

Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo

Presentación

A oferta educativa para o próximo curso 2025-2026 é:

Títulos de Grao:

GRAO EN ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS

GRAO EN TURISMO

PROGRAMA CONXUNTO DE ESTUDOS ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS + ENXEÑERÍA INFORMÁTICA

PROGRAMA CONXUNTO DE ESTUDOS ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS + DEREITO

PROGRAMA CONXUNTO TURISMO + XEOGRAFÍA E HISTORIA

GRAO EN ADE CON RECOÑECIMIENTO MUTUO DE ESTUDOS POLA UNIVERSIDADE DE VIGO E A HOCHSCHULE BREMENERHAVEN (ALEMAÑA)

GRAO EN TURISMO CON ESPECIALIZACIÓN EN TERMALISMO

Desde o curso 2015-2016, grazas a un acordo de cooperación Inter-Institucional con Hochschule Bremerhaven, a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo oferta o Programa de Dobre Grado Internacional en Administración e Dirección de Empresas (Business Administration & Management) da Universidade de Vigo e Bachelor of Arts in Business Administration en Hochschule-Bremerhaven. Ademais, por terceiro ano consecutivo ofértase o programa ADE INTERNACIONAL con máis de 60 créditos impartidos en inglés. No curso 2016-2017 iníciase a oferta do programa TURISMO INTERNACIONAL, na actualizade ofertase a especialización en termalismo co Institutue de Thermalisme da Universidade de Burdeaux. Con estes acordos e programas a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo aposta pola internacionalización dos estudos e a participación dos estudantes en programas de mobilidade e intercambio, abrindo un abanico a novos horizontes e opcións de futuro. En canto á oferta de POSGRAOS da Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo:

MESTRADO OFICIAL EN DIRECCIÓN E PLANIFICACIÓN DO TURISMO INTERIOR E DE SAÚDE

MESTRADO OFICIAL EN XESTION EMPRESARIAL DO DEPORTE

MESTRADO OFICIAL EN ECONOMÍA CIRCULAR

Para obter máis información visita a nosa páxina web <https://fcetou.uvigo.es/gl/>

Ven visitarnos!

Organigrama

EQUIPO DECANAL

Decano

Jesús Vázquez Abad Teléfono: 988 368 800 e-mail: decano.eto@uvigo.gal

Secretaria/Vicedecana de Calidade

Trinidad Domínguez Vila Teléfono: 988 368 746 e-mail: calidade.fcetou@uvigo.gal

Vicedecana de Estudantado e Relación con Empresas

Mercedes Mareque Álvarez-Santullano Teléfono: 988 368 728 e-mail: practicasfcetou@uvigo.gal

Vicedecana de Relacións Internacionais e Innovación

Elena Shakina e-mail: internacional.fcetou@uvigo.gal

Vicedecano de Organización Académica e Captación

Manuel Alfredo Mosquera Rodríguez Teléfono: 988 368 765 e-mail: organizacion.academica.fcetou@uvigo.gal

Coordinadora do Grao en Turismo e PCEO Turismo+Xeografía e Historia

Noelia Araújo Vila

Teléfono: 988 368 865

e-mail: naraujo@uvigo.gal

Coordinara do Grao en ADE, PCEO ADE+Dereito, PCEO ADE+Enxeñería Informática

María Elena Gallego Rodríguez

Telefono: 988 368 718

e-mail: egallego@uvigo.gal

Localización

Edificio Xurídico-Empresarial
Campus Universitario As Lagoas
32004 Ourense

Conserxería: + 34 988 368 700

Secretaría de alumnado: +34 988 368 803; administracion.eto@uvigo.es

Secretaría de Decanato: +34 988 368 800; secretario.eto@uvigo.es

Relacións Internacionais: bgonzale@uvigo.es

Información xeral: info.eto@uvigo.es

Fax: + 34 988 368 923

Páxina web: www.fcetou.uvigo.es

Grao en Administración e Dirección de Empresas

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01101	Economía: Microeconomía	1c	9
004G020V01102	Empresa: Fundamentos de administración	1c	6
004G020V01103	Historia: Historia económica	1c	6
004G020V01104	Matemáticas: Matemáticas	1c	9
004G020V01201	Economía: Economía española e mundial	2c	6
004G020V01202	Empresa: Matemática das operacións financeiras	2c	6
004G020V01203	Empresa: Xestión de empresas	2c	6

004G020V01204	Estatística: Estatística	2c	6
004G020V01205	Dereito mercantil	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01301	Empresa: Contabilidade financeira I	1c	6
004G020V01302	Dirección de operacións	1c	9
004G020V01303	Dirección de recursos humanos	1c	9
004G020V01304	Econometría	1c	6
004G020V01401	Contabilidade financeira II	2c	6
004G020V01402	Decisións de investimento	2c	6
004G020V01403	Dirección comercial I	2c	6
004G020V01404	Macroeconomía	2c	6
004G020V01405	Políticas económicas	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01501	Decisións de financiamento	1c	6
004G020V01502	Dirección comercial II	1c	6
004G020V01503	Dirección estratéxica	1c	6
004G020V01504	Réxime fiscal da empresa I	1c	6
004G020V01505	Teoría da organización	1c	6
004G020V01601	Análise contable	2c	9
004G020V01602	Contabilidade de custos	2c	9
004G020V01603	Dirección estratéxica internacional	2c	6
004G020V01604	Valoración de activos	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01701	Investigación comercial	1c	6
004G020V01702	Planificación financeira	1c	6
004G020V01901	Auditoría	1c	6
004G020V01902	Aspectos básicos da relación laboral e implicacións en materia de seguridade social	1c	6
004G020V01903	Lingua estranxeira para a empresa	1c	6
004G020V01904	Réxime fiscal da empresa II	1c	6
004G020V01905	Socioloxía do traballo	1c	6
004G020V01906	Xestión da innovación	1c	6
004G020V01907	Creación e viabilidade de empresas	2c	6
004G020V01908	Deseño de sistemas de control orzamentario	2c	6
004G020V01909	Mercados financeiros	2c	6
004G020V01910	Mercadotecnia sectorial	2c	6

O04G020V01911	Simulación e control interno de empresas	2c	6
O04G020V01912	Técnicas operativas estadísticas	2c	6
O04G020V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	12

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Microeconomía				
Materia	Economía: Microeconomía			
Código	004G020V01101			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Vázquez Barquero, José Ángel			
Profesorado	Álvarez Díaz, Marcos Vázquez Barquero, José Ángel			
Correo-e	jvazquez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo xeral da materia é o de obter unha visión global da economía en xeral e da microeconomía en particular. Para iso, analizarase o funcionamento dos mercados e o comportamento dos axentes económicos que nel interveñen. En concreto, ofreceráselle ao alumnado unha perspectiva dos mercados e dos axentes desde o punto de vista de equilibrio parcial, tanto nun contexto de competencia perfecta como nun contexto de competencia imperfecta. Analizarase, tamén, o papel do estado na formulación da política económica.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Desenvolver a capacidade para analizar os efectos dos cambios no medio económico sobre o comportamento dos axentes e a súa consecuente repercusión nos mercados.	B1 B2 B5 B6 B13	C16	D1	
Espertar o interese do alumnado respecto á análise das políticas *microeconómicas de modo que, ante a aplicación dun novo instrumento de política económica, sexan capaces de formar unha opinión fundamentada sobre a súa eficacia na consecución dos obxectivos para os cales se formulou.	B1 B2 B5 B8 B10	C2 C16	D1	
Fomentar o traballo en equipo e potenciar as habilidades para expresar e defender de forma coherente argumentos en público.	B1 B2 B5 B6 B8	C16	D1	

Contidos	
Tema	

PARTE I.- INTRODUCCIÓN	Tema 1. Principios básicos da economía. Pensar como un economista: conceptos básicos.
PARTE II.- OFERTA E DEMANDA.	Tema 2. Funcionamento dos Mercados: Elementos Básicos de Oferta e Demanda. A Elasticidade e as súas Aplicacións
PARTE III.- A CONDUTA DOS CONSUMIDORES	Tema 3. Os Gustos, o Orzamento e a Elección do Consumidor
PARTE IV.- A CONDUTA DA EMPRESA	TEMA 4: A Producción: Tecnoloxía e Rendementos a Escala
	TEMA 5: Os Custos de Producción
	TEMA 6: A Maximización de Beneficios e a Oferta Competitiva
PARTE V.- O Funcionamento dos Mercados Competitivos e o Benestar	TEMA 7: O Mecanismo de Mercado e a Política Económica
PARTE VI. ¿Por que non Funcionan os Mercados? Os Fallos do Mercado	TEMA 8: O Poder de Mercado: O Monopolio
	TEMA 9: Externalidades, Bens Públicos e Información Asimétrica

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	22.5	18	40.5
Lección maxistral	44	75	119
Exame de preguntas obxectivas	0	33	33
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas	Nas clases prácticas resolveranse exercicios que se lle proporcionarán aos alumnos con antelación para que os resolvan antes da clase. Dese modo poderán identificar aquelas cuestións que lles resultan máis difíciles e poderán dirimir as súas dúbidas en clase. Tamén se realizará o seguimento da aprendizaxe dos estudantes mediante pequenas probas e exercicios que terán que realizar e/ou entregar.
Lección maxistral	Nas clases teóricas expóranse os contidos dos distintos temas, desenvolvendo con máis detalle os puntos de maior complexidade. Para un adecuado seguimento e comprensión das clases é necesario que os alumnos lean con antelación a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Atenderase de maneira individual aos alumnos que teñan dúbidas á hora de realizar os exercicios propostos. Asesoraráselles na realización dos mesmos coa meta de que alcancen os obxectivos previstos no programa e poidan resolver de autónomamente os exercicios que se lles propoñan. Os alumnos poderán resolver as súas dúbidas cos exercicios prácticos en titorías presenciais (cando sexa posible), por correo electrónico ou por videoconferencia. Nos casos de titorías presenciais ou por videoconferencia, a titoría farase na modalidade de concertación de cita previa.
Lección maxistral	Atenderase de maneira individual aos alumnos que teñan dúbidas na parte teórica da materia. Os alumnos poderán resolver as súas dúbidas nas clases teóricas en titorías inividualizadas (presenciais ou ben virtual), ou por correo electrónico. Nos casos de titorías presenciais ou por videoconferencia, a titoría farase na modalidade de concertación de cita previa.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Exame de preguntas obxectivas	Faranse controis ao longo do curso e faranse cuestionarios en liña ao rematar cada tema da materia (0.5 puntos). Segundo a memoria da titulación atópase entre o rango inferior do 20% e o rango superior do 50%	20	B1 B2 B5 B6 B8 B10 B13	C2 C16	D1
Resolución de problemas e/ou exercicios	Faranse dúas probas escritas que valerán cada unha 4 puntos. Segundo a memoria da titulación atópase entre o rango inferior do 50% e o rango superior do 80%.	80	B1 B2 B5 B6 B8 B13	C2 C16	D1

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudante será avaliado mediante o sistema de

Avaliación Continua

· Entenderase que o alumno renuncia á avaliación continua si:

- Sacase unha nota inferior a 2 puntos sobre 10 nalgún dos controis,- Obtívase unha nota inferior a 3.75 sobre 10 nunha das probas escritas na Resolución de Problemas e/ou Exercicios,- Non fíxese unha proba ou control sen causa xustificada,- Tamén se entenderá que renuncia á avaliación continua si, de forma reiterada, non entrega os boletíns ou non realiza os cuestionarios online (ou saca nalgún deles unha nota negativa). A renuncia da avaliación continua implica a imposibilidade de facer o exame parcial.

O estudante pode optar por unha **Avaliación Global** na que é avaliado mediante un exame final que lle permita alcanzar o 100% da nota máxima (avaliación global). Si decide esta última opción, ser avaliado só polo exame final, deberá comunicalo por escrito ao coordinador no prazo dos 30 días hábiles seguintes ó inicio do cuadrimestre. O exame final constará de dous partes: a primeira corresponderase cos temas da primeira proba escrita da avaliación continua, e a segunda cos restantes temas do programa. Cada parte valorarase sobre 5 puntos. É condición necesaria obter como mínimo 3.75 puntos en cada parte para facer a media aritmética simple das cualificacións alcanzadas en cada parte.

Para aprobar a materia será preciso obter unha nota final igual ou superior a cinco puntos sobre dez. As datas e horarios das probas de avaliación continua serán anunciadas en clase, por Moovi e por email con polo menos unha semana de antelación. O exame final das diferentes convocatorias son as especificadas en e calendario de probas de avaliación aprobada pola Xunta de Centro para o curso actual. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da facultade.

Na convocatoria extraordinaria de Segunda Oportunidade e na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da avaliación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Mankiw, N.G, **Principios de Economía**, Thomson, 6ª edición, 2012,

Pindyck, R. & Rubinfeld, D, **Microeconomía**, Prentice Hall, 8ª edición, 2013,

Bibliografía Complementaria

Goolsbee, A., Levitt, S. & Syverson, C., **Microeconomía**, Reverte, 2015,

Kugma, P. & Wells, R., **Microeconomía**, Reverte, 2015,

Recomendacións

Outros comentarios

Economía: Microeconomía é unha materia que se distingue polo seu alto enfoque analítico e conceptual. Aínda que non se necesita un dominio de matemáticas avanzadas, é esencial ter certo coñecemento sólido de conceptos matemáticos básicos. Por exemplo, é importante saber que é unha función de unha ou varias variables, como se representa, como derivar, e como determinar o seu máximo ou mínimo.

Algúns estudantes poden atopar algunhas dificultades debido á abstracción e razoamento lóxico da materia, e a que dispoñen dunha base matemática pouco sólida. Para superar estas dificultades, aconséllase seguir o seguinte procedemento de estudo:

□ A asistencia á clase é fundamental para seguir a materia.

□ Levar a cabo un proceso de estudo continuo, sistemático e ordenado.

□ Preguntar todas as dúbidas que poidan xurdir, así como concertar titorías personalizadas co profesorado.

Seguindo este procedemento, o estudante aprenderá de forma gradual os conceptos e técnicas explicadas na materia.

Esta guía docente está redactada polo coordinador en galego. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en galego.

As particularidades da materia serán publicadas en MOOVI (maior especificación da avaliación, metodoloxía docente, deseño e estrutura da materia...).

Recoméndase a asistencia a clase, aínda que non é obrigatoria.

Prohíbese en clase calquera uso de dispositivo móbil para a realización de vídeos ou fotos.

O estudante citado a unha proba de avaliación terá que comparecer no lugar e hora prevista cun documento acreditativo oficial da súa identidade en formato físico ou dixital (DNI, NIE, pasaporte, cartón universitario ou carné de conducir).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Fundamentos de administración				
Materia	Empresa: Fundamentos de administración			
Código	004G020V01102			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	del Río Rama, María de la Cruz			
Profesorado	del Río Rama, María de la Cruz Reyes Santías, Francisco Rodríguez de la Fuente, Marta			
Correo-e	delrio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia persegue introducir a disciplina que vertebraba o grao, prestando atención ás diferentes funcións que a integran e facendo fincapé na súa aplicación ao ámbito empresarial.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia		Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Conseguir que o alumnado distinga os principios conceptos relacionados co entorno e coas funcións directivas (planificación, organización, dirección e control) e os vincule co funcionamento das empresas. Se pretende que sexan capaces de analizar todas as áreas das empresas e as relaciónes que se producen entre estas e fora das mesmas.	B1	C1	D3	
	B2	C3	D5	
	B13	C5		
		C15		
Ser capaces de aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenrolar competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudio.	B1	C15	D3	
	B2	C16	D5	
	B13			
Que os alumnos saiban reunir, analizar e interpretar fontes de información relevantes para emitir xuízos que inclúan a reflexión e defensa de argumentos, resolución de problemas e a análise sobre economía de empresa, temas relevantes de índole social, científica ou ética. Así mesmo ha de saber citar e referenciar con corrección ditas fontes de información.	B1	C1	D3	
	B2	C3	D5	
	B13	C5		
		C11		
Capacitar o alumno para poder transmitir ideas, información, problemas e situacións, de forma obxectiva, sintética e comprensible, a un público tanto especializado como non especializado; con claridade, evitando as barreras de comunicación e potenciando o traballo en equipo.	B1	C1	D5	
		C3		
		C5		

Contidos	
Tema	
Pensamento administrativo: Escolas e enfoques relevantes	

Estrutura e dinámica da contorna. A organización .
como un sistema aberto e responsable

Toma de decisións e planificación .

Organización .

Liderado, cultura e influencia no contexto global .

Control e seguimento .

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Resolución de problemas	15	3	18
Exame de preguntas obxectivas	0	25	25
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	30	30
Práctica de laboratorio	0	2	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballos por parte do alumno tanto de xeito individual como en grupo baixo a proposta, guía e supervisión do profesor.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	estudo de casos

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Consiste na resolución, de forma individual de cuestións expostas, guiadas e supervisadas polo profesor sobre a materia. Avaliarase a comprensión da materia por parte do alumno. Ponderación mínima 20, máxima 50	50	B1 C1 D3 B2 C3 D5 B13 C5 C11 C15 C16
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Ponderación mínima 10, máxima 40	40	B1 C1 D3 B13 C3 D5 C5 C11 C15 C16
Práctica de laboratorio	Baséase na aplicación dos fundamentos teóricos da materia. Ponderación mínima 10, máxima 40	10	B1 C1 D3 B13 C3 D5 C5 C11 C15 C16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Existen dúas forma de avaliar: avaliación continua e avaliación global. O estudiantado pode renunciar á Avaliación Continua e pasarse á Avaliación Global comunicando por escrito ó coordinador da materia e nos seguintes prazos: Primeiro Cuadrimestre: ata 30 días hábiles tras o inicio do primeiro cuadrimestre. O alumno debe comunicar por escrito ao coordinador/a de materia vía mail a renuncia á avaliación continua durante os 30 días indicados. O alumno/a debe recibir resposta positiva do coordinador/a vía mail para dar por tramitada dita solicitude.

- **Non presencial (sistema de avaliación non continua e segunda oportunidade)**, cun exame final que poderá incluír contidos teóricos e/ouprácticos mediante preguntas de opción múltiple, curtas, de desenvolvemento oude casos prácticos. O exame constará dunha parte teórica (preguntas curtas e/ouproba) (50%) práctica (50%). Será necesario superar ambas partes por separado(5 puntos sobre 10) Esta proba está dirixida a avaliar a comprensión dos conceptos adquiridos na

materia, asumindo o 100% da nota, e avaliarase, ademais dos conceptos do tema, a claridade na exposición e o correcto uso gramatical e ortográfico naquelas partes que o requiran.

- **Aula (Sistema de avaliación continua)**, consistirá na resolución de tres probas de coñecementos, que conterían exercicios (resolución de problemas e /ou exercicios) e respostas a preguntas curtas e/ou de opción múltiple (exame de preguntas obxectiva). Parte teórica (preguntas curtas e/ou tipo test) (50%), práctica (40%). Será necesario superar as dúas partes por separado (5 puntos sobre 10), para superar a proba de coñecementos. Para aprobar a materia é necesario ter superadas as tres probas de coñecementos xunto coa práctica de laboratorio, que supón o 10% da nota.

A cualificación final será a suma das tres probas de coñecementos máis a práctica de laboratorio, para facer a suma deben estar todas aprobadas. Nota mínima para aprobar a materia 5.

Todas aquelas probas non superadas serán recuperadas na convocatoria oficial de exames (Xaneiro).

- As características específicas do exame final, tanto na avaliación presencial (convocatoria de xullo) como na avaliación non presencial, serán detalladas polo profesorado da materia (na clase e a través do MOOVI) con antelación á mesma e no marco dos prazos legais establecidos pola Universidade de Vigo.

- En todos os exames será obrigatorio identificarse oficialmente (DNI, Pasaporte ou documento oficial substitutivo) e prohibese a posesión de teléfonos móbiles, smartphones ou calquera outro dispositivo electrónico, aínda que estes estean apagados ou en repouso. O incumprimento destas dúas condicións invalidará a convocatoria á que asiste.

- As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual. Encaso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as indicadas na páxina web da FCETOU.

Segunda convocatoria (Xulio): avaliarase cun exame final de todos os contidos da materia que poderán incluír contidos teóricos e/ou prácticos mediante preguntas que poderán ser de opción múltiple, curtas, de desenvolvemento ou casos prácticos. O exame constará dunha parte teórica (preguntas curtas e/ou proba) (50%) práctica (50%). Será necesario superar ambas partes por separado (5 puntos sobre 10). Esta proba está dirixida a avaliar a comprensión dos conceptos adquiridos na materia, asumindo o 100% da nota, e avaliarase, ademais dos conceptos do tema, a claridade na exposición e o correcto uso gramatical e ortográfico naquelas partes que o requiran.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Jones G.R, George, J.M., **Administración Contemporánea**, 10ª edición, McGrawHill, 2019

Robbins, C., **Administración**, 13ª Edición, Pearson Educación, 2018

Piñeiro, P., Arévalo, R., Caballero, G., García-Pintos, A., **Introducción a Economía de la Empresa. Una visión teórico-práctica**, Delta Publicaciones, 2010

Bibliografía Complementaria

Robbins, S., De Cenzo, D., **Fundamentos de Administración**, 10ª edición, Pearson-Prentice Hall, 2017

Stoner, Freeman y Gilbert, **Administración**, Pearson-Prentice Hall, 1996

Hitt, M., Ireland, R., Hoskisson, R., **Administración Estratégica: Competitividad y Globalización: Conceptos y casos**, 7ª Edición, International Thomson, 2008

Iborra, M., Dasí, A., Dolz, C., Ferrer, C., **Fundamentos de Dirección de Empresas**, 2ª edición, International Thomson, 2014

Hellriegel, D., Jackson, S., Slocum, J., **Administración. Un enfoque basado en competencias**, 12ª edición, Cengage, 2017

Amaru, Antonio César, **Fundamentos de administración**, Pearson Educación México, 2009,

Koontz, H., Weihrich, H., Cannice, M., **Administración. Una perspectiva global**, 15ª edición, McGraw-Hill, 2017

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Dirección de recursos humanos/O04G020V01303

Dirección estratéxica/O04G020V01503

Teoría da organización/O04G020V01505

Outros comentarios

- Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe de forma

flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do ano académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puideran xurdir. Así mesmo, aportaráselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

- Mecanismo non presencial de atención do alumnado (titorías): en todas as modalidades, presenciais ou non presenciais, as sesións de titoría realizaranse por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia) baixo a modalidade de acordo previo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Historia económica				
Materia	Historia: Historia económica			
Código	004G020V01103			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Fernández Vázquez, María Teresa			
Profesorado	Fernández Vázquez, María Teresa			
Correo-e	mteresa@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Mostrar aos alumnos os cambios económicos, industriais e organizativos ao longo da historia, usando ferramentas teóricas e empíricas doutras ramas da economía e das ciencias sociais próximas. Analizar ou desenvolvemento de economía internacional e as grandes fases do crecemento económico moderno. Observar e analizar os efectos dos acontecementos económicos cruciais. Investigar as implicacións dos cambios nas institucións económicas de carácter global [por exemplo, o patrón ouro, os bloques comerciais, OMC e FMI- e os efectos do cambio tecnolóxico no curto, medio e longo prazo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Aprender e comprender o proceso de crecemento e desenvolvemento económico a longo prazo.	B1	C2	D1
	B2	C4	D3
	B5	C5	D4
	B13	C6	D5
		C16	
Coñecer e analizar o proceso de nacemento e transformación das principais institucións económicas ao longo do tempo.	B1	C2	D1
	B2	C4	D3
	B5	C5	D5
	B13	C16	
Distinguir os condicionantes e forzas que impulsaron ou frearon o desenvolvemento económico a longo prazo.	B1	C2	D1
	B2	C4	D3
	B5	C5	D4
	B13	C16	D5

Identificar as fases do crecemento económico moderno. Coñecer os alicerces do crecemento económico.	B1	C2	D1
	B2	C4	D3
	B5	C5	D4
	B13	C6	D5
		C16	
Comprender os procesos de aparición, transformación e crise das formas de organización empresarial ao longo do tempo.	B1	C2	D1
	B2	C4	D3
	B5	C5	D4
	B13	C6	D5
		C16	

Contidos

Tema	
Tema 1. Introducción á Historia Económica Mundial.	Historia Económica e crecemento económico. Periodización e conceptos económicos básicos para a análise histórica. Visión panorámica da historia económica de occidente.
Tema 2. As economías europeas preindustriais.	As flutuacións seculares. Poboación, produción e distribución do produto agrario. O crecemento do comercio e de manufactura.
Tema 3. A Revolución Industrial (1750-1870).	Crecemento económico e marco institucional. O proceso de Industrialización: factores de produción e innovacións. Revolución industrial e difusión da industrialización.
Tema 4. As relacións económicas internacionais no século XIX: A primeira globalización.	O comercio internacional e a primeira globalización. O movemento internacional de factores. O sistema monetario internacional: O patrón ouro. A segunda revolución tecnolóxica.
Tema 5. A economía internacional no século XX.	Os problemas económicos do período de entreguerras. (1919-1939) A economía internacional na época dourada do capitalismo: (1945-1973) A crise e modificacións da economía mundial (1973-2010).

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Seminario	11	8	19
Exame de preguntas obxectivas	1	11	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	11	12
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	11	12
Observación sistemática	1	11	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Mediante esta metodoloxía, co apoio audiovisual, presentarase de maneira sintética, secuencial e motivadora os aspectos craves dos contidos fundamentais da materia. As primeiras estarán dedicadas a ofrecer unha visión panorámica da materia e conceptos básicos de economía; as restantes estarán destinadas a traballar temas monográficos. A pesar de que o método destas sesións é fundamentalmente expositivo, promoverase a participación activa dos estudantes.
Seminario	Nos seminarios traballaranse temas monográficos e requirirán algún traballo previo de preparación por parte dos estudantes. O seminario é unha instancia para socializar, decantar e sintetizar os coñecementos adquiridos na preparación do mesmo. Engloban actividades heteroxéneas, deseñadas de acordo a obxectivos e contidos diversos. Comprenden entre outras: análise e/ou comentarios de series estatísticas, gráficos ou textos, resolución de exercicios, discusión de documentos históricos, etc., ou ben, a realización de test, esquemas, sínteses ou mapa conceptual do material previamente distribuído. Todas estas tarefas realizaranse individualmente ou por equipos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Traballo en conxunto cos alumnos, e tutorías

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Exame de preguntas obxectivas	Preguntas test e/ou de desenvolvemento breve sobre o temario (seminarios, lección maxistral, e actividades realizadas nos traballos de aula). O rango de avaliación está entre o 20 e o 50%	40	B1 B2 B5	C2 C4 C5 C6
Exame de preguntas de desenvolvemento	Preguntas de desenvolvemento sobre o temario (seminarios, lección maxistral, e actividades realizadas nos traballos de aula). As respostas ás preguntas de desenvolvemento terán que estar estruturadas e razoadas correctamente. Valorarase a redacción clara e comprensible. O rango de avaliación está entre o 20 e o 50%	40	B1 B2 B5	C2 C4 C5 C6
Resolución de problemas e/ou exercicios	Engloban actividades heteroxéneas, deseñadas de acordo a obxectivos e contidos diversos. Comprenden entre outras: análise e/ou comentarios de series estatísticas, gráficos ou textos, resolución de exercicios, discusión de documentos históricos, etc., ou ben, a realización de test, esquemas, sínteses ou mapa conceptual do material previamente distribuído. O rango de avaliación está entre o 10 e o 40%	10	B1 B2 B5	C2 C4 C5 C6
Observación sistemática	Se valorará a preparación dos seminarios, a asistencia, actitude e a superación das actividades propostas en clase. En resumo, se valorará a asistencia, a participación, cumprimento, aptitude, aspectos formais (redacción, sintaxe, ortografía e expresión oral). O rango de avaliación está entre o 0 e o 30%	10	B1 B2 B5	C6 D1 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Haberá dúas opcións de avaliación: Avaliación Continua ou Avaliación Global.

O alumnado podrá renunciar á avaliación continua e optar pola avaliación global dentro dos 30 días hábiles posteriores ao comezo do cuatrimestre.

A renuncia á avaliación continua debe comunicarse por escrito ao coordinador/a do curso por correo electrónico, dentro dos 30 días indicados. Para que a solicitude se considere procesada, o alumnado debe recibir unha resposta positiva do coordinador por correo electrónico.

En avaliación continua, haberá dous parciais que incluírán unha parte teórica (exame de preguntas obxectivas) e unha parte práctica (resolución de problemas e/ou exercicios). Valóranse sobre 10 puntos, pero a parte teórica pondera un 40% e a parte práctica outro 40% sobre a nota final.

O 20% restante valorarase sobre a realización dun proxecto de análise de contas anuais. Tamén se terá en conta a participación en actividades organizadas na Facultade e que se anunciarán con antelación.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o/a estudante poderá optar por ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. Terá que obter un mínimo de 5 sobre 10 para aprobar.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación, tendo que obter un 5 sobre 10 para aprobar.

As datas dos exames deberán ser consultadas na páxina web da Facultade.

O horario de tutorías estará dispoñible na plataforma MOOVI.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- ALLEN, R. C., **Historia económica mundial: una breve introducción**, 2013
- CAMERON, R.; NEAL, L., **Historia económica mundial: desde el Paleolítico hasta el presente**, 5, 2016
- CAMPS CURA, E.), **Historia económica mundial**, 2013
- COMÍN, F.; HERNANDEZ, M.; LLOPIS, E. (eds.), **Historia económica mundial: siglos X-XX**, 2005
- FELIU, G.; SUDRIÀ, C., **Introducción a la historia económica mundial**, 2, 2013
- PALAFIX, J., **Los tiempos cambian. Historia de la economía**, 2014
- TELLO, E. y GORDILLO, X. (coords.), **Guía práctica de historia económica mundial**, 2005

Bibliografía Complementaria

- COMÍN, F., **Historia económica mundial: de los orígenes a la actualidad**, 2011
- DE VRIES, J., **La revolución industrial. Consumo y economía doméstica desde 1650 hasta el presente**, 2009
- KENWOOD, A.G. y LOGHEED, A.L., **Historia del desarrollo económico internacional**, 4, 1992
- MADDISON, A., **La Economía mundial: una perspectiva milenaria**, 2002
- WILLIAMSON, J.G., **Comercio y Pobreza, Cuando y cómo comenzó el atraso del Tercer Mundo**, 2014

Recomendacións

Outros comentarios

Aínda que non hai ningún requisito formal para o seguimento da materia é conveniente que o alumno teña:

1. Coñecementos básicos de xeografía e historia contemporánea de Occidente (grandes procesos e feitos mais relevantes).
2. Manexo básico de planillas de cálculo (ex. Excel) e procesadores de texto (ex. Word).
3. Certa experiencia na procura de información e bases de datos en Internet.

Esta Guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno/a en a materia e concíbese de forma flexible, en consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achegaráselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Esta guía docente está redactada polo coordinador en castelán. En caso de existir diferenzas entre versións en idiomas distintos, a que prevalece é a que está en castelán.

Así mesmo, aportaráselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo. Para o que se utilizará a plataforma moovi.uvigo.gal. As particularidades da materia serán publicadas en moovi.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Matemáticas: Matemáticas				
Materia	Matemáticas: Matemáticas			
Código	O04G020V01104			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Tugores Martorell, Francisco Tugores Blanco, Laia Francina			
Profesorado	Tugores Blanco, Laia Francina Tugores Martorell, Francisco			
Correo-e	laia.francina.tugores@uvigo.es ftugores@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo de esta asignatura é proporcionar o estudante o linguaxe e as principais técnicas matemáticas necesarias para poder plantexar e analizar de forma rigurosa problemas económicos, en xeral, y aqueles propios do ámbito empresarial, en particular.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Analizar utilizando técnicas matemáticas as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas.	B1	C7
	B5	C12
	B6	
	B14	
Os estudantes serán capaces de argumentar de modo rigoroso, coherente e intelixible, tanto en forma oral como escrita.	B1	C7
	B5	C12
	B6	
	B14	
Traducir problemas do ámbito económico ao contexto matemático correspondente.	B1	C7
	B5	C12
	B6	
	B14	

Contidos

Tema
1. Preliminares.
2. Funcións dunha variable real.
3. Integración.
4. Cálculo matricial.
5. Derivadas de funcións de varias variables.
6. Optimización

Planificación

Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
---------------	--------------------	--------------

Resolución de problemas	22.5	58.5	81
Resolución de problemas de forma autónoma	2	5	7
Lección maxistral	37	57	94
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	12	14
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	13	15
Exame de preguntas obxectivas	2	12	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver de forma autónoma a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
(*)	(*)			
(*)				
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame final con exercicios de plantexamento e resolución. O rango de ponderación é entre o 20% e o 50%.	34	B1 B5 B6 B14	C7 C12
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado resolverá cuestións de cálculo relacionadas coa teoría explicada. O rango de ponderación é entre o 30% e o 60%.	33	B1 B5 B6	C7 C12
Exame de preguntas obxectivas	O alumnado contestará cuestións de carácter teórico e de razoamento matemático. O rango de ponderación é entre o 20% e o 50%.	33	B1 B5 B6 B14	C7 C12

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual.

Hai dúas formas de avaliar ao estudantado: a Avaliación Continua, que é o sistema preferente de avaliación, e a Avaliación Global, que realízase nas datas oficiais de exame para cada oportunidade de avaliación establecida no calendario académico.

O estudantado pode renunciar á Avaliación Continua e pasarse á Global comunicando por escrito (vía mail) ao coordinador/a da materia. O prazo para mudar de Avaliación Continua á Global é de 30 días hábiles tras o inicio do primeiro cuatrimestre. O/A alumno/a deberá recibir resposta positiva do coordinador/a vía mail para dar por tramitada dita solicitude.

No caso de non superar a materia na primeira convocatoria, a nota obtida polo traballo ao longo do curso manterase para a proba de segunda oportunidade.

A proba de Avaliación Global e a proba de segunda oportunidade consistirán en exercicios similares aos da Avaliación Continua.

No exame de segunda oportunidade e na Avaluación Global avalíase o 100% da nota.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Balbás, A. e outros., **Análisis matemático para la economía I y II**, Madrid: A.C.,

Besada, M. e outros, **Cálculo de varias variables: Cuestiones y ejercicios resueltos**, Madrid: Pearson Educación,

Sydsaeter, K. e Hammond, P.J., **Matemáticas para el análisis económico**, Madrid: Prentice-Hall,

Vázquez, C, **Economates: as Matemáticas na Economía**, Servizo de Publicacións. Uvigo., 2024

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Economía española e mundial				
Materia	Economía: Economía española e mundial			
Código	O04G020V01201			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Rodríguez Méndez, Miguel Enrique			
Profesorado	Rodríguez Méndez, Miguel Enrique			
Correo-e	miguel.r@uvigo.gal			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Esta materia pretende iniciar ao estudante no coñecemento da Economía Española e Mundial. Trátase de que comprenda o funcionamento e estrutura da economía, prestando especial atención ás principais megatendencias globais e os seus impactos: globalización económica, cadenas de produción internacional, mercados internacionais, medio ambiente, mercado laboral, etc.			
	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Acceder ás fontes estatísticas da Economía Mundial e de España.	B1	C16	
Sintetizar a información estatística en Indicadores Económicos relevantes.	B1	C2	
	B13	C16	
	B14		
Consultar directamente as referencias bibliográficas.		C16	
Elaboración e exposición dos resultados, empregando nun nivel básico os programas informáticos de cálculo, realización de gráficos e presentacións.	B1	C16	D1
Redacción e síntese dos resultados anteriores.	B1		
	B2		
	B5		
Someter a contraste e discusión as ideas expostas nas leccións maxistras.	B2		
	B5		
	B8		
	B9		
Revisar con certa periodicidade a evolución dos resultados acadados.			D1
			D5

Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa para o traballo.	D1 D5
Motivación pola calidade e mellora continua.	D1 D5
Habilidades de comunicación escrita e emisión de informes sobre situacións concretas	B5 B14
Adquirir coñecementos básicos para comprender o funcionamento da economía mundial e española.	C2

Contidos

Tema	
Bloque Temático 1: Conceptos básicos.	A actividade económica e o crecemento económico. Crecemento e Desenvolvemento. Indicadores económicos.
Bloque Temático 2: Economía Mundial.	Países en vías de desenvolvemento. Características estruturais e estratexias de desenvolvemento.
	Países desenvolvidos. Análise de crecemento e factores explicativos.
Bloque Temático 3: Economía Española.	Crecemento económico e evolución da Economía Española.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	12	15	27
Lección maxistral	28	55	83
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	23	26
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	12	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Nas prácticas de laboratorio o estudante realizará exercicios nos que deberá aprender a manexar información e aplicar técnicas para o estudo da economía mundial e de España. Con ditos exercicios o estudantado aprenderá a organizar a información, a sintetizar e interpretar datos e indicadores relevantes. Non teñen carácter obrigatorio.
Lección maxistral	As sesións maxistrais forman parte das Actividades Básicas da Materia. En cada unha das sesións, o profesorado desenvolverá os contidos do Programa.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	O profesor responsable da actividade supervisará o desenvolvemento da actividade realizada por cada estudante individualmente. Ademais, estará á súa disposición para resolver calquera dúbida durante o horario de tutorías. As sesións de tutorías poderán realizarse presencialmente e por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros de Moovi, ...) baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Exame de preguntas de desenvolvemento	realizaranse un mínimo de 2 probas	50	B1 B2 B8 B9 B14	C2
Resolución de problemas e/ou exercicios	realizaranse un mínimo de 2 probas	50	B1 B8 B9 B13 B14	C16 D1 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Primeira oportunidade:

Haberá dúas posibilidades de avaliación:

Opción Avaliación Continua: publicarase ao principio do cuadrimestre un cronograma coas datas das distintas probas de avaliación continua. Será obrigatorio incluír unha fotografía tipo carné en Moovi antes da primeira proba de avaliación, e acceder regularmente á plataforma de teledocencia para estar ao corrente das novidades que se produzan.

Ponderación de cada proba na avaliación continua:

- Exame de Preguntas de Desenvolvemento: entre o 20% e o 50%.

- Resolución de problemas e/ou exercicios: entre o 20% e o 50%.

Opción Avaliación Global: mediante un exame teórico-práctico que valerá o 100% da nota.

Datas para mudar de avaliación continua a global: un prazo de 30 días hábiles dende o comenzo do cuadrimestre, entre o 27 de xaneiro e o 11 de marzo (ámbolos dous incluídos). Enviarase mail al coordinador que dará resposta para dar por tramitada a solicitude

Segunda oportunidade: mediante un exame teórico-práctico que valerá o 100% da nota.

Convocatoria Fin de Carreira: mediante un exame teórico-práctico que valerá o 100% da nota.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual

É necesario traer o DNI ou documento análogo cando teña lugar a realización dos exames. O incumprimento deste requisito pode ter como consecuencia que a/o estudante non realice o exame en cuestión.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

García Delgado, Jose Luís e Rafael Myro (directores), **Lecciones de Economía Española**, 12, Civitas, 2019

Bibliografía Complementaria

Jaime Requeijo, **Economía Mundial**, 4, McGraw-Hill, 2017

Todaro, Michael P.; Stephen C. Smith: Harlow, **Economic development**, 13, Pearson, 2020

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Políticas económicas/O04G020V01405

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Microeconomía/O04G020V01101

Historia: Historia económica/O04G020V01103

Outros comentarios

É importante ter coñecementos básicos de software para "follas de calculo" (por exemplo Excel).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Matemática das operacións financeiras**

Materia	Empresa: Matemática das operacións financeiras			
Código	O04G020V01202			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Villanueva Villar, Mónica			
Profesorado	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes Villanueva Villar, Mónica			
Correo-e	monicavv@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia MATEMÁTICA DAS OPERACIÓNS FINANCEIRAS introduce ao alumno na lóxica da valoración financeira, indispensable para a toma de decisións e a correcta interpretación da información no ámbito das Finanzas e a Contabilidade.			
	Baixo o principio básico do valor do diñeiro no tempo, o alumno coñece, comprende e aplica a metodoloxía matemática-financeira á análise e avaliación das operacións financeiras máis frecuentemente contratadas nos mercados, prestando especial atención ao cálculo de custos e de rendementos reais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Utilizar adecuadamente vocabulario e simboloxía matemático financeiro	B1	C7
Identificar o campo de aplicación xeral da Matemática financeira		C7
Distinguir os aspectos esenciais das operacións financeiras		C7
Empregar as ferramentas de valoración financeira máis apropiadas para a resolución dos problemas expostos	B1	C9 C12
Mostrar fluidez na resolución dos problemas financeiros básicos e interpretar adecuadamente os seus resultados	B1	C12
Aplicar a lóxica da valoración financeira a novas operacións		C13
Manexar fontes de información económico financeira fiables e actualizadas		C16
Xulgar a consistencia dos seus resultados	B2	
Resolver cuestións financeiras mediante o uso da folla de cálculo	B3	
Organizar de forma eficiente a aprendizaxe	B13	
Incorporar a *retroalimentación personalizada para consolidar o seu proceso de aprendizaxe	B13	D3
Mostrar unha actitude respectuosa cos demais e consigo mesmo no seu proceso de aprendizaxe		D4
Realiza actividades que se propoñen de forma voluntaria para a súa *autoevaluación		D5

Contidos

Tema

1. Conceptos básicos: lóxica da valoración financeira e operación financeira	1.1. Valor do diñeiro no tempo 1.2. Capital financeiro 1.3. Comparación e elección de capitais financeiros 1.4. Lei financeira 1.4.1. Lei financeira de capitalización 1.4.2. Lei financeira de desconto 1.5. Suma financeira de capitais financeiros 1.6. Operación financeira 1.6.1. Concepto 1.6.2. Elementos 1.6.3. Clasificación 1.7. Reserva matemática nunha operación financeira 1.7.1. Concepto 1.7.2. Métodos de cálculo
2. Operacións financeiras de capitalización	2.1. Leis financeiras de capitalización 2.2. Capitalización simple 2.2.1. Concepto 2.2.2. Formulación matemática 2.2.3. Interese simple 2.2.4. Tipos de interese 2.2.5. Liquidación de intereses nunha conta corrente 2.3. Capitalización composta 2.3.1. Concepto 2.3.2. Formulación matemática 2.3.3. Interese composto 2.3.4. Tipos de interese 2.4. Comparación de montantes en capitalización simple e composta 2.5. Reserva matemática dunha operación financeira de capitalización 2.5.1. Cálculo polo método retrospectivo 2.5.2. Cálculo polo método prospectivo
3. Operacións financeiras de desconto	3.1. Leis financeiras de desconto 3.2. Desconto simple comercial 3.2.1. Concepto 3.2.2. Formulación matemática 3.2.3. Desconto simple 3.2.4. Tipos de desconto 3.3. Desconto bancario 3.3.1. Concepto 3.3.2. Modalidades 3.3.3. Desconto dun efecto 3.3.4. Desconto dunha remesa de efectos 3.4. Vencimientos 3.4.1. Vencimiento común 3.4.2. Vencimiento medio
4. Rendas financeiras	4.1. Concepto 4.2. Elementos dunha renda 4.3. Tipos de rendas 4.4. Valoración financeira dunha renda 4.4.1. Valor actual 4.4.2. Valor final 4.4.3. Relación entre valor actual e valor final 4.5. Valoración de rendas constantes 4.5.1. Rendas temporais 4.5.2. Rendas perpetuas 4.6. Valoración de rendas variables 4.6.1. Rendas temporais 4.6.2. Rendas perpetuas 4.7. Rendas financeiras equivalentes

5. Operacións financeiras de préstamo	5.1. Concepto 5.2. Clasificación 5.3. Tipos de interese 5.4. Formas de amortizar un capital 5.4.1. Amortización a prazo fixo 5.4.2. Amortización normal ou americana 5.4.3. Amortización sucesiva 5.5. Métodos de amortización sucesiva: casos particulares 5.5.1. Método de amortización francés 5.5.2. Método de amortización con termos crecentes en progresión xeométrica 5.5.3. Método de amortización italiano 5.6. Préstamos con carencia 5.7. Préstamos con cancelación anticipada 5.8. Préstamos indizados
6. Operacións financeiras de constitución	6.1. Concepto 6.2. Clasificación 6.3. Formas de constituír un capital 6.4. Casos particulares en modalidade prepagable 6.4.1. Termos constitutivos constantes 6.4.2. Termos constitutivos crecentes en progresión xeométrica 6.4.3. Cotas de constitución constantes 6.5. Casos particulares en modalidade pospagable 6.5.1. Termos constitutivos constantes 6.5.2. Termos constitutivos crecentes en progresión xeométrica 6.5.3. Cotas de constitución constantes
7. Custo e rendemento das operacións financeiras	7.1. Operacións financeiras simples 7.2. Operacións financeiras compostas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	18	31.5	49.5
Resolución de problemas	22.5	41.5	64
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	20	23
Exame de preguntas obxectivas	1.5	12	13.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios na aula, como complemento das sesións maxistrais, con resolución guiada polo docente, tras un previo debate de formulacións.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Os alumnos poderán resolver as súas dúbidas das clases teóricas en tutorías individualizadas presenciais. Estas tutorías faranse na modalidade de concertación de cita previa.
Resolución de problemas	Os alumnos poderán resolver as súas dúbidas das clases prácticas en tutorías individualizadas presenciais. Estas faranse na modalidade de concertación de cita previa.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de tres probas escritas sobre a adquisición de competencias e destrezas na práctica da materia. As dúas primeiras probas suporá cada unha un peso do 27,5% da nota final. A terceira suporá un peso do 25% da nota final. Segundo a memoria da titulación atópase entre o rango inferior do 60% e o rango superior do 90%	80	B13 C7

Exame de preguntas obxectivas	Resolución de tres probas escritas presenciais sobre a teoría da materia (poderán ser preguntas de desenvolvemento, preguntas curtas, de verdadeiro/falso, tipo test...) As dúas primeiras probas suporá un peso cada unha do 7,5% da nota final. A terceira suporá un peso do 5% da nota final. Segundo a memoria da titulación atópase entre o rango inferior do 10% e o rango superior do 20%	20	B1 B2	C9 C12 C13
-------------------------------	---	----	----------	------------------

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para todas as probas (avaliación continua, global e fin de carreira) o alumnado debe presentarse con puntualidade e acreditar debidamente a súa identidade.

Ademáis debe ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado | Secretaría Online Universidade de Vigo (uvigo.gal)

Primeira convocatoria:

Os alumnos poderán optar alternativamente por seguir dous tipos de avaliación: continua ou avaliación global.

A avaliación continua é o sistema preferente de avaliación. Esíxese a asistencia ao 80% das clases para poder ser avaliado mediante avaliación continua. É obrigatorio subir unha foto actual a Moovi durante a primeira semana de clase se se segue a avaliación continua. O alumnado que distorsione o normal funcionamento da clase poderá ser expulsado da avaliación continua. No entanto, o estudantado pode renunciar á Avaliación continua e pasarse á Avaliación Global comunicando por escrito á coordinadora da materia ata 30 días hábiles tras o inicio do cuadrimestre. O/a alumno/a deberá recibir resposta positiva da coordinadora vía mail para dar por tramitada dita solicitude.

A avaliación continua, composta polo conxunto das 3 probas seguintes ás que é obrigatorio asistir. Se non se asiste a algunha das dous primeiras probas, implica que deixa de seguir a avaliación continua. Non serán recuperables (salvo causa xustificada según art. 26 establecida no Regulamento sobre a Avaliación, calificación e calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado). Na terceira proba poderase optar por asistir na data oficial do exame da primeira convocatoria (sabendo que se non se asiste a materia estará suspensa) ou na segunda convocatoria.- Proba teórico-práctica sobre os temas 1 e 2 valorada en 3,5 puntos (35% da nota final: 0,75 puntos será teoría e 2,75 puntos será práctica).

-Proba teórico-práctica sobre os temas 3 e 4 valorada en 3,5 puntos (35% da nota final: 0,75 puntos será teoría e 2,75 puntos será práctica).

-Proba teórico-práctica sobre os temas 5 e 6 valorada en 3 puntos (30% da nota final: 0,5 puntos será teoría e 2,5 puntos será práctica). Esta proba realizarase na data oficial do exame da primeira convocatoria. Se non se alcanza un mínimo de 1 punto nesta última proba, se estará suspenso na materia (aínda que a suma das tres probas sexa superior a 5, nese caso na acta se porá un 4,9). Neste caso excepcional, se poderá recuperar esa única parte na data da segunda convocatoria.- Se non se alcanza o mínimo de 5 entre as 3 probas (sempre superando o mínimo da terceira proba), se estará suspenso na materia en primeira convocatoria e se deberá ir á segunda convocatoria con toda a materia.

Adicionalmente, se poderá valorar até 1 punto a participación activa na clase mediante a resolución de exercicios na lousa ou outras actividades académicas propostas pola docente.

Avaliación Global: Para alumnos que non seguiron a avaliación continua durante o curso. Serán avaliados cun exame de carácter global, valorado sobre 10 puntos, sobre os coñecementos de todos os contidos teóricos da materia, destrezas na práctica e adaptación ás novas situacións. Poderán esixirse mínimos na parte teórica e / ou na parte práctica.

Segunda convocatoria e fin de carreira: Serán avaliados cun exame de carácter global, valorado sobre 10 puntos, sobre os coñecementos de todos os contidos teóricos da materia, destrezas na práctica e adaptación ás novas situacións. Poderán esixirse mínimos na parte teórica e / ou na parte práctica. As datas e horarios das probas de avaliación son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobadas pola Xunta de Facultade para o curso actual.

As probas de avaliación se prevén para unha modalidade presencial. No entanto, chegado o momento da súa realización ante a imposibilidade de dispor dos espazos e/ou profesorado necesario para realizar as mesmas, estas poderán realizarse de forma non presencial, ben a través dos distintos recursos telemáticos dispoñibles na Uvigo (plataforma Moovi), correo electrónico ou no seu caso, mediante probas de forma oral.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bustos Contell, Elisabeth, **Matemáticas Financieras en el nuevo PGC**, Pirámide, 2010

Pablo López, A. de., **Matemática de las operaciones financieras I**, UNED, 2010

Pablo López, A. de., **Matemática de las operaciones financieras II**, UNED, 2010

Valls Martínez, Mª Carmen; Cruz Rambaud, Salvador, **Introducción a las Matemáticas Financieras**, Pirámide, 2009

Bibliografía Complementaria

www.bde.es,

www.aebanca.es,

www.teca.es,
www.tesoro.es,
www.ahe.es,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de investimento/O04G020V01402
Decisións de financiamento/O04G020V01501
Valoración de activos/O04G020V01604

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese flexible, en consecuencia, pode requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual.

Prohíbese nas clases calquera uso de dispositivo móbil para a realización de vídeos ou fotos na clase, baixo penalización de non permitir a realización da avaliación continua.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

As especificidades da materia serán desenvolvidas na plataforma Moovi

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Xestión de empresas				
Materia	Empresa: Xestión de empresas			
Código	004G020V01203			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rivo López, Elena			
Profesorado	Reyes Santias, Francisco Rivo López, Elena			
Correo-e	rivo@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Preséntase á empresa como un axente fundamental da economía, explícase o tipo de decisións implicadas na súa xestión e os problemas asociados. Ponse en valor a innovación no desenvolvemento empresarial e profúndase en aspectos propios das grandes áreas funcionais: finanzas, produción, mercadotecnia e recursos humanos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas

D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Comprender a estrutura e o proceso empresarial, así como as diferentes funcións involucradas no mesmo.	B12	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	
Dispor dunha visión global da organización no contexto económico e do tipo de decisións específicas nos aspectos básicos da xestión empresarial.		C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C9	
Buscar, identificar, filtrar e analizar datos relevantes que poden afectar ás distintas funcións da empresa para interpretar a súa importancia en termos de defender ou criticar distintas posturas, ou medidas de actuación alternativas, tras unha correcta valoración de vantaxes e inconvenientes.	B2 B3 B4 B13 B14	C3 C6 C7 C9 C10 C12	D1
Demostrar unha actitude proactiva e ter capacidade de expresarse correctamente para transmitir ideas e/ou comunicar de forma educada, comprensible e razoada a súa interpretación, ou opinión, sobre determinadas cuestións relacionadas con distintos aspectos da xestión empresarial.	B1 B2 B5 B7 B8 B9		D1 D2 D3 D4 D5
Aplicar os procedementos de análise e os coñecementos adquiridos á resolución de problemas/cuestións concretas, tanto a nivel estratéxico como operativo, tanto a nivel da contorna como de diagnóstico interno da empresa.	B1 B2 B14	C1 C3 C4 C5 C9 C10 C12 C15 C16	D1

Contidos

Tema

INTRODUCCIÓN: A EMPRESA NO SISTEMA ECONÓMICO. PERSPECTIVA EXTERNA E INTERNA.

DIRECCIÓN FINANCEIRA

DIRECCIÓN COMERCIAL

DIRECCIÓN DE OPERACIÓN

DIRECCIÓN DE RECURSOS HUMANOS

DIRECCIÓN DA INNOVACIÓN

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	26	51	77
Resolución de problemas	13	30	43
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	12	14
Exame de preguntas obxectivas	4	12	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos, ferramentas e metodoloxías básicas sobre cada un dos temas obxecto de estudo.
Resolución de problemas	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballos por parte do alumnado tanto de maneira individual como en grupo baixo a proposta, orientación e supervisión do profesorado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Supervisión e atención ao proceso de adquisición das competencias da materia polo estudantado.
Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	A atención personalizada, co fin de resolver dúbidas das clases teóricas e prácticas, desenvolverase tanto a través de actividades presenciais (titorías) como non presenciais (consultas vía e-mail).
Exame de preguntas obxectivas	A atención personalizada, co fin de resolver dúbidas das clases teóricas e prácticas, desenvolverase tanto a través de actividades presenciais (titorías) como non presenciais (consultas vía e-mail).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Avaliación continua ao longo das sesións presenciais do curso. Consiste na resolución, de maneira individual ou en grupo, de cuestións expostas, orientadas e supervisadas polo profesorado, sobre a materia. Avaliarase a comprensión da materia por parte do alumnado mediante as entregas realizadas, a participación activa nas mesmas e/ou a realización de cuestionarios. Esta proba móvese nun rango de cualificación entre un mínimo de 0% e un máximo de 30% (memoria do grao en ADE).	30	B1 C5 D1 B2 C6 D2 B3 C7 D3 B5 C8 D4 B7 C9 D5 B8 C10 B9 C12 B13 B14
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliar a adquisición e comprensión dos conceptos, así como a aplicación dos coñecementos adquiridos para a resolución e interpretación de problemas e situacións no ámbito empresarial. Estas probas poderán consistir en cuestións test, exercicios, resolucións de casos prácticos e/ou preguntas de razoamento. Esta proba móvese nun rango de cualificación entre un mínimo de 10% e un máximo de 40% (memoria do grao en ADE).	10	B5 C1 B12 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C12
Exame de preguntas obxectivas	Realizaranse 2 probas para avaliar a adquisición e comprensión dos conceptos, así como a aplicación dos coñecementos adquiridos para a resolución e interpretación de problemas e situacións no ámbito empresarial. Cada proba terá un peso do 30% dentro da nota global. Estas probas poderán consistir en cuestións test, exercicios, resolucións de casos prácticos e/ou preguntas de razoamento. Condicións mínimas para superar ambos exames: - Obter unha cualificación de 5 sobre 10 no conxunto do exame. - Obter unha cualificación de 4 sobre 10 en cada tema. Esta proba móvese nun rango de cualificación entre un mínimo de 30% e un máximo de 60% (memoria do grao en ADE).	60	B5 C1 B12 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C12

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que elixa o sistema de avaliación non continua poderán presentarse a un exame coa totalidade da materia podendo obter o 100% da nota final.

"As diferenzas entre sistemas de avaliación entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración de Empresas na Universidade de Vigo se justifican pola necesaria adaptación á medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias das diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en canto a tipo de grupos e número medio de alumnos por grupo."

A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo,

etc.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2025-26. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

As probas de avaliación prevense para unha modalidade presencial. No entanto, chegado o momento da súa realización ante a imposibilidade de dispor dos espazos e/ou profesorado necesario para realizar as mesmas, estas poderían realizarse de forma non presencial, ben a través dos distintos recursos telemáticos dispoñibles na Uvigo (plataforma Moovi), correo electrónico ou no seu caso, mediante probas de forma oral.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Iborra Juan, María; Dasi Coscollar, Angels; Dolz Dolz, Consuelo; Ferrer Ortega, Carmen, **Fundamentos de Dirección de Empresas. Conceptos y habilidades directivas**, Paraninfo,

Stimpson, Peter; Smith, Alex, **Business and Management for the IB Diploma**, Cambridge University Press,

Bibliografía Complementaria

Bueno Campos, Eduardo, **Curso básico de economía de la empresa: un enfoque de organización**, Pirámide,

García Del Junco, Julio; Casanueva Rocha, Cristóbal, **Fundamentos de gestión empresarial**, Pirámide,

Piñeiro García, Pilar; Arévalo Tomé, Raquel; García-Pinto Escuder, Adela; Caballero Fernández, Glori, **Introducción a la economía de la empresa. Una visión teórico-práctica**, Delta Publicaciones,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de investimento/O04G020V01402

Dirección comercial I/O04G020V01403

Dirección de operacións/O04G020V01302

Dirección de recursos humanos/O04G020V01303

Decisións de financiamento/O04G020V01501

Xestión da innovación/O04G020V01906

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Outros comentarios

Esta Guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumnado na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, podense requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica do curso e/ou do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Achegaráselle ao alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estatística: Estatística				
Materia	Estatística: Estatística			
Código	004G020V01204			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Pérez González, Ana			
Profesorado	Pérez González, Ana			
Correo-e	anapg@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia "Estatística" é unha materia de formación básica onde se estudarán os conceptos estatísticos básicos, percorrendo os temas de estatística descritiva, cálculo de probabilidades, variables aleatorias, inferencia estatística e números índice.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Ser capaz de identificar os aspectos estatísticos dentro dun problema empírico e elaborar conclusións a partir da información existente aplicando os conceptos estudados na materia.	C7 C9
Coñecer, saber, aplicar e interpretar correctamente as técnicas descritivas e de cálculo de probabilidades básicas e valorar o seu interese como ferramenta fundamental na análise de datos.	C10
Solucionar de maneira eficaz problemas e cuestións de cada un dos temas do programa utilizando os métodos cuantitativos apropiados.	C12
Coñecer a importancia da información e ser capaz de valorala e clasificala en cada ámbito de decisión. Saber aplicar e interpretar correctamente as técnicas descritivas básicas para a análise de variables unidimensionais e bidimensionais.	C12 C16
Introducir ao estudante no manexo de paquetes informáticos relacionados coa estatística. Desta maneira, favorecer unha actitude positiva cara ao cuantitativo, en xeral, e a estatística, en particular, así como cara á súa manipulación informática.	B3
Fomentar a sensibilidade cara aos valores propios do pensamento científico, favorecendo as actitudes asociadas ao uso e desenvolvemento dos métodos estatísticos como o cuestionamiento das ideas intuitivas, a análise crítica das afirmacións, a necesidade de verificación, a capacidade de análise e síntese ou a toma de decisións racionais.	B1 B2 B13 B14
Potenciar unha actitude de compromiso ético, incidindo no relativo á obtención dos datos, á non manipulación dos resultados ou o non copiar os estudos doutros nin aproveitarse do seu traballo.	D3 D4
Esperar o gusto polo uso e estudo da Estatística, véndoa como unha ferramenta que permite aprender máis sobre o propio campo de coñecemento e iniciarse na realización de investigacións propias.	D5

Contidos	
Tema	
Tema 1. Estatística descritiva	1.1 Distribución de frecuencias. 1.2 Medidas de posición, dispersión e forma. 1.3 Representacións gráficas. 1.4. Números índice simples e complexos. Propiedades. IPC.
Tema 2. Introducción ao cálculo de probabilidades	2.1 Conceptos básicos do cálculo de probabilidades. 2.2 Probabilidades condicionadas e concepto de independencia.
Tema 3. Variables aleatorias	3.1 Definición dunha variable aleatoria e a súa función de distribución. 3.2 Características dunha variable aleatoria. 3.3 Principais distribucións de probabilidade. 3.4 Aplicacións do Teorema Central do Límite.
Tema 4. Conceptos e principios metodolóxicos da inferencia estatística	4.1 Poboación, mostra e as súas características. Mostraxe aleatoria simple. Distribucións asociadas á mostraxe en poboacións normais. 4.2 Estimación puntual. Concepto de estimador e as súas propiedades. 4.3 Estimación mediante intervalos de confianza en poboacións normais. 4.4 Contrastes de hipóteses. Formulación das hipóteses. Contrastes clásicos en poboacións normais.
Tema 5. Manexo de paquetes estatísticos de uso corrente	5.1 Introducción ao uso do paquete estatístico. 5.2 Análise descritiva e cálculo de probabilidades. 5.3 Variables aleatorias e principais distribucións de probabilidade. 5.4 Inferencia estatística.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	21	35	56
Estudo previo	0	11	11
Resolución de problemas de forma autónoma	19.5	31	50.5
Prácticas con apoio das TIC	0	10	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	6	8
Práctica de laboratorio	2	12	14
Exame de preguntas obxectivas	0.5	0	0.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor ou a través de material posto a disposición dos estudantes na plataforma de Campus Remoto ou teledocencia, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo previo	Procura, lectura e traballo de documentación que realiza o alumnado de forma autónoma.
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de problemas e cuestións de cada un dos temas do programa da materia. Farase uso de aplicacións informáticas adecuadas.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia. Desenvolveranse a través de TIC e de forma autónoma. Non son obrigatorias pero é altamente recomendable a súa realización para un mellor entendemento da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Os estudantes resolverán problemas que o profesor lles encargase e poderán expoñer dúbidas sobre a materia ao profesor.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de probas sobre as prácticas	40	B3 B13 B14	C7 C9 C10 C12 C16	D3 D4 D5

Práctica de laboratorio	Probas de avaliación da materia	40	B1 B2 B13 B14	C7 C9 C10 C12 C16	D3 D4
Exame de preguntas obxectivas	Realización de probas de cada tema.	20	B13 B14	C7 C9 C10 C12	D3 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Segundo o procedemento e o período establecido polo centro, o alumnado deberá decidir o seu método de avaliación entre os seguintes:

- **AVALIACIÓN CONTINUA:** Constará das probas e ponderacións establecidas na táboa superior, tendo en conta que:
 - O alumnado que alcancen unha nota ponderada **inferior a 5 ptos.** (sobre 10) terán a obriga de ir a unha **proba final** que representará o 100% da nota final. O alumnado nesta situación que non asista a esta proba final terá a cualificación final de "Non presentado".
 - O alumnado que alcance unha nota ponderada **igual ou superior a 5 ptos.** (sobre 10) será cualificado en actas con esta nota final, salvo que se presenta a proba final, caso no que será calificado coa nota que obteña nesta proba.
 - As actividades de avaliación continua a realizar dependerán do número de estudantes, medios para traballar, etc. O alumnado estará correspondentemente informado de calquera cambio que se puidese producir debido a situacións imprevistas.
 - Poderanse implementar metodoloxías alternativas para determinar si o alumnado pode ou non seguir coa avaliación continua.
- **AVALIACIÓN GLOBAL:** Constará dun exame final, cunha ponderación do 100% da nota final e terá dúas partes: unha parte de exercicios e outra de teoría e práctica con computador.

Para as convocatorias de **Segunda Oportunidade e Fin de Carreira** seguirase o método de avaliación global.

Aquel estudante que utilice ou coopere en procedementos **fraudulentos** (copiar, presentarse por outro alumno, plaxio, ...) nalguna das actividades de avaliación terá unha calificación final de suspenso neste curso académico. Este feito lle será comunicado a autoridade competente para que tome as correspondentes accións disciplinarias que considere oportunas

As datas e horarios das probas de avaliación dos diferentes períodos son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobados pola Xunta de Centro para o curso actual.

A continuación, con fins meramente informativos e para facer constar a adecuación desta avaliación á memoria do grao, indicamos os rangos de ponderacións establecidos en devandita memoria:

- *Exame de preguntas obxectivas:* rango entre 10% e 40%. Ponderación aplicada: 20%
- *Resolución de problemas e/ou exercicios:* rango entre 40% e 70%. Ponderación aplicada: 40%
- *Prácticas de laboratorio (informático):* 40%. rango entre 10% e 40%. Ponderación aplicada: 40%

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Arriaza Gómez, A. J.; Fernández Palacín, F.; López Sánchez, M. A.; Muñoz Márquez, M.; Pérez Plaza, S, **Estadística Básica con R y R-Commander**, Universidad de Cádiz, 2008
- Cao Abad, R.; Francisco Fernández, M.; Naya Fernández, S.; Presedo Quindimil, M.A.; Vázquez Brage, M, **Introducción a la estadística y sus aplicaciones**, Pirámide, 2001
- Esteban García, J. y otros, **Estadística Descriptiva y nociones de probabilidad**, Thomson, 2005
- Gonick, L. y Smith, W., **A Estadística en Caricaturas**, SGAPEIO, 2001
- Levin, R.I. y Rubin, D.S., **Estadística para Administración y Economía**, 7, Pearson Prentice Hall, 2010
- Martín-Pliego F. J.; Montero-Lorenzo, J. M. y Ruíz-Maya, L., **Problemas de Inferencia Estadística**, AC, 2002
- Martín Pliego, F. J. y Ruíz-Maya, L., **Estadística I: Probabilidad.**, Thomson, 2004
- Martín Pliego, F. J. y Ruíz-Maya, L., **Fundamentos de Inferencia Estadística**, Thomson, 2005
- Newbold, P.; Carlson, W. L. y Thorne, B., **Estadística para Administración y Economía**, 8, Pearson Prentice Hall, 2013

Bibliografía Complementaria

- Casas Sánchez, J.M. y Santos Peñas, J., **Introducción a la Estadística para Economía y Administración de Empresas**, Centro de Estudios Ramón Areces, 1995

Espejo Miranda, I.; Fernández Palacín, F.; López Sánchez, M. A.; Muñoz Márquez, M.; A. M. Rodríguez, **Estadística Descriptiva y Probabilidad**, Universidad de Cádiz, 2006

Espejo Miranda, I.; Fernández Palacín, F.; López Sánchez, M. A.; Muñoz Márquez, M.; A. M. Rodríguez, **Inferencia Estadística**, Universidad de Cádiz, 2007

García Pérez, C.; Casas Sánchez, J.M. y Rivera García, L.F., **Problemas de estadística descriptiva, probabilidad e inferencia**, Pirámide, 1998

Mirás Calvo, M. A. y Sánchez Rodríguez, M. E., **Técnicas estadísticas con hoja de cálculo y R. Azar y variabilidad en las ciencias naturales**, Universidade de Vigo, 2018

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Econometría/O04G020V01304

Técnicas operativas estadísticas/O04G020V01912

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Matemáticas: Matemáticas/O04G020V01104

Outros comentarios

Recoméndase dispor de:

- * Coñecementos básicos de informática en xeral
- * Ordenador persoal a poder ser con SO Windows (noutros SO non se garantirá o funcionamento do software necesario)
- * Conexión a internet suficientemente rápida para poder consultar MOOVI, Campus Remoto e vídeos a baixa resolución de plataformas como YouTube, Vimeo, ...

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito mercantil				
Materia	Dereito mercantil			
Código	004G020V01205			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	de los Ríos Sánchez, Juan Manuel			
Profesorado	de los Ríos Sánchez, Juan Manuel			
Correo-e	jmrios@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Dereito Mercantil é unha materia que se cursa no segundo cuatrimestre do primeiro ano do Grado en Administración de Empresas. Nela estúdanse os principais aspectos do estatuto xurídico do empresario, a organización xurídica da empresa e a actuación dos empresarios no mercado desde a perspectiva do Dereito.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Identificar os suxeitos que teñen a consideración de empresario, a fin de poder determinar quen é responsable, fronte a terceiras persoas, das actuacións que se realicen no mercado.	B10 B13 B14	C3 C4	D1 D3 D5
Coñecer as particularidades e trazos propios dos distintos tipos de sociedades mercantís, de modo que se comprenda a figura do empresario societario.	B1 B2 B10 B13 B14	C3 C4	D3
Dominar a regulación xurídica da actividade dos empresarios no mercado, de modo que se poida comprender de forma básica o marco legal no que se desenvolve a actividade empresarial.	B1 B2 B5 B10	C3 C4	D3 D5
Determinar que norma xurídica é aplicable a cada caso concreto, para poder resolver de forma práctica posibles problemas expostos en relación coa actuación do empresario no mercado.	B1 B2 B10 B13 B14	C3 C4	D1 D2 D3 D4 D5

Resolver de forma razoada os problemas xurídicos expostos.

B1
B2
B5
B8
B10
B13
C3
C4
D1
D2
D3
D4
D5

Adquisición de habilidades de comunicación oral e escrita.

B1
B2
B5
B8
B9
B10
B14
C3
C4
D3
D5

Contidos

Tema	
Bloque 1: Introducción á normativa mercantil.	Aproximación aos conceptos básicos do Dereito. Introducción ao Dereito Mercantil.
Bloque 2: Estatuto xurídico do empresario.	Conceptos xurídicos básicos relativos ás empresas e os seus titulares. Normas principais sobre esta materia.
Bloque 3: Dereito industrial.	Normativa básica sobre publicidade, propiedade industrial e competencia.
Bloque 4: Dereito de sociedades.	Normativa xeral sobre as sociedades mercantís. Estudo dos principais tipos.
Bloque 5: Nocións sobre contratos e títulos-valores.	Normas básicas e xerais sobre a contratación. Aproximación aos principais elementos.
Bloque 6: Concurso do empresario.	Aproximación ao concurso de acredores como resposta xurídica á insolvencia grave.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	50	80
Aprendizaxe colaborativa	11	23	34
Exame de preguntas obxectivas	2	16	18
Presentación	2	16	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos aspectos principais dos contidos da materia obxecto de estudo.
Aprendizaxe colaborativa	Estudio dos contenidos da materia con participación activa das/os estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	As/os estudantes poden expor as cuestións que xurdan ao fío da explicación. O profesor tratará de resolvelas no acto na medida que sexan oportunas e non perturben o desenvolvemento fluído da sesión.
Aprendizaxe colaborativa	Abordaranse os contidos da materia con participación activa das/os estudantes. O profesor tratará de incentivar esta participación e dirixila cara a unha mellor comprensión e coñecemento dos temas que se vaian tratando.
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Durante as probas, os alumnos poden expor as dúbidas que lles xurdan dos enunciados. Unha vez terminadas, poden obter as claves e resultados completos.
Presentación	Ao realizar as probas, as/os estudantes poden expor as cuestións que lles resulten dubidosas. Resolveranse sobre a marcha.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Exame de preguntas obxectivas	Probas de preguntas directas sobre contidos da materia. Os erros descontan unha porcentaxe da nota final. (O rango de incidencia na cualificación desta metodoloxía/proba na memoria do grao é de entre o 30 e o 60%.)	60	B1 B13 B14	C3 C4	D3 D5
Presentación	Probas de resolución de cuestións teóricas e prácticas que demostren o coñecemento activo dos temas tratados. (O rango de incidencia na cualificación desta metodoloxía/proba na memoria do grao é de entre o 0 e o 40%.)	40	B1 B2 B5 B13 B14	C3 C4	

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA. De acordo coa normativa da Universidade, este é o sistema preferente de avaliación. No entanto, poderase optar polo sistema alternativo durante o prazo establecido pola Xunta de Facultade para o presente curso (30 días hábiles dende o comezo do cuadrimestre).

Para a avaliación por este sistema, haberá catro probas ao longo do cuadrimestre; cada unha delas conta un cuarto (25%) da nota final. As tres primeiras realizaranse durante o período de clases, nas datas que se irán determinando conforme se desenvolva a materia. A última, na data establecida pola Xunta de Facultade como oficial de exame en primeira "oportunidade"; coincidirá, por tanto, co exame final que tamén se realizará en devandita data, co que non debe confundirse -e que quen sigan a avaliación continua non teñen que facer-. Salvo que consideracións técnicas desaconsélleno ou impidan, as probas faranse a través da plataforma oficial de teledocencia da UVigo. Serán únicas, pero combinarán preguntas e cuestións correspondentes ás dúas metodoloxías indicadas máis arriba

AVALIACIÓN GLOBAL. Para as/os estudantes que non sigan o sistema de avaliación continua e para as/os que renuncien ao mesmo haberá un só exame final de todo o conxunto da materia. Realizarase o día establecido pola Xunta de Facultade como data oficial de exame, coincidindo coa última proba de avaliación continua. O exame combinará preguntas e cuestións dos dous tipos indicados como metodoloxías.

SEGUNDA CONVOCATORIA. Na data establecida pola Xunta de Facultade como oficial de exame en segunda "oportunidade" haberá un só exame final do mesmo tipo e contido indicado no parágrafo anterior. Calquera resultado obtido en probas de avaliación continua decae pasada a primeira convocatoria. En todo caso, a nota obtida no exame final prevalece sobre calquera outra.

As datas e os horarios das probas de avaliación final das diferentes convocatorias serán as especificadas no calendario de exames aprobado pola Xunta de Facultade para o curso actual. En caso de conflito ou disparidade sobre as datas dos exames prevalecerán as indicadas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

De la Cuesta Rute, J.M. (dir.), **Derecho Mercantil para grados no jurídicos**, Última, Huygens,

Bibliografía Complementaria

Código de Comercio y leyes complementarias, Última,

Código civil, Última,

Aranzadi WestLaw, Aranzadi-Thompson,

Tirant on line, Tirant lo Blanch,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Contabilidade financeira I				
Materia	Empresa: Contabilidade financeira I			
Código	O04G020V01301			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Gallego Rodríguez, María Elena			
Profesorado	Gallego Rodríguez, María Elena			
Correo-e	egallego@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Introducir o alumno no coñecemento xeneral da contabilidade, para que comprenda e aprenda os conceptos básicos da contabilidade.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer as bases conceptuais da contabilidade como ciencia social, o seu carácter de sistema de información de características especiais; así como o concepto de utilidade da información económico financeira na armazón económica.	A2	B10	C8	D3
	A3		C10	D4
	A4			D5
Coñecer o funcionamento básico dun sistema contable como instrumento informativo ao servizo do proceso de toma de decisións	A2	B10	C8	D3
	A3		C10	D5
	A4			
Coñecer a regulación positiva da contabilidade, os seus obxectivos e carácter relativo, así como o funcionamento do sistema contable empresarial no contexto da regulación positiva española	A2	B10	C8	D4
	A3		C10	
	A4			

Contidos

Tema	
(*)1. La información económica y la toma de decisiones	(*)1.1. La información económico-empresarial 1.2. La utilidad de la información económica. 1.3. Los usuarios de la información económica. 1.4. La información contable: características y requisitos
(*)2. Concepto y División de la Contabilidad	(*)2.1. Introducción al concepto de contabilidad 2.2. División de la contabilidad.
(*)3. El Patrimonio de la Empresa: elementos y relaciones	(*)3.1. El patrimonio de la empresa y sus componentes. 3.2. Analisis del Activo. 3.3. Analisis del Pasivo. 3.4. El fondo de maniobra. 3.5. El periodo medio de maduración de la empresa.

(*)4. Método contable y su instrumentalización	(*)4.1. El método contable y sus objetivos. 4.2. Los hechos contables: Su clasificación y formulación. 4.3. Los hechos contables y el concepto de resultado. 4.4. La cuenta como instrumento contable. 4.5. Tipos de cuenta y su funcionamiento. 4.6. El método de partida doble. 4.7. El registro de las operaciones contables. 4.8. Cuentas administrativas y cuentas especulativas.
(*)5. El ciclo contable	(*)5.1. El ciclo contable: concepto y fases. 5.2. La fase inicial: inventario y apertura. 5.3. El desarrollo del ejercicio: fase de gestión. 5.4. Las operaciones de conclusión del ejercicio: la fase de cierre. 5.5. La elaboración de las cuentas anuales.
(*)6. La normalización contable: la regulación legal de la contabilidad en España	(*)6.1. La normalización contable: concepto, utilidad y tipos. 6.2. La regulación legal de la contabilidad en España: el Plan General de Contabilidad. 6.3. La estructura del Plan General de Contabilidad. 6.4. Los principios contables y las cuentas anuales.
(*)7. El proceso de valoración contable	(*)7.1. La valoración contable: concepto. 7.2. Valoración analítica y valoración sintética. 7.3. Los criterios de valoración en el Plan General de Contabilidad español.
(*)8. Análisis y contabilización de las existencias	(*)8.1. Concepto y clases de existencias. 8.2. La valoración de las existencias. 8.3. La contabilización de las existencias. 8.4. Depreciación de las existencias. 8.5. La problemática contable de envases y embalajes. 8.6. La problemática contable del IVA.
(*)9. Disponibilidades líquidas y derechos de cobro	(*)9.1. El efectivo y otros activos líquidos equivalentes. 9.2. Los derechos corrientes de cobro. 9.3. La depreciación de los derechos corrientes de cobro.
(*)10. El pasivo corriente	(*)10.1. El pasivo: concepto y clases. 10.2. Los pasivos por operaciones de tráfico. 10.3 Las deudas con entidades de crédito y otros pasivos de naturaleza financiera. 10.4. Otras cuentas pasivas.
(*)11. Los inmovilizados material e intangible	(*)11.1. Concepto y clases. 11.2. El inmovilizado material. 11.3. Los inmovilizados materiales en curso. 11.4. Las inversiones inmobiliarias. 11.5. El inmovilizado intangible. 11.6. Las correcciones valorativas.
(*)12. Las inversiones financieras	(*)12.1. Concepto y clases. 12.2. La valoración de las inversiones financieras. 12.3 Los derechos preferentes de suscripción y su problemática contable. 12.4. La problemática contable de las acciones y participaciones de capital. 12.5. La problemática contable de los valores de renta fija y créditos asimilados.
(*)13. El cálculo del resultado	(*)13.1. El concepto de resultado. 13.2. Los gastos. 13.3. Los ingresos. 13.4. Las operaciones de fin de ejercicio.
(*)14. Las cuentas anuales	(*)14.1. El papel de las cuentas anuales en el sistema contable. 14.2. Las cuentas anuales en el Plan General de Contabilidad español. 14.3. La elaboración de las cuentas anuales.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	26	40	66
Estudo de casos	15	42	57
Seminario	0	3	3
Exame de preguntas obxectivas	2	10	12
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	10	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/o directrices de un traballo, exercicio ou proxecto a desenrollar por o estudante.
Estudo de casos	Actividade na que se formulan problemas e/o exercicios relacionados co a asignatura. Deben desenrollarse as solucións adecuadas e correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas o algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Acostumase utilizar como complemento da lección maxistral.
Seminario	O seminario concíbese como un espazo no que o alumnado pode resolver dúbidas, expoñer ideas e debater sobre os distintos temas tratados na materia. A finalidade dos mesmos é reforzar os coñecementos adquiridos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Estudo de casos	Proba escrita individual consistente na resolución de casos prácticos. Requírese unha nota mínima de 5 para facer media	40	A2 A3 A4	B10 C8 C10	D3 D5	
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase dúas probas escritas a metade e ao final do cuadrimestre cun peso dun 10% e un 20% respectivamente. Estas probas constarán de preguntas teóricas e teórico - prácticas	30	A2 A3	B10	D3 D4 D5	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizarase unha proba escrita onde o alumno terá que resolver cuestións práctica	30	A2 A4	B10 C8	D3 D5	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación pode ser continua (AC) ou global (AG). Presúmese que os estudantes seguirán o sistema de avaliación continua, salvo que manifesten a súa intención de optar pola avaliación global. Para iso deberán comunicalo por escrito (vía mail) ó coordinador da materia ata 30 días hábiles tras o inicio do cuadrimestre. O alumno deberá recibir resposta positiva do coordinador vía mail para dar por tramitada a solicitude.

A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e a cualificación obtida até ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

A avaliación continua consta de catro probas escritas, dúas de carácter teórico/práctico e dúas de carácter práctico. Para superar a materia é necesario ter unha nota media de 5.

As probas teóricas consistirán en exames de preguntas obxectivas. A primeira proba teórica pondera un 10% e a segunda un 20% na nota global. As probas prácticas consistirán na resolución de exercicios e a primeira delas conta un 30% e a segunda un 40%. A nota mínima necesaria para aprobar calquera destas probas é un 5. O alumno será calificado ca media das notas que obteña nestas probas, sendo necesario, para facer media, ter superado o exame que pondera un 40%.

Se algún alumno non alcanza a nota media de 5, ou suspende a proba práctica necesaria para facer media, poderá presentarse o examen de xaneiro, ca totalidade da materia, e será calificado ca nota que obteña nesta proba.

Se un alumno que se presentou a algunhas ou todas as probas plantexadas non as superou e non se presenta na oportunidade de xaneiro, será calificado ca media das notas obtidas.

Se un alumno superou as probas realizadas e quere subir nota na convocatoria oficial de xaneiro, será calificado ca nota obtida na proba de xaneiro.

Os alumnos que opten pola avaliación global serán avaliados cun exame teórico práctico e cualificados coa nota que saquen no correspondente exame.

Os alumnos que non superen a materia na primeira oportunidade poderán ser avaliados de novo na segunda oportunidade a través dunha proba teórico-práctica que suporá o 100% da nota.

Esta guía é orientativa e está suxeita ás modificacións que ao longo do curso estímanse necesarias.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso académico.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

del Campo Moreno, Paloma; Parte Esteban, Laura, **Contabilidad Financiera ejercicios y soluciones**, 9788419433664, 2023, Sanz y Torres, S.L.,

González García, V, **Contabilidad Financiera**, 978-84-368-4704-8, 2022, Piramide,

Muñoz Merchante, Angel, **Introducción a la Contabilidad**, 978-84-1614-0022, 2015, ediasa,

Wanden-Berghe Lozano (coord.), **Contabilidad Financiera. El Nuevo Plan General de Contabilidad y de PYMES**, 978-84-368-2168-0, 2016, Piramide,

Wanden-Berghe Lozano, J.L. (coord.), **Contabilidad Financiera II**, 9788436826319, 2012, Piramide,

Bibliografía Complementaria

Plan General de Contabilidad, **R.D. 1514/2007, de 16 de noviembre (B.O.E. 20/11/07).**,

Alberda Perez, E; Sierra Garcia, L, **Introducción a la Contabilidad Financiera. Ejercicios Básicos**, 978-84-368-3516-8, 2017, Piramide,

del Campo Moreno, Paloma; Parte Esteban, Laura, **Contabilidad Financiera: normas de registro y valoración**, 9788419433657, 2023, Sanz y Torres, S.L.,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese flexible, en consecuencia, pode requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección de operacións				
Materia	Dirección de operacións			
Código	004G020V01302			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez López, Nuria			
Profesorado	Rodríguez López, Nuria			
Correo-e	nrl@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia desenvolve os contidos, métodos e ferramentas asociados á estratexia de operacións. Nela afóndase en aspectos relacionados coa selección e deseño do produto, modo e lugar de elaboración, recursos necesitados e a súa organización, e calquera outro aspecto necesario para que a empresa poida realizar o proceso produtivo para o que foi creada.			
	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Mostrar o coñecemento de procedementos e técnicas propias da dirección de operacións.	B1 B10 B11	C6	
Aplicar ferramentas de procura, filtrado e interpretación da información relevante na área de produción.	B1 B2 B10 B11 B13 B14	C6	
Fixar obxectivos, elaborar estratexias e planos de acción propios das actividades de produción e coherentes co seu contorno.	B1 B2 B10 B11 B13 B14	C6	D5
Manexar os coñecementos, procesos e técnicas propias da dirección e xestión das actividades de produción nas distintas empresas, asumindo os efectos da súa práctica e as consecuencias da súa acción en calquera contexto de intervención reflexionando sobre o seus propios posicionamentos.	B1 B2 B10 B11 B13 B14	C6 C12	D5

Tomar decisións na procura de solucións a problemas relativos á situación da área de produción da empresa así como a emisión dos informes correspondentes.	B1 B2 B10 B11 B13 B14	C6 C12	D5
--	--------------------------------------	-----------	----

Contidos

Tema	
MÓDULO 1: A EMPRESA E O SISTEMA DE OPERACIÓNS	TEMA 1. O Sistema de Operacións, a Estratexia de Operacións e os seus resultados
MÓDULO 2: DISEÑO DO SISTEMA DE OPERACIÓNS	TEMA 2. Selección e Deseño do Produto e do Proceso Produtivo TEMA 3. Decisións Estratéxicas de Capacidade TEMA 4. Decisións de Localización TEMA 5. Distribución en Pranta
MÓDULO 3: XESTIÓN DA CADEA DE SUBMINISTROS	TEMA 6. Xestión da Cadea de Subministros TEMA 7. Xestión dos Stocks
MÓDULO 4: XESTIÓN DAS ACTIVIDADES DE PRODUCCIÓN	TEMA 8. Planificación e Control de Proxectos TEMA 9. Planificación, Programación e Control da Producción TEMA 10. Lean Manufacturing

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	12	30	42
Flipped Learning	7.5	30	37.5
Estudo de casos	15	37.5	52.5
Resolución de problemas	30	60	90
Exame de preguntas obxectivas	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Flipped Learning	Algunhas actividades de aprendizaxe realizaranse fora da aula previamente ás sesións presenciais. Logo, coa presenza do docente facilitaránse e potenciaránse outros procesos de adquisición e practica de coñecementos.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso coa finalidade de interpretar, resolvelo, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos de solución. O estudante, de maneira individual ou en grupo, realizará tarefas de lectura e manexo de bibliografía, aplicación de métodos e ferramentas de solución de problemas,... relacionados coa estratexia de operacións. A participación activa nestas tarefas é obrigatoria.
Resolución de problemas	Actividade obrigatoria na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Tempo reservado para orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización de actividades propostas, en particular.
Resolución de problemas	Tempo reservado para orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización de actividades propostas, en particular.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Estudo de casos	Probas nas que o alumno debe solucionar unha serie de casos e problemas nun tempo e condicións establecidos polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A demostración das competencias adquiridas en cada actividade levarase a cabo durante o período lectivo.	10	B1 B2 B10 B11 B13 B14	C6 C12	D5
Resolución de problemas	Probas nas que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e exercicios nun tempo e condicións establecidos polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A demostración das competencias adquiridas en cada actividade levarase a cabo durante o período lectivo.	30	B1 B2 B10 B11 B13 B14	C6 C12	D5
Exame de preguntas obxectivas	Conxunto de probas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, resposta curta, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades ou escriben a resposta correcta. Avaliáranse contidos teóricos e prácticos. Haberá entre 2 e 4 probas ao longo do cuatrimestre, entre as que se repartirá a puntuación total deste apartado (a valoración dunha proba individual estará entre o 30% e o 15%, dependendo do número de probas finalmente realizado)	60	B1 B2 B10 B11 B13 B14	C6 C12	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA

O conxunto de probas especificado arriba constitúe o sistema de avaliación continua. Para superar a avaliación continua será obrigatorio a realización dos traballos e de todas as probas citadas anteriormente; a non realización dunha proba contabilizarase con cero puntos. Para que as probas de avaliación, sexan tidas en conta na nota final da materia, o alumno debe obter en cada proba ou conxunto de probas como mínimo o 50% do valor asignado a ditas probas.

O resultado da avaliación expresaráse unha escala de 0 a 10 puntos. No caso de obter as puntuacións mínimas, a nota final da materia resultará da suma das notas acadada nos exames e das notas dos traballos realizados nas prácticas e actividades presenciais. No caso de non superar as puntuacións mínimas nalgúns probas, a nota final da materia será a resultante das notas das probas nas que sí se superou o mínimo. Para superar a materia é necesario acadar un mínimo de 5 puntos sobre 10 na materia.

Os estudantes que opten pola avaliación continua terán unha segunda oportunidade de avaliación que consistirá nun examen práctico (estudo de casos e resolución de problemas) e outro teórico (exame de preguntas obxectivas), que representarán o 100% da nota. Estes exámenes cubrirán todo o material do curso. Para superar a materia é necesario acadar un mínimo de 5 puntos sobre 10.

AVALIACIÓN GLOBAL

Para aqueles alumnos que non podan realizar as tarefas asociadas á avaliación continua, o sistema de avaliación será unha proba global de toda a materia que consistirá nun exame de preguntas obxectivas, no estudo de casos e na resolución de problemas, e que valerá o 100% da nota. Haberá dúas oportunidades de avaliación marcadas no calendario de exámenes da facultade.

Para optar a este modo de avaliación o estudante debe escribir un correo electrónico á coordinadora da materia, renunciando á avaliación continua e indicando o seu desexo de acollerse ao sistema de avaliación global. O prazo para a solicitude será de 30 días hábiles tras o inicio do primeiro cuatrimestre.

OUTRAS OBSERVACIÓNS

Condutas inadecuadas, contrarias e prexudiciais á convivencia e á súa corrección, poderán ser sancionadas coa perda do dereito á avaliación continua por parte do estudante responsable.

Calquera evidencia de traballos e probas plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso en todas as convocatorias do curso académico.

IMPORTANTE: As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro da Facultade de CC. Empresariais e Turismo para o presente curso académico. Non obstante, o calendario pode ser modificado ó longo do curso por algún imprevisto. Consulten a páxina web da Facultade por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade (<http://fcetou.uvigo.es/index.php/gl/exames>).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Domínguez Machuca, J.A. y otros, **Dirección de operaciones. Aspectos tácticos y operativos en la producción y los servicios.**, 1ª, McGraw-Hill, 1995

Domínguez Machuca, J.A. y otros, **Dirección de operaciones. Aspectos estratégicos en la producción y los servicios.**, 1ª, McGraw-Hill, 1995

Heizer, J.; Render, B., **Dirección de la Producción y de Operaciones. Decisiones Tácticas.**, 11ª, Pearson Educación, 2015

Heizer, J.; Render, B., **Dirección de la Producción y de Operaciones. Decisiones Estratégicas.**, 11ª, Pearson Educación, 2015

Heizer, J.; Render, B., **Principios de Administración de Operaciones**, Pearson Education, 2017

Heizer, J.; Render, B.; Munson, Ch., **Operations Management. Sustainability and Supply Chain Management. Global Edition.**, 14th, Pearson Education, 2023

Heizer, J.; Render, B.; Munson, Ch., **Principles of Operations Management.**, Global Edition, Pearson Education, 2023

Krajewski, L.J.; Ritzman, L.P.; Malhotra, M.A., **Administración de Operaciones. Procesos y Cadena de Suministros.**, 10ª, Addison Wesley, 2013

Miranda, F.J. y otros, **Manual de Dirección de Operaciones.**, 1ª, Thomson, 2005

Krajewski, L.J., Malhotra, M.K.; Ritzman, L., **Operations Management: Processes and Supply Chains**, Global Edition, Pearson Education, 2024

Bibliografía Complementaria

Carnero Moya, María C., **Problemas Resueltos de Administración de la Producción y Operaciones**, Paraninfo, 2013

Martin Peña, M.L.; Carrasco Bañuelos, E.; Díaz Garrido, E.; del Barrio Izquierdo, L., **Dirección de producción y operaciones: Una visión práctica.**, Delta Publicaciones, 2013

Miranda Gonzalez, F.J.; Rubio Lacoba, S.; Chamorro Mera, A., **Dirección de Operaciones. Casos Prácticos y Recursos Didácticos.**, Paraninfo, 2014

Santos Álvarez, M.V.; Martín Pérez, V., **La Dirección de Operaciones desde una Perspectiva Práctica. Ejercicios Resueltos.**, Esic Editorial, 2020

Barry Render and Jay Heizer, **Jay and Barry's OM Blog** (<http://heizerrenderom.wordpress.com/>),

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Outros comentarios

Esta Guía docente anticipa as líneas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe de forma flexible. En consecuencia, podéñse requirir reaxustes ó longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e/ou do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Aportarase ó alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Nesta materia usarase a plataforma virtual de teledocencia da UVigo, Moovi.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 2º curso e no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Informática no 1º cuatrimestre do 4º curso.

Esta materia participa no programa English Friendly da Universidade de Vigo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección de recursos humanos				
Materia	Dirección de recursos humanos			
Código	004G020V01303			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Diéguez Castrillón, María Isabel			
Profesorado	Diéguez Castrillón, María Isabel			
Correo-e	idieguez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo da materia é adquirir competencias que permitan tomar decisións sobre os recursos humanos das organizacións, tanto nos ámbitos do acceso, da planificación, o mantemento, o desenvolvemento e o control.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D4	Compromiso ético no traballo

Resultados previstos na materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Lograr por parte do alumnado o coñecemento e a aplicación correcta das principais técnicas e ferramentas propias da dirección e xestión de recursos humanos.	B3	C6
	B13	C7
	B1	C6
	B5	C10
	B8	C16
Lograr por parte do alumno/a aplicación de ferramentas de procura, filtrado e interpretación da información relevante na área de recursos humanos.	B9	
	B13	
	B1	C12
	B5	
	B8	
Tomar decisións na procura de solucións a problemas relativos á situación socio-laboral da empresa, aplicando os métodos apropiados e emitindo os informes correspondentes.	B9	
	B10	
	B13	

Conseguir que o alumno/a fixe obxectivos, elabore estratexias e plans de acción coherentes coa súa contorna	B1 B5 B13	C3 C5 C6 C11 C14	
Lograr o manexo por parte do alumnado dos coñecementos e procesos propios da dirección e xestión de recursos humanos, mostrando compromiso coas consecuencias das súas decisións ou accións en calquera contexto de intervención, reflexionando sobre o seu propio posicionamento	B1 B2 B5 B13 B14	C7	D4

Contidos

Tema

BLOQUE I: FUNDAMENTOS DE RRHH	Tema 1: A función de recursos humanos na empresa Tema 2: Dirección de recursos humanos na empresa
BLOQUE II: ACTIVIDADES BÁSICAS NA DIRECCIÓN E XESTIÓN DE RRHH	Tema 3: Fontes básicas de información na toma de decisións de recursos humanos Tema 4: Estratexias, procesos e técnicas de compensación e retribución Tema 5: Planificación de recursos humanos na empresa Tema 6: Estratexias, procesos e técnicas de recrutamento, selección e socialización Tema 7: Estratexias, procesos e técnicas de desenvolvemento dos recursos humanos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	37.5	0	37.5
Estudo de casos	26	60	86
Estudo previo	0	97.5	97.5
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Explicación por parte do profesorado dos contidos básicos da materia. Explicación de directrices de traballo, fontes de información e pautas para desenvolver o traballo da materia. Interacción co alumnado
Estudo de casos	Resolución de casos prácticos, exercicios e problemas do ámbito dos RRHH
Estudo previo	Consulta e análise de materiais

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atención individualizada na aula e en horario de titorías.
Estudo de casos	Atención individualizada na aula durante a realización de casos, e en horario de tutorías
Estudo previo	Atención individualizada en horario de titorías

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Estudo de casos	Inclúe análise de información sobre casos concretos e valoración de alternativas de solución, xunto a toma de decisións.	40	B1 B5 B10 B13 B14	C3 C5 C6 C7 C10 C11 C12 C14 C16	D4

Exame de preguntas obxectivas	Preguntas test sobre os contidos teóricos das materia	40	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B10 B13 B14	C3 C5 C6 C7 C10 C11 C12 C14 C16	D4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas ou exercizos cuantitativos de aplicación do contido da metaria	20	B2 B8 B10 B13 B14	C3 C5 C6 C7 C10 C11 C12 C14 C16	D4

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira convocatoria (xaneiro)

Alternativa a) Se realizarán catro probas de avaliación continua ao longo do curso con datas que figuran no cronograma da materia publicadas na web da facultade.

Superarase a materia a condición de que a media ponderada dos resultados de todas as probas e actividades avaliábeis efectuadas ao longo do período lectivo sexa maior ou igual a 5 puntos sobre 10. Non se integrarán na calificación os resultados das probas e actividades avaliábeis que non cheguen ao 5. As probas son non recuperables.

Alternativa b) Avaliación global, Só para os estudantes que explicitamente informaron á coordinadora que abandonan a avaliación continua antes de que transcurran 30 días hábiles tras o inicio do cuatrimestre. Para este alumnado a avaliación será con un exame global dos contidos da materia. A cualificación do exame será o 100% da nota final.

Segunda convocatoria (xullo):

Exame global dos contidos da materia no mes de xullo. A cualificación do exame será o 100% da nota.

Observación: Calquera evidencia de traballos e probas plaxiados ou copiados suporá unha calificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

LEAL, A.; ALFARO DE PRADO, A.; RODRÍGUEZ, L. e ROMÁN, M., **El Factor Humano en las Relaciones Laborales**, Pirámide, 1999

PEREDA MARIN, SANTIAGO, **Dirección y gestión de recursos humanos por competencias**, Editorial Ramón Areces, 2011

CALLE DURÁN M. C., ORTIZ DE URBINA, M., **Fundamentos de Recursos Humanos**, Pearson Educacion, 2018

ALBIZU GALLASTEGUI, E. e LANDETA RODRÍGUEZ, J., **Dirección Estratégica de los Recursos Humanos. Teoría y Práctica**, Pirámide, 2011

Bibliografía Complementaria

DESSLER, G., **Administración de Recursos Humanos**, Prentice Hall, 2009

DOLAN, S.; VALLE, R.; JACKSON, S e SCHULER, R.S, **La Gestión de los Recursos Humanos**, McGraw Hill, 2007

MONDY R., **Administración de recursos humanos**, Prentice Hall, 2010

BYARS L., RUE L., **Gestión de los recursos humanos**, Irwin, 1997

GÓMEZ MEJIA, L., BALKIN, D., CARDY, R., **Gestión de RRHH**, Prentice Hall, 2016

VÁZQUEZ, L. ; SANCHEZ, R., **Gestión de RRHH para la PYME**, Pirámide, 2019

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Econometría				
Materia	Econometría			
Código	004G020V01304			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Pintos Clapés, Juan			
Profesorado	Pintos Clapés, Juan			
Correo-e	jpc@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	A asignatura encádrase no primeiro cuatrimestre do segundo curso do grao. Trátase dunha materia para os alumnos que xa teñen completado o primeiro curso, e que polo tanto poseen formación nas disciplinas de matemáticas e estadística, un coñecemento básico das cales é moi importante para o estudo da econometría. De este modo, o alumno encontraranse preparado para abordar unha asignatura de análise como é a econometría, na que empregará os seus coñecementos estadísticos para construír modelos econométricos xerais, que son aplicables en principio o estudo e resolución de problemas dunha ampla variedade de materias relacionadas coa titulación.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Comprensión das técnicas econométricas básicas dende un punto de vista teórico e aplicado.	B1 B13	C7	
Manexo das técnicas e ferramentas básicas para a cuantificación das relacións entre variables relevantes no mundo económico e empresarial.	B13	C12	
Capacidade de abordar de xeito eficaz certos problemas do eido empresarial empregando a metodoloxía econométrica axeitada.	B1 B2	C12	D3
Habilidades para a argumentación e obtención de conclusións de xeito rigoroso a partir da evidencia empírica.	B1 B2 B5		

Contidos

Tema	
1. Modelización econométrica.	Definición e obxectivos do modelo econométrico. Deseño y construcción do modelo econométrico.
2. Modelo de Regresión Lineal Clásico (MRLC).	Especificación do modelo. Hipóteses básicas do modelo. Estimación e interpretación dos coeficientes estimados. Propiedades dos estimadores. Bondade de axuste. Contrastes de hipóteses. Predicción. Outras cuestións relacionadas co Modelo de Regresión Lineal Clásico (MRLC).

3. Incumprimento das hipóteses clásicas.

Análise, consecuencias, diagnose e posibles solucións se hai incumprimentos das hipóteses clásicas.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	30	50
Resolución de problemas	8	22	30
Prácticas de laboratorio	15	35	50
Exame de preguntas obxectivas	1	9	10
Exame de preguntas obxectivas	1	9	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, complementada co uso de medios audiovisuais, así como a introducción dalgunhas preguntas dirixidas ó estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Resolución de problemas	Permite ó alumnado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistrais a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia no manexo dos contidos aprendidos así como ilustrar as súas potenciais aplicacións.
Prácticas de laboratorio	Nestas sesións de laboratorio informático se aplicarán os coñecementos adquiridos nas clases teóricas e prácticas para a realización de supostos prácticos coa axuda dun programa informático econométrico. Os alumnos traballarán individualmente ou en grupo baixo a supervisión do profesor.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	No laboratorio informático se resolverán supostos prácticos coa axuda dun programa informático econométrico. Os alumnos traballarán individualmente ou en grupo baixo a supervisión do profesor. O reducido tamaño dos grupos permite una atención personalizada das dúbidas e inqedanzas dos alumnos.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	A avaliación neste contexto pode consistir na entrega de exercicios resoltos, exposición de exercicios na pizarra, traballos, etc.	20	B1 B2 B5 B13 C7 C12 D3
Prácticas de laboratorio	A avaliación neste contexto pode consistir na entrega de supostos resoltos, exposición de supostos no laboratorio, traballos, etc.	30	B1 B2 B5 B13 C7 C12 D3
Exame de preguntas obxectivas	A avaliación neste contexto consistirá en preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta.	25	B1 B2 B13 D3
Exame de preguntas obxectivas	A avaliación neste contexto consistirá en preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta.	25	B1 B2 B13 D3

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual.

- Para a 1ª edición das actas (**xaneiro**) haberá dúas formas alternativas de avaliación:

Opción A: A AVALIACIÓN CONTINUA que se acaba de expoñer no cadro anterior, que é o sistema preferente de avaliación. Entenderase que o alumno se acolle á avaliación continua **se NON comunica (por email ou Moovi) ao profesor coordinador da materia, no prazo establecido, que desexa mudar ao sistema de avaliación global, debendo recibir confirmación por email por parte do coordinador. Dito prazo abrangue ata 30 días hábiles tras o inicio do primeiro cuadrimestre.**

Anunciarase a principio de curso un cronograma donde aparecen as datas das distintas probas de avaliación continua.

O alumno que se acolla á avaliación continua terá a obriga de colocar unha fotografía tipo carné en Moovi antes da primeira proba de avaliación.

Todos os alumnos deben acceder regularmente á plataforma de teledocencia para estar así ao corrente das novidades que se produzan.

Opción B: Avaliación Global. O estudante que comunicase no modo e prazo mencionados que NON se acolle ao sistema de avaliación continua, será avaliado mediante a realización dun exame final do 100% da nota na data oficialmente establecida no calendario académico.

Para a opción B da edición de xaneiro, tanto as competencias avaliadas coma os resultados de formación e aprendizaxe serán os mesmos que para a opción A da edición de xaneiro.

- Para a 2ª edición das actas (**xullo**) haberá tamén dúas formas de avaliación:

Opción A: O estudante que se acollera ao sistema de **avaliación continua** poderá conservar as notas dos seguintes dous bloques de probas realizadas para a primeira edición: o Bloque 1, que abrangue a proba de resolución de problemas e a proba de laboratorio (e suman o 50% da nota); e o Bloque 2, que abrangue as probas de preguntas obxectivas (e suman o 50% da nota). Poderá subir nota nos seguintes bloques: Bloque 1: proba de resolución de exercicios e/ou supostos (50% da nota); e Bloque 2: proba de preguntas obxectivas (50% da nota).

Opción B: Avaliación Global. O estudante que NON se acollese ao sistema de avaliación continua, será avaliado mediante a realización dun exame final do 100% da nota na data oficialmente establecida no calendario académico.

Para a edición de xullo, tanto as competencias avaliadas coma os resultados de formación e aprendizaxe serán os mesmos que para a edición de xaneiro.

- Para a convocatoria Fin de Carreira: a avaliación consistirá na realización dun exame do 100% da nota na data oficialmente establecida no calendario académico.

Para la convocatoria Fin de Carreira, tanto as competencias avaliadas coma os resultados de formación e aprendizaxe serán os mesmos que para a edición de xaneiro.

É necesario traer o DNI ou documento análogo cando teña lugar a realización dos exames e probas. O incumprimento deste requisito pode ter como consecuencia que ó alumno non se lle permita realiza-lo exame ou proba en cuestión.

As titorias serán concertadas co profesor a través do correo electrónico ou Moovi.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Dougherty, C., **Introduction to Econometrics**, 5ª, Oxford University Press, 2016

Wooldridge, J.M., **Introducción a la Econometría: Un enfoque moderno**, 5ª, Cengage Learning Editores, 2015

Bibliografía Complementaria

Stock, J.H. y Watson, M.M., **Introducción a la Econometría**, 3ª, Pearson, 2012

Gujarati, **Econometría**, 5ª, McGraw-Hill, 2010

Esteban, M. V., y otros, **Econometría básica aplicada con Gretl**, 1ª, Sarriko-On, Universidad del País Vasco, 2009

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estadística/O04G020V01204

Matemáticas: Matemáticas/O04G020V01104

Outros comentarios

- É necesario traer o DNI ou documento análogo cando teña lugar a realización dos exames e probas. O incumprimento deste requisito pode ter como consecuencia que ó alumno non se lle permita realiza-lo exame en cuestión.

- Por razóns pedagóxicas é altamente recomendable a asistencia regular ás clases. Sen dúbida, a asistencia fará que a dificultade de superar a materia sexa notablemente máis baixa. Así, o alumno poderá aproveitarse dun ritmo de traballo continuo e da exposición de contidos teóricos e prácticos feitos na aula polos seus compañeiros e o profesor.

- As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Contabilidade financeira II				
Materia	Contabilidade financeira II			
Código	004G020V01401			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Gallego Rodríguez, María Elena			
Profesorado	Gallego Rodríguez, María Elena			
Correo-e	egallego@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Contabilidade Financeira II completa os coñecementos adquiridos polo alumno na materia Contabilidade Financeira I do primeiro cuadrimestre do 2º curso de ADE, centrándose no estudo da contabilización das operacións vinculadas ao ciclo de capital, introducindo ao alumno no estudo da contabilidade por razón do suxeito, a través da problemática contable específica das sociedades, e o estudo dos activos correntes. Con todo isto o alumno terá un coñecemento completo do modelo contable español.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade de análise e síntese
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa.	A2	B1	C4	D3
	A3			D5
	A4			
Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	A2	B3	C6	D4
	A3	B9	C7	
	A4	B10	C10	
		B14		

Contidos

Tema	
I. AS INVERIONS FINANCEIRAS. ACTIVOS FINANCEIROS	I.1. Instrumentos financeiros I.2. Activos financeiros. Concepto e clasificación I.3. Créditos comerciais e non comerciais I.4. Valores representativos de débeda I.5. Investimentos en instrumentos de patrimonio I.6. Reclasificación e baixa de activos financeiros I.7. Deterioración de valor dos activos financeiro
II. FINANCIAMENTO BÁSICO: (I) PATRIMONIO NETO: (1) FONDOS PROPIOS: (1.1) CAPITAL SOCIAL	II.1. As fontes de financiamento na empresa: Concepto e clasificación. II.2. O Capital Social: Problemática contable derivada da fundación da sociedade. II.3. Contabilización dos incrementos de capital: Causas e tipos. II.4. Contabilización das reducións de capital: Causas e tipos. II.5. Do negocio sobre as propias accións.
III. FINANCIAMENTO BÁSICO: (I) PATRIMONIO NETO: (1) FONDOS PROPIOS: (1.2) RESERVAS	III.1A autofinanciación: Concepto e clases. III.2. O resultado do exercicio e base de repartición. III.3. Orde de prelación na distribución das ganancias. III.4. Remuneración das accións. III.5. As dotacións a reservas. Problemática contable das Reservas: Concepto, clases e funcionamento III.6. Outros participes. III.7. O resultado negativo: A absorción de perdas III.8. Os resultados pendentes de aplicación
IV. FINANCIAMENTO BASICA: (I) PATRIMONIO NETO. (II) AXUSTES POR CAMBIO DE VALOR. SUBVENCÍONS, DOAZÓNS E LEGADOS RECIBIDOS	IV.1. Problemática dos activos financeiros dispoñibles para a venda. IV.2. Operacións de cobertura IV.3. Subvencións, doazóns e legados recibidos.
V. FINANCIACION BASICA: (II) PASIVO NON CORRENTE: (1) PRESTAMOS E EMPRESTITOS	V.1. Financiamento alleo a longo prazo: Concepto e clases. V.2. Tipos de préstamos e empréstitos. V.3. A imputación anual dos gastos financeiros plurianuais dos préstamos e empréstitos. V.4. Problemática contable dos préstamos e empréstitos ordinarios. V.5. Problemática contable dos empréstitos convertibles e con warrant. V.6. Problemática contable doutros tipos de empréstitos especiais. V.7. Problemática contable do leasing ou arrendamento financeiro. V.8. Problemática contable doutras fontes de financiamento alleo permanente
VI. FINANCIACION BASICA: (II) PASIVO NON CORRENTE: (2) PROVISIÓNS	VI.1. Provisións: Concepto. VI.2. Provisión por retribucións a L/P ao persoal. VI.3. Provisión para impostos. VI.4. Provisión para outras responsabilidades. VI.5. Provisión por desmantelamento, retiro ou rehabilitación do inmovilizado. VI.6. Provisión para actuacións ambientais VI.7. Provisión para reestruturacións VI.8. Provisión por transaccións con pagos baseados en instrumentos de patrimonio
VII. ACTIVO NON CORRENTE: (I) O INMOBILIZADO TECNICO E Os INVESTIMENTOS INMOBILIARIOS	VII.1. Os investimentos fixos: Concepto, clases e función na empresa. VII.2. Problemas valorativos. inmovilizado material e intanxible. VII.3. Investimentos Inmobiliarios. VII.4. Activos non correntes mantidos para a venda. VII.5. A depreciación do inmovilizado. VII.6. Métodos de amortización. VII.7. Deterioro de valor de activos non correntes
VIII. CONTAS ANUAIS:	VIII.1. Marco xurídico. VIII.2. O balance VIII.3 A conta de Perdas e Ganancias VIII.4. O Estado de cambios no Patrimonio Neto. VIII.5. O Estado de Fluxos de Efectivo VIII.6. A Memoria

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	26	30	56
Estudo de casos	15	52	67
Seminario	0	3	3
Exame de preguntas obxectivas	2	10	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos básicos da materia
Estudo de casos	Realización de casos prácticos polo alumno
Seminario	Resolución de problemas. Control do proceso de aprendizaxe por parte do alumno. Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Nas clases prácticas de resolución de casos, os estudantes poden plantexar as dúbidas que lle xurdan o ir realizando os exercicios e que son resoltas de forma personalizada
Seminario	No desenvolvemento das prácticas propostas, cada estudante plantexa os problemas que lle xurden, sendo resoltos o longo da sesión de forma personalizada.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Estudo de casos	Realizarase unha proba na que se exporán casos ou situacións nas que pode estar a empresa e que han de ser resoltos de forma autónoma polo alumno. É necesario obter unha calificación mínima de 5 nesta proba para poder facer media	40	A2 A3 A4	B5 C4 C10	D5	
Exame de preguntas obxectivas	Realización de probas escritas de carácter teórico/práctico sobre a materia explicada. Plantexaranse dúas probas ó longo do cuatrimestre, tendo un peso do 20% e do 10% cada unha delas	30	A2 A3 A4 A5	B5 B13 B14 C10 C12 C16	C4 C6 C7 D3 D4 D5	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización dunha proba escrita na que se expoñen problemas que deben ser resoltos polo alumno	30	A2 A3	B1 B3 B9 B10	C10 D3 D4 D5	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación pode ser continua (AC) ou global (AG). Presúmese que os estudantes seguirán o sistema de avaliación continua, salvo que manifesten a súa intención de optar pola avaliación global. Para iso deberán comunicalo por escrito ó coordinador da materia (egallego@uvigo.gal) ata 30 días hábiles tras o inicio do cuatrimestre. O alumno recibirá resposta positivado coordinador vía mail para dar por tramitada a solicitude.

A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e a cualificación obtida até ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

A avaliación continua consta de catro probas escritas, dúas de carácter teórico/práctico e dúas de carácter práctico. Para superar a materia é necesario ter unha nota media de 5.

As probas teórico/prácticas consistirán en exames de preguntas obxectivas. A primeira proba pondera un 20% e a segunda un 10%. As probas prácticas consistirán na resolución de exercicios e a primeira delas conta un 40% e a segunda un 30%. A nota mínima necesaria para aprobar calquera destas probas é un 5. O alumno será cualificado ca media das notas que obteña nestas probas, se ben para facer media é necesario ter un 5 na proba que pondera un 40%.

Se algún alumno non obtén unha media de 5 ou ben non superou a proba que pondera o 40% poderá presentarse o exame de xuño, ca totalidade da materia, e será cualificado ca nota que obteña nesta proba.

Se un alumno que se presentou a algunhas ou todas as probas plantexadas non as superou e non se presenta na oportunidade de xuño, será cualificado ca media das notas obtidas.

Se un alumno superou as probas realizadas e quere subir nota na convocatoria oficial de xuño, será cualificado ca nota obtida nesta proba.

Os alumnos que opten pola avaliación global serán avaliados cun exame teórico práctico e cualificados coa nota que saquen no correspondente exame.

Os alumnos que non superen a materia na primeira oportunidade poderán ser avaliados de novo na segunda oportunidade a través dunha proba teórico-práctica que suporá o 100% da nota.

Esta guía é orientativa e está suxeita ás modificacións que ao longo do curso estímense necesarias.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso académico.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

del Campo Moreno, Paloma; Parte Esteban, Laura, **Contabilidad Financiera: normas de registro y valoración**, 9788419433657, 2023, Sanz y Torres, S.L.,

Wanden-Berghe, J.L., **Contabilidad Financiera II**, 9788436826319, 2012, Piramide,

Wanden-Berghe Lozano, J.L.; Fdez Daza, E, **Introducción a la Contabilidad**, 978-84-368-3630-1, 2016, Piramide,

Bibliografía Complementaria

Plan General de Contabilidad, Real Decreto 1514/2007,

Ley de Sociedades de Capital. Real Decreto 1/2010,

Hernández Salvador (coord), **Contabilidad Práctica para todos**, 978-84-368-4091-4, 2019, Piramide,

Torvisco Manchón B., **Fundamentos de contabilidad de sociedades**, 987-84-368-2423-0, 2010, Piramide,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do ano académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achegarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Decisións de investimento				
Materia	Decisións de investimento			
Código	004G020V01402			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Docampo Parente, Jerónimo Shakina , Elena			
Profesorado	Docampo Parente, Jerónimo Shakina , Elena			
Correo-e	elena.rapoport.shakina@gmail.com jdocampo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Aportar os coñecementos necesarios para facilitar la valoración e selección de proxectos de inversión para tomar as decisions de inversión mis axeitadas para o futuro da empresa. Faciliatar aquelas farramentas que permitan avaluar inversiones e tomar decisions mais favorables			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer os principios básicos da xestión financeira de empresas	B1	C3 C5
Coñecer o obxectivo financeiro e a súa relación coa actividade da empresa	B1 B14	C3 C5 C16
Identificar e estimar a estrutura financeira adecuada en función do ciclo de explotación e actividade da empresa	B1 B3 B10 B11 B14	C3 C5 C7 C10 C11 C12 C16
Coñecer o concepto de investimento e o seu *interrelación coa estrutura financeira e obxectivo financeiro	B1 B14	C3 C5 C16

Coñecer e estimar as variables que inflúen nun investimento e aplicar a principais técnica analíticas para determinar a rendibilidade dos investimentos	B1	C7
	B3	C10
	B10	C11
	B11	C12
	B13	C16
	B14	
Interpretar e dar a coñecer os diferentes resultados obtidos na avaliación e rendibilidade de investimentos	B1	C7
	B10	C11
	B11	C12
	B13	C16
	B14	
Aplicar ferramentas informáticas na resolución de supostos prácticos de xestión financeira empresarial	B1	C12
	B3	C16
	B10	
	B11	
	B13	
	B14	
Coñecer e valorar a incidencia do risco na rendibilidade dos investimentos	B1	C7
	B3	C11
	B10	C12
	B14	

Contidos

Tema

Fundamentos da xestión financeira da empresa	- A función financeira da empresa: Evolución histórica das finanzas. O obxectivo financeiro. Competencias da función financeira da empresa. - A estrutura económico-financeira da empresa: Fondo de Rotación. Período medio de Maduración. Principais cocientes para a análise económica-financeiro. - Metodoloxía de cálculo financeiro aplicable nas decisións de investimento: Efecto do tempo sobre o valor do diñeiro. Operacións de *capitalización e actualización.
Concepto e clases de investimentos	Concepto de investimento. Clasificación de investimentos na empresa.
Factores determinantes dun investimento	Principais magnitudes para avaliar a rendibilidade dos investimentos. Estimación de fluxos de tesouraría
Interpretación e toma de decisións de investimento	- *Jerarquización de proxectos en base ao valor capital e TIR. - A consideración do risco nas decisións de investimento. - Metodoloxías complementarias.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	58	86
Resolución de problemas	15	45	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	2	2
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula por parte do profesor dos contidos máis relevantes, a partir da base de material docente posto a disposición dos alumnos en plataforma e bibliografía indicada.
Resolución de problemas	Resolución de supostos prácticos que complementen a sesión maxistral e permitan aos alumnos consolidar os coñecementos. Os alumnos poden participar a través de preguntas, durante o desenvolvemento dos exercicios.

Atención personalizada

Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	
Exame de preguntas obxectivas	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formularanse problemas relacionados coa materia. Resolución de exercicios que se explican durante o curso, adaptados ao contido de cada tema.	30	B1 B10 B11 B13 B14	C3 C5 C7 C10 C11 C12 C16
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas concretas tipo test. Solo se acepta unha resposta correcta	35		
Exame de preguntas de desenvolvemento	Preguntas abertas donde se desenvolve os coñecementos da materia asignados a cada tema.	35	B1 B3 B10 B11 B13 B14	C3 C5 C7 C10 C11 C12 C16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos para superar a materia poden escoller entre a avaliación continua ou avaliación non continua

Avaliación continua, realizaranse tres probas parciais durante o curso. O valor total do tres probas supoñen o 100% da nota total. A nota total son 10 puntos

O valor das tres probas: hay 1 proba que representan o 30% e outras duas que representan o 35% cada unha.

Prazos: para mudar de avaliación continua a global o prazo é de 30 días hábiles dende o comenzo do cuadrimestre

Os alumnos que non superen un mínimo de 5 puntos entre o tres probas, poden presentarse ao exame final en primeira convocatoria na data establecida no calendario de exames da Facultade. A nota deste exame representa o 100% da nota final

Avaliación non continua, os alumnos deberán superar o exame final de primeira convocatoria na data fixada no calendario de exames da Facultade. Este exame teórico-práctico representa o 100% da nota final.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual

Todos os que non superen a materia en primeira convocatoria, poden presentarse ao exame de segunda convocatoria na data fixada no calendario de exames da Facultade. O exame será teórico-práctico e representa o 100% da nota final

Pódense consultar as datas de exames na páxina web de Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo de Ourense.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Aswath Damodaran, **Investment Valuation: Tools and Techniques for Determining the Value of Any Asset**, 8126536004, 3rd, John Wiley and Sons Inc., 2012

Pierre Vernimmen, Pascal Quiry, Yann Le Fur, **Corporate Finance: Theory and Practice**, 1119841623, 6th, John Wiley and Sons Inc., 2023

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Análise contable/O04G020V01601

Decisións de financiamento/O04G020V01501

Valoración de activos/O04G020V01604

Planificación financeira/O04G020V01702

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección comercial I				
Materia	Dirección comercial I			
Código	004G020V01403			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Profesorado	Alén González, María Elisa Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Correo-e	loroco@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia conecta ao estudante con aspectos do marketing básicos para coñecer e entender o mercado e os consumidores dunha empresa. En concreto, a asignatura Dirección Comercial I pretende afondar no estudo do marketing estratéxico e das ferramentas de análise e planificación do mercado de cara a desenvolver estratexias de éxito para as empresas no mercado. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Ter os coñecementos, sobre o contido actual da mercadotecnia e o seu papel nas organizacións, para así poder elaborar plans e políticas na empresa	C6	C14
Capacidade de análise, comunicación, responsabilidade e compromiso	B1 B5 B9 B13	C6 C14

Contidos

Tema		
Tema 1. Introducción e contido da mercadotecnia	1.1. Definición e concepto de mercadotecnia	1.2. O enfoque do cliente e a xestión da súa lealdade 1.3. Mercadotecnia en áreas especiais
Tema 2. A planificación de mercadotecnia	2.1. O plan estratéxico de mercadotecnia	2.2. As estratexias de mercadotecnia
Tema 3. O mercado e a demanda	3.1. Definición do concepto de mercado. Determinantes da demanda	3.2. Medición e previsión da demanda
Tema 4. Entorno e xestión da información de marketing	4.1. Introducción	4.2. SIM 4.3. Investigación de mercadotecnia
Tema 5. O Comportamento de compra do consumidor	5.1. Concepto	5.2. Factores de influencia 5.3. Proceso de decisión de compra
Tema 6. A segmentación de mercados e o posicionamento	6.1. A segmentación	6.2. Proceso e estratexias de segmentación 6.3. Posicionamento

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	30	60

Resolución de problemas	6	22	28
Estudo de casos	7	10	17
Exame de preguntas obxectivas	1	22	23
Estudo de casos	1	21	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	SESION MAXISTRAL PARTICIPATIVA. Exposición por parte do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Require a participación activa do alumnado na aula a través de exposicións, resolucións de exercicios, debates e outras actividades. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material entregado polo docente e que consulte a bibliografía recomendada para completar a información co fin de seguir as explicacións.
Resolución de problemas	RESOLUCION DE PROBLEMAS, CASOS PRÁCTICOS, EXERCICIOS OU SIMILAR: Actividade na que se formulan problemas, casos prácticos e/ou exercicios relacionados coa materia. Ademais realizarase a exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou grupo de estudantes. Pode ser llevada a cabo de forma individual ou en grupo.
Estudo de casos	Realización de casos prácticos, exercicios de comprensión dos temas, traballos e exposicións relacionadas cos temas da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Atención personalizada de problemas do alumnado ao levar á práctica os coñecementos teóricos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Unha vez finalizada a docencia presencial, o alumno deberá realizar unha proba escrita que consistirá en responder a preguntas tipo test ou de outro tipo sobre aspectos concretos do contido da materia. (ningunha das probas superará por si mesma o 40% da cualificación).	50	B1 C6 C14
Estudo de casos	Resolución de casos prácticos, exercicios de comprensión dos temas, traballos e exposicións relacionadas cos temas da materia (ningunha das probas superará por si mesma o 40% da cualificación).	50	B1 B5 B9 B13 C6 C14

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de Avaliación Continua (AC) ou, alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación preferente é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á calificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa se tiveran realizado.

AVALIACION CONTINUA (AC)

- Faranse varios exercicios e casos ligados às aulas. Ningunha das probas ou actividades que compoñen as distintas tarefas da AC van supor por si mesmas máis do 40% da cualificación final da materia.
- A nota final do curso (para primeira oportunidade) será a suma da nota obtida nas probas de avaliación realizadas ao longo do cuadrimestre (cunha ponderación do 60% sobre o total), e da nota obtida nunha última proba que coincidirá coas datas da AG (cunha ponderación do 40% do total).
- A nota final do curso (no caso de segunda oportunidade) será a suma da nota obtida nas probas de avaliación realizadas ao longo do cuadrimestre (cunha ponderación do 60% sobre o total), e da nota obtida nunha última proba que coincidirá coas datas da AG de segunda oportunidade (cunha ponderación do 40% do total).
- Para superar a materia será necesario obter unha puntuación mínima de cinco puntos, sendo condición imprescindible obter como mínimo un 50% da puntuación do último exame da avaliación.

AVALIACIÓN GLOBAL (AG)

- Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado con un exame final que suporá o 100% da calificación. Tanto na convocatoria ordinaria como na extraordinaria, nesta proba haberá dúas partes, unha de contidos teóricos (5 puntos), e outra de contidos prácticos (5 puntos). Para medir as habilidades de comunicación do estudante, pode establecerse que unha ou as dúas probas sexan realizadas de forma oral.
- Para superar a materia será necesario obter unha puntuación mínima de cinco puntos, sendo condición imprescindible ter un mínimo do 45% da puntuación en cada unha das dúas partes da proba final

NON PRESENTADO

- Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como ☐Non Presentado☐.

FIN DE CARREIRA

- Na convocatoria de Fin de carreira, o exame é o 100% da calificación. Haberá dúas partes, unha de contidos teóricos (5 puntos), e outra de contidos prácticos (5 puntos).
- Para medir as habilidades de comunicación do estudante, pode establecerse que unha ou as dúas probas sexan realizadas de forma oral.
- Para superar a materia será necesario obter unha puntuación mínima de cinco puntos, sendo condición imprescindible ter un mínimo do 45% da puntuación en cada unha das dúas partes da proba final.

ADENDA

- A data e hora dos exames pode ser consultada na web da facultade no apartado de organización docente. Exames | Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo (uvigo.es)
- Recomendase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), del Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado | Secretaría Online Universidade de Vigo (uvigo.gal)
- Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co estudante da materia e concíbense de forma flexible. En consecuencia, pode ser necesario realizar axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real, ou pola relevancia das situacións que pudesen xurdir. Asimesmo, aportarase ao estudantado a información e pautas e o 100% da calificación concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.
- O alumnado poderá renunciar á avaliación continua, informando ao coordinador por correo electrónico, dentro do período establecido pola facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Philip Kotler y Gary Armstrong, **Principios de Marketing**, 17ª, Pearson, 2018

Philip Kotler and Gary Armstrong, **Principles of Marketing**, 18, Pearson, 2020

Bibliografía Complementaria

Philip Kotler y Gary Armstrong, **Dirección de marketing**, 15ª, Pearson, 2016

Lopez, MJ, **Marketing estratégico**, Pearson, 2013

Gonzalez Vazquez, E y otros, **Manual práctico de marketing**, Pearson, 2014

Esteban Talaya, A.; Mondéjar Jiménez, J.A., **Fundamentos de marketing**, 1, ESIC, 2013

Santesmases, M., **Marketing. Conceptos y estrategias**, 6ª, Pirámide, 2012

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dirección comercial II/O04G020V01502

Investigación comercial/O04G020V01701

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achegarase aos estudantes a

información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Aportarase ao alumnado a información pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Esta materia no PCEO Grado en Administración y Dirección de Empresas/Grado en Derecho así como no PCEO Grado en Administración y Dirección de Empresas/Grado en Informática se imparte no segundo cuatrimestre do 3º curso

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Macroeconomía				
Materia	Macroeconomía			
Código	004G020V01404			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Vázquez Barquero, José Ángel			
Profesorado	Vázquez Barquero, José Ángel			
Correo-e	jvazquez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados previstos na materia				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender as bases de funcionamento da economía tanto nos ámbitos máis amplos como nos máis próximos	A2	B1 B13	C2 C9	
Lograr o manexo por parte dos estudantes da análise económica a través das súas ferramentas básicas, de modo que para abordar preguntas económicas sexan capaces de construír modelos económicos simples, que mediante unha representación simplificada da realidade permitan tratar adecuadamente o problema.	A2 A5	B1 B2 B5 B10		
Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e do seu contido	A3 A4	B3 B6 B8	C16	
Esperar o interese dos estudantes respecto á análise dos efectos das políticas *macroeconómicas, de modo que ante a aplicación dun novo instrumento de política económica sexan capaces de formarse unha opinión fundamentada sobre a súa eficacia na consecución dos obxectivos para os cales se expuxo	A2	B1 B2	C9	D1

Contidos	
Tema	
1. Introducción á Macroeconomía	Temas de estudo da Macroeconomía. A medición da actividade económica.
2. O mercado de bens	Modelo renda gasto. Curva IS.
3. Os mercados financeiros	A oferta e a demanda de diñeiro. A determinación do tipo de interese. O Banco Central. O multiplicador monetario. A curva LM.
4. Análise conxunta dos mercados de bens e financeiros: o modelo IS-LM	Obtención da curva de demanda.
5. O mercado de traballo	Variables relevantes do mercado de traballo. Determinación de salarios. Determinación de prezos. Taxa de paro natural.
6. Análise conxunta de todos os mercados: o modelo OA-DÁ	A obtención da curva de oferta. O equilibrio a curto e medio prazo.
7. A curva de Phillips	.
8. A inflación, a actividade e o crecemento da cantidade de diñeiro	.
9. Macroeconomía nunha economía aberta	Tipos de cambio. Mercado de divisas. Balanza de pagos e tipos de cambio. Mercados financeiros e tipos de cambio.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	42	70
Resolución de problemas	7	25	32
Actividades introdutorias	2	2	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	16	22
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	O profesor elaborará documentación específica para cada unha das sesións que os alumnos deberán ler antes de cada clase para asegurar un bo aproveitamento das sesións teóricas
Resolución de problemas	As clases prácticas consistirán na resolución de follas de exercicios e casos, que serán facilitados con anterioridade aos alumnos. Así se optimizará o tempo, destinándose á aclaración daquelas cuestións que presenten maiores dificultades para os alumnos. Ademais, realizarase un traballo/resumen crítico sobre algún libro a indicar polo profesor
Actividades introdutorias	As tutorías en grupo destinaranse á realización de actividades que permitan afianzar os coñecementos adquiridos tanto nas clases teóricas como nas prácticas, así como para ir resolvendo as dúbidas que vaian xurdindo ao longo do programa

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Atenderase de maneira individual aos alumnos que teñan dúbidas á hora de realizar os exercicios propostos. Asesoraráselles na realización dos mesmos coa meta de que alcancen os obxectivos previstos no programa e poidan resolver de autónomamente os exercicios que se lles propoñan. Os alumnos poderán resolver as súas dúbidas cos exercicios prácticos en tutorías presenciais (cando sexa posible), por correo electrónico ou por videoconferencia. Nos casos de tutorías presenciais ou por videoconferencia, a tutoría farase na modalidade de concertación de cita previa.
Lección maxistral	Atenderase de maneira individual aos alumnos que teñan dúbidas na parte teórica da materia. Os alumnos poderán resolver as súas dúbidas nas clases teóricas en tutorías individualizadas en tutorías presenciais (cando sexa posible), por correo electrónico ou por videoconferencia. Nos casos de tutorías presenciais ou por videoconferencia, a tutoría farase na modalidade de concertación de cita previa.

Avaliación	
	Descrición
	Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe

Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizaranse test e exercicios prácticos relacionados co contido da materia que serán resoltos nun exame presencial na aula	30	A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5 B6 B8 B10 B13	C2 C9 C16	D1
Exame de preguntas obxectivas	Exporanse cuestións relacionadas co temario da materia que serán resoltas en exames presenciais na aula. Ningun deles valerá máis do 40% da nota final.	70	A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B5 B6 B8 B10 B13	C2 C9 C16	D1

Outros comentarios sobre a Avaliación

A) ALUMNOS QUE OPTEN POR AVALIACIÓN CONTINUA: Nas convocatorias de xuño e xullo, a nota final da materia resultará da suma ponderada da nota obtida nas diferentes probas e actividades de avaliación continua, que suporá un 60% da nota final (até 6 puntos) e a nota obtida nun exame final escrito, que valerá o 40% restante da nota final (até 4 puntos). A avaliación continua inclúe a asistencia tanto ás clases teóricas como ás clases prácticas, a entrega de follas de exercicios e a nota das probas que se realizan ao longo do curso. En consecuencia, os criterios para calcular a nota final serán os seguintes: A) Até 5 puntos polas notas das probas realizadas na avaliación continua ao longo do curso; B) Até 1 punto pola asistencia ás clases teóricas e prácticas; C) Até 4 puntos pola nota do exame final escrito, que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames. Por defecto os alumnos serán adscritos a avaliación continua, podendo renunciar a ela por escrito no prazo de 30 días hábiles dende o comezo do cuadrimestre.

B) ALUMNOS QUE NON OPTEN POR AVALIACIÓN CONTINUA: Nas convocatorias de xuño e xullo, a nota final da materia resultará da suma da nota obtida nun exame final escrito (que coincidirá co que realicen os alumnos que opten por avaliación continua), que valerá o 40% da nota final (até 4 puntos), e a nota dun exame oral, que valerá o 60% restante da nota final (até 6 puntos). Para aprobar a materia será preciso obter unha nota no exame final escrito igual ou superior a 5 puntos sobre 10. En consecuencia, os criterios para calcular a nota final serán os seguintes: A) Até 4 puntos pola nota do exame final escrito, que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames; B) Até 6 puntos pola nota do exame oral, que tamén terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Blanchard, O., **Macroeconomía**, 4ª,

Belzunegui, B.; Cabrerizo J.; Padilla R. y Valero I., **Macroeconomía: Problemas y ejercicios resueltos**, 2ª,

Mankiw, N. G., **Macroeconomía**,

Krugman, P.R. y Obstfeld, M., Addison Wesley, **Economía Internacional: Teoría y Política**,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Políticas económicas/O04G020V01405

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Microeconomía/O04G020V01101

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Políticas económicas				
Materia	Políticas económicas			
Código	004G020V01405			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Molina Abrales, Antonio			
Profesorado	Molina Abrales, Antonio Pintos Clapés, Juan			
Correo-e	molina@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Esta materia proporciona aos alumnos unha visión das principais políticas económicas de curto prazo aplicadas nos últimos anos. Para elo se estudan os principais obxectivos de estabilización coxuntural, as características das ferramentas monetarias, fiscais, comerciais, cambiarias e as políticas sectoriais máis relevantes.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Ser capaces de identificar os principais agregados que definen os obxectivos de política económica e as políticas para alcanzalos, distinguindo entre políticas macro e microeconómicas. Ademais, os alumnos/as han de comprender o papel do diñeiro e das institucións monetarias, así como os mecanismos de transmisión da política monetaria nunha economía pechada e nunha economía aberta con diferentes réximes cambiarios.	B1	C2	D1
	B2	C12	D5
	B5	C13	
	B8	C16	
	B9		
	B13		
	B14		
Ser capaces de analizar e discutir as recentes decisións de política económica que levaron a cabo as diferentes institucións públicas e en que medida as crises económicas condicionan tales decisións e limitan os seus efectos.	B1	C2	D1
	B2	C12	D5
	B5	C13	
	B8	C14	
	B9		
	B13		
	B14		

Comprender os efectos e limitacións da política fiscal.

B1
B2
B5
B8
B9
B13
B14

C2
C12
C13
C14
C16

D1
D5

Ser capaces de interpretar os informes das principais institucións económicas relativos á política económica e analizar os principais datos que ofrecen as estatísticas económicas relativas a estos temas.

B1
B2
B5
B8
B9
B13
B14

C2
C12
C13
C14
C16

D1
D5

Contidos

Tema	
Introducción	Conceptos básicos. Tipoloxía de políticas. Restricións da Política Económica.
Obxectivos de Política Económica	Principais obxectivos da política económica: crecemento económico, redistribución da renda, emprego e estabilidade de prezos.
Política monetaria	Institucións. Variables e relacións monetarias. Instrumentos de política monetaria e mecanismos de transmisión. Experiencias de política monetaria.
Política orzamentaria	Bases teóricas. Instrumentos de política fiscal. Déficit público e débeda pública.
Política económica exterior	O equilibrio externo. Instrumentos de política exterior. A política económica nunha economía aberta.
Políticas microeconómicas	Política de la competencia. Política de I+D+i

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	26	70	96
Prácticas con apoio das TIC	15	35	50
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvolveranse no laboratorio informático.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	As prácticas de laboratorio desenvolveranse nos Grupos Medianos no laboratorio informático. O profesor supervisará o traballo realizado polos alumnos no ordenador.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Prácticas con apoio das TIC	Entrega de prácticas de laboratorio realizadas nos grupos GM. Haberá que entregar unha selección delas na plataforma de teledocencia Moovi.	30	B1 B2 B5 B8 B9 B13 B14
			C12 C13 C14 C16
			D1 D5

Exame de preguntas obxectivas	Proba hacia a metade do cuadrimestre.	35	B1 B2 B5 B13 B14	C2 C13 C14	D1 D5
Exame de preguntas obxectivas	Proba ao final do cuadrimestre.	35	B1 B2 B5 B13 B14	C2 C13 C14	D1 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Primeira oportunidade:

Haberá dúas posibilidades de avaliación:

Opción A: A modalidade de avaliación preferente será a avaliación continua. Anunciarase ao comezo da docencia da materia un cronograma onde aparecerán as datas das distintas probas de avaliación continua.

Os alumnos que se acollan ao sistema de avaliación continua terán a obriga de colocar unha fotografía tipo carné en Moovi antes da primeira proba de avaliación e de acceder regularmente á plataforma de teledocencia, para estar así ao corrente das novidades que se produzan.

O sistema de avaliación por defecto será a avaliación continua. Aqueles estudantes que desexen renunciar a avaliación continua deben comunicalo ao responsable da materia por correo electrónico durante os 30 días hábiles tras o inicio do segundo cuadrimestre. O alumno/a deberá recibir resposta positiva do coordinador/a vía correo electrónico para dar por tramitada a devandita solicitude.

A avaliación global realizarase nas datas oficiais de exames para cada oportunidade de avaliación establecida no calendario académico. A avaliación na data oficial de primeira oportunidade estará destinada exclusivamente aos estudantes da avaliación global. Polo tanto, os alumnos/as de avaliación continua non poderán presentarse en dita data.

Opción B (avaliación global): O estudante será avaliado mediante a realización dun exame final de carácter escrito na data oficialmente establecida coas seguintes ponderacións: proba de preguntas obxectivas (70%) e proba de resolución de exercicios (30%). A proba de resolución de exercicios substitúe ás prácticas entregables na avaliación continua (prácticas con apoio de TIC (30%)).

Recuperación: 2ª oportunidade

Novamente haberá dúas posibilidades de avaliación:

Opción A: Os estudantes que se acolleran ao sistema de avaliación continua poderán conservar as notas da parte de preguntas obxectivas (70%) e prácticas con apoio das TIC (30%).

Os alumnos poderán subir nota nunha ou en ambas partes: Proba de preguntas obxectivas (70%) e proba de resolución de exercicios (30%). A proba de resolución de exercicios (30%) e un exame de recuperación que substitúe á parte práctica entregable na avaliación continua (prácticas con apoio das TIC (30%)).

Opción B (avaliación global): Os alumnos que elixiron a avaliación global na 1ª oportunidade poderán realizar unha proba de preguntas obxectivas (70%) e unha proba de resolución de exercicios (30%). A proba de resolución de exercicios (30%) e un exame de recuperación que substitúe á parte práctica entregable na avaliación continua (prácticas con apoio das TIC (30%)).

- Convocatoria Fin de Carreira:

O alumno que opte por examinarse en fin de carreira será avaliado unicamente cun exame teórico-práctico que valerá o 100% da nota.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes edicións son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso académico actual.

É necesario traer o DNI ou documento análogo cando teña lugar a realización dos exames. O incumprimento deste requisito pode ter como consecuencia que o alumno non realice o exame en cuestión.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cuadrado Roura, J. R. (dir), **Política económica. Elaboración, objetivos e instrumentos**, 7ª edición, McGraw Hill, 2023

Bibliografía Complementaria

Fernández Díaz, A., Parejo Gámir, J. A., Rodríguez Sáiz, L., **Política Económica**, 4ª edición, McGraw Hill, 2011

Blanchard, O., Dell'Ariccia G., Mauro P., **Rethinking Macroeconomic Policy**, IMF Staff Position Note, 2011

García Reche, Andrés (coord), **Política Económica Sectorial y Estructural**, Tirant lo Blanch, 2003

Krugman, P., Obstfeld, M., Melitz, M. J., **Economía internacional : teoría y política**, 10ª edición, Pearson Educación, 2016

Mankiw, N. Gregory, **Macroeconomía**, 10ª edición, Antoni Bosch, 2020

Motta, M., **Competition Policy: Theory and Practice**, Cambridge, 2004

Cuervo A., Rodríguez L., Calvo A., Parejo, A., **Manual del sistema financiero español**, 25ª edición, Ariel. Economía y Empresa, 2014

Scheller, H., **El BCE: historia, misión y funciones**, BCE, 2006

Banco Central Europeo, <http://www.ecb.int>,

Banco de España, <http://www.bde.es>,

Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>,

Instituto Nacional de Estadística, <http://www.ine.es>,

Core, el equipo de, **La economía**, Antoni Bosch, 2020

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Macroeconomía/O04G020V01404

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Economía española e mundial/O04G020V01201

Economía: Microeconomía/O04G020V01101

Historia: Historia económica/O04G020V01103

Outros comentarios

- É aconsellable ter coñecementos básicos sobre o manexo de follas de cálculo (por exemplo Excel).

- Por razóns pedagóxicas é altamente recomendable a asistencia regular a clase. Neste sentido, recoméndase ao alumno o sistema de avaliación continua. Sen dúbida, a asistencia regular ás clases fará que a dificultade de superar a materia sexa notablemente máis baixa.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Decisións de financiamento				
Materia	Decisións de financiamento			
Código	004G020V01501			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Profesorado	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Correo-e	chedesmareque@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Interpretación e toma de decisións de financiamento en todas as posibles modalidades: autofinanciación e financiamento externo. Análise do sistema financeiro. Estimación do custo das diferentes alternativas financeiras.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Determinar as distintas fontes financeiras existentes no sistema financeiro	B3 B4 B9 B14	C1 C6 C9 C11	D3

Estimar o custo das fontes financeiras	B1 B3 B10 B13 B14	C8 C9 C11 C12 C15	D4
Tomar decisións en función dos resultados das distintas alternativas financeiras	B1 B2	C7 C8 C9	D3 D4 D5
Asesorar sobre decisións sobre investimento e financiamento	B2 B4 B5 B8 B10 B14	C6 C7 C8 C9 C10 C12	D3 D4 D5
Coñecer a estrutura do sistema financeiro español	B14	C2	

Contidos

Tema	
O financiamento no sistema financeiro	-
O custo das distintas fontes de financiamento	-
O custo medio do financiamento da empresa	-
A toma de decisións de financiamento	-
As decisións de investimento-financiamento	-

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	25	25	50
Resolución de problemas	15	15	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	40	44
Exame de preguntas obxectivas	1	25	26

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Posibilidade de resolución e desenvolvemento de exemplos prácticos co obxectivo de clarificar os conceptos teóricos.
Resolución de problemas	Aprendizaxe vicaria a través da resolución na aula por parte da docente de exercicios prácticos, mediante a súa exposición en lousa e/ou en folia de cálculo Excel. Resolución por parte do alumnado de exercicios prácticos ben en grupo ou individualmente. Debate de resultados.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Aprendizaxe colaborativa entre docente e alumnado. Resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados cos exercicios prácticos expostos, ben de maneira individual ou en grupos reducidos. Ademais, o alumnado dispón dun horario de titorías para resolución de dúbidas de forma personalizada e individualizada.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución individual de dúas probas ao longo do cuadrimestre sobre a parte práctica da materia (cada unha destas probas representa un 30%).	60	B1 B2 B10 B13 B14 C1 C2 C6 C7 C8 C12 C15 D5

Exame de preguntas obxectivas	Resolución en pequenos grupos o longo do cuadrimestre dunha actividade práctica proposta na aula que será avaliada mediante un cuestionario test (10%). Resolución individual ao final do cuadrimestre dunha proba test teórico-práctica sobre os coñecementos adquiridos na materia, mediante cuestionario de preguntas obxectivas (30%).	40	B1 B2 B3	C1 C2 C6 C7	D5
-------------------------------	---	----	----------------	----------------------	----

Outros comentarios sobre a Avaliación

A Avaliación Continua será a considerada por defecto e levarase a cabo mediante a realización dun conxunto de probas na aula que se especificarán a continuación.

O estudantado pode renunciar á Avaliación Continua e pasarse á Avaliación Global comunicando por escrito, vía email, á coordinadora da materia ata 30 días hábiles tras o inicio do primeiro cuadrimestre. O alumnado recibirá resposta positiva da coordinadora vía email dando trámite a úa solicitude.

O método de avaliación exposto no apartado anterior desta guía, denominado con `Avaliación`, é para a Avaliación Continua.

AVALIACIÓN CONTINUA (A.C.): constará das seguintes probas:

1) Dúas probas individuais con exercicios prácticos. Estas probas levaranse a cabo entre setembro e decembro segundo a datas estipuladas no cronograma da materia, valor 3 puntos cada proba (*).

2) Unha actividade práctica a solucionar en pequenos grupos (poderíase necesitar folia de cálculo Excel) e será avaliada mediante cuestionario de preguntas obxectivas. Esta proba levaranse a cabo entre setembro e decembro, en unha data aleatoria, valor 1 punto.

3) Un test de preguntas obxectivas teórico-práctico individual sobre todo o material dado na materia, o cal inclúe: temas teóricos, supostos prácticos, lecturas, etc. Esta proba levarase a cabo na data do exame final oficial de xaneiro, valor 3 puntos.

Non se require nota mínima nas probas descritas.

Considérase superada a materia en A.C. se o alumnado alcanza 5 puntos dos 10 totais que valen as distintas probas anteriormente especificadas. En caso contrario, a nota na acta de xaneiro será de suspenso (NP no seu caso). A nota obtida nas probas de A.C. realizadas entre setembro e decembro gárdanse para a convocatoria de xuño/xullo. A especificación do contido temático das probas de A.C. e as datas das mesmas incluíranse no cronograma das probas de A.C. que será publicado na web do centro.

As dúas primeiras probas individuais con exercicios prácticos detalladas e sinaladas con (*) de valor 3 puntos cada unha son de asistencia obrigatoria en A.C.; o alumnado que non se presente a estas probas nas datas previstas no cronograma das materias publicado na web do centro, implica que deixa de seguir a A.C. Por tanto, no momento que deixede asistir a algunha das probas de A.C. obrigatorias xa non podería seguir presentándose ao resto das probas pendentes de celebrarse. O que si podería este alumnado, se así o considera, é presentarse á proba de `Avaliación Global (A.G.) de carácter final`, exame de avaliación sobre a totalidade da materia que leva a cabo nas datas das convocatorias oficiais de xaneiro e xuño/xullo aprobadas pola Xuntade Centro e publicadas na páxina web da FCETOU (exame de 10 puntos sobre a totalidade da materia).

Por outra banda, permítese ao alumnado renunciar á nota obtida durante o cuadrimestre na A.C. (nota total das probas realizadas entre setembro e decembro) e presentarse á proba de `Avaliación Global (A.G.) de carácter final`, sobre a totalidade da materia (exame de 10 puntos), que se leva a cabo na data da convocatoria oficial de xaneiro aprobada pola Xunta de Centro e publicada na páxina web da FCETOU. A nota para considerar na acta da convocatoria de xaneiro para o alumnado que se acolla a esta última opción será sempre a desta última proba. Se o alumnado non superase este exame de 10 puntos na convocatoria de xaneiro poderá volver presentarse na convocatoria oficial de xuño/xullo a un novo exame na mesma modalidade (é dicir, A.G., exame a 10 puntos sobre a totalidade da materia).

AVALIACIÓN GLOBAL (A.G.) de carácter final: nas datas das convocatorias oficiais de xaneiro e xuño/xullo aprobadas pola Xunta de Centro e publicadas na páxina web da FCETOU, aquel alumnado que non seguiu a A.C., que elixiu no prazo estipulado polo centro a A.G. ou que como xa se comentou decidise renunciar á nota que obtivo nas probas A.C., poderá realizar un exame sobre toda a materia (100% da materia, de valor 10 puntos). Este exame conterá unha parte cun test de preguntas obxectivas teórico-prácticas sobre todo o material dado na materia, o cal inclúe: temas teóricos, supostos prácticos, lecturas, etc. (3 puntos) e outra parte con exercicios prácticos (7 puntos).

CONVOCATORIA DE FIN DE CARRERA: a proba desta convocatoria supoñerá o 100% da cualificación, valor 10 puntos e cuxo

formato será similar ao proposto para a proba de `A.G. de carácter final´ xa descrita.

Outras apreciacións:

-Para a solución dalgúns dos exercicios ben expostos pola docente ou para que solucione o alumnado na aula deberase utilizar a folla de cálculo Excel. A finalidade é traballar as habilidades prácticas nesta aplicación informática, tal e como se estipula na habilidade B3 do apartado «Resultados de formación e aprendizaxe» desta guía docente.

-As especificidades da materia serán desenvolvidas e publicadas na plataforma de teledocencia Moovi. Neste sentido, todos os comentarios realizados anteriormente sobre a avaliación da materia estarán detallados e colgados de forma permanente nun documento na plataforma de teledocencia Moovi para que o alumnado teña acceso aos mesmos de forma rápida, sinxela e directa durante o curso.

-As diferenzas entre sistemas de avaliación e metodoloxías entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración e Dirección de Empresas na Universidade de Vigo, xustifícanse pola necesaria adaptación na medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias ás diferentes organizacións docentes de cada centro, especialmente en canto ao tipo de grupos, e número medio de alumnado por grupo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Calvo, A.; Parejo, J.A.; Rodríguez Saiz, L.; Cuervo, A. y Alcalde, E., **Manuel del Sistema Financiero Español. 27 edición**, 978-84-344-2798-3, Ariel, 2018

León Delgado, P., **Financiación empresarial**, 978-84-368-4500-6, Pirámide, 2021

Suárez Suárez, A. S., **Decisiones óptimas de inversión y financiación en la empresa**, 978-84-3687-2983-9, 22ª, Pirámide, 2014

Valls Martínez, M. C., **Operaciones financieras avanzadas**, 978-84-368-2816-0, Pirámide, 2013

Bibliografía Complementaria

Fernández Fernández, L. (coord.), **La práctica de finanzas de empresa**, 978-84-964-7762-9, Delta Publicaciones, 2007

Jiménez Caballero, J.L. Pérez López, C. y De la Torre Gallegos, A., **Dirección financiera de la empresa. Teoría y práctica**, 978-84-368-2298-4, Pirámide, 2011

López Lubián, F. y García Estévez, P., **Finanzas en el mundo corporativo. Un enfoque práctico.**, 978-84-481-9828-2, McGrawHill, 2005

Menéndez Alonso, E. J., **Problemas y prácticas sobre mercados financieros**, 978-84-797-8615-1, Díez de Santos, 2004

Pisón Fernández, I., **Dirección y gestión financiera de la empresa**, 84-368-1548-3, Pirámide, 2001

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Valoración de activos/O04G020V01604

Mercados financeiros/O04G020V01909

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Decisións de investimento/O04G020V01402

Outros comentarios

-Os temas teóricos, os boletíns de exercicios de cada tema, así como lecturas, noticias e outro material, poñeranse ao dispor do alumnado na plataforma de teledocencia Moovi. Os boletíns de exercicios iranse solucionando na aula. Si ben a docente podería mandar resolver ao alumnado algún dos exercicios fora da aula.

-O horario e tipo de titorías atópase publicado tanto no perfil da docente na páxina web da FCETOU como no documento da presentación da materia que aparece colgado na plataforma de teledocencia Moovi.

-As datas e horarios das probas de A.G. (de primeira e segunda oportunidade) serán as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobadas pola Xunta de Facultade para o curso actual. Estas poden ser consultadas na páxina web da FCETOU no apartado de Docencia-Exames. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

-A materia de decisións de financiamento tamén se imparte no PCEO de ADE-Informática (6º curso-1º cuatrimestre) e no PCEO ADE-Dereito (5º curso-1º cuatrimestre).

-Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado:

<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>.

- Matrícula de honra: o artigo 33 do Regulamento sobre avaliación da Uvigo establece que pode concederse a mención de

«matrícula de honra» ao alumnado que obtivese unha cualificación igual ou superior a 9, sen que o número destas poida do 5% dos matriculados na materia do correspondente curso académico (téñase en conta que a materia de Decisións de Financiamento impártese en 3 titulacións, ADE, ADE-Dereito e ADE-Informática, a norma aplícase para cada titulación). Se o número de alumnado matriculado fose inferior a 20 poderase conceder 1 matrícula de honra. Outorgar matrícula de honra é unha decisión persoal que tomará a docente.

- Xustificantes non asistencia a probas por enfermidade: se por circunstancias excepcionais algún alumno non puidese asistir a algunha das probas con data estipulada da materia deberá achegar xustificante debidamente acreditado polo centro médico ou facultativo do día da proba para que se lle poida repetir noutra data (normativa Uvigo).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección comercial II				
Materia	Dirección comercial II			
Código	004G020V01502			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Araújo Vila, Noelia			
Profesorado	Araújo Vila, Noelia			
Correo-e	naraujo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Dirección Comercial *II ten como finalidade o continuar co desenvolvemento dos conceptos básicos de mercadotecnia vistos en Dirección Comercial *I, neste caso, enfocándonos na parte máis operativa da mercadotecnia, é dicir, na toma de decisións.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Adquirir coñecementos e dominio das ferramentas do programa de mercadotecnia da empresa	B1 B5 B13	
Aplicar e pór en marcha estratexias comerciais de produto, tanto individualmente como en grupo	B1 B5 B9 B13	C14
Aplicar e pór en marcha estratexias comerciais de prezo, tanto individualmente como en grupo	B1 B5 B9 B13	C14
Aplicar e pór en marcha estratexias comerciais de distribución, tanto individualmente como en grupo	B1 B5 B9 B13	C14
Aplicar e pór en marcha estratexias comerciais de comunicación, tanto individualmente como en grupo	B1 B5 B9 B13	C14

Contidos

Tema	
TEMA 1. Proposición de valor da empresa e a súa tanxibilización no mix de mercadotecnia.	1.1. O valor en Mercadotecnia. 1.2. Mercadotecnia mix
TEMA 2. A definición da oferta: produto e política de prezos	2.1. Produto 2.2. Prezo
TEMA 3. Diferenciación da empresa no mercado: distribución e comunicación política.	3.1. Distribución 3.2. Comunicación

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	30	60
Estudo de casos	10	10	20
Presentación	1	1	2
Traballo tutelado	2	15	17
Exame de preguntas obxectivas	2	41	43
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición, por parte do profesor, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo basees teóricas ou/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo, etc., e penetrarse en procedementos alternativos de solución.
Presentación	Presentación e exposición por parte do alumnado ante o docente e o grupo de estudantes, dun tema sobre os contidos da materia e/ou dos resultados dun traballo, un caso, un proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, resumos de lecturas, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma que inclúe a procura de información, lectura e manexo de bibliografía.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O alumnado poderá solicitar tutorías coa docente podendo ser así atendido de forma persoal para solucionar dúbidas da materia. Tamén vía online a través de correo electrónico. Non forma parte da avaliación.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Estudo de casos	Casos de estudo	10	B1 B5 B9	C14
Presentación	Presentacións en clase	20	B1 B5 B9	C14
Traballo tutelado	En grupos medianos	10	B1 B5 B13	C14
Exame de preguntas obxectivas	Realizaranse durante o curso 2 exames de elección múltiple, valendo cada un deles o 30% da nota.	60	B1 B5 B13	C14

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia mediante avaliación continua é necesario obter unha puntuación mínima de 5 puntos sobre 10 na parte práctica da materia e unha puntuación mínima de 5 puntos sobre 10 na parte teórica da materia.

Como alternativa ao sistema de avaliación continua, os estudantes poderán optar por ser avaliados mediante un exame final que suporá o 100% da nota, composto tamén por unha banda teórica e unha parte práctica. Deberase obter polo menos 5 sobre 10 puntos en cada unha das partes. Neste caso, deberán solicitar á profesora da materia vía correo electrónico (naraújo@uvigo.es) ser avaliados por esta vía e renunciar á avaliación continua durante os 30 primeiros días hábiles desde a data de inicio do curso. A profesora enviará acuse de recibo do correo electrónico e aceptación do cambio de sistema de avaliación. Se non recibe un correo electrónico da profesora, a solicitude non será válida. A puntuación obtida pola participación, así como a realización e entrega de todas aquelas tarefas establecidas pola profesora (casos, exercicios, supostos, parte teórica da materia), gárdanse para a segunda convocatoria (convocatoria extraordinaria, en xuño-xullo, segundo data do calendario oficial da facultade) do presente curso académico en caso de ser igual ou superior a 5, pero non se garda para cursos posteriores. En caso de non superar a materia na primeira convocatoria, o alumnado poderá presentarse á convocatoria extraordinaria (ou segunda convocatoria, en xuño-xullo). Os alumnos que renunciaron á avaliación continua realizarán un exame con dous partes, teoría e práctica. Cada unha delas valerá o 50% da nota e será

necesario obter un mínimo de 5 puntos sobre 10 en cada parte para superar a materia. O alumnado que siga avaliación continua durante o curso, deberá recuperar na convocatoria extraordinaria a/s parte/s non superada/s (teoría e/ou práctica).As datas e programas das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o presente curso.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Philip Kotler y Gary Armstrong, **Principios de Marketing**, 2018,

Kotler, P.; Armstrong, G., **Fundamentos de Marketing**, 2018,

González Vazquez, E.; López Miguens, M.J.; y Otero Neira, C., **Manual Practico de Marketing**, 2014,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dirección comercial I/O04G020V01403

Outros comentarios

□As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual□

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección estratéxica				
Materia	Dirección estratéxica			
Código	004G020V01503			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez-Toubes Muñiz, Diego			
Profesorado	Carlos Villamarín, Pablo de Rodríguez-Toubes Muñiz, Diego Vázquez Abad, Jesús			
Correo-e	drtoubes@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo fundamental da Dirección Estratéxica é a descrición do proceso estratéxico nas empresas, tanto de análise como de deseño e implantación estratéxica. Capacitarase ao alumno para identificar e analizar os factores relevantes con vistas ao establecemento de estratexias en empresas e institucións que lles permitan ser competitivos no mercado. O alumno deberá ser capaz de diseñar un plan estratéxico adecuado para responder aos retos da contorna e cumprir os obxectivos da empresa. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ó profesorado: a) materiais e referencias bibliografías para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Identificar os valores, recursos e capacidades da empresa que permitan a creación de vantaxes sustentables para os stakeholders	B1	C1
	B14	C3
		C5

Analizar as oportunidades e ameazas que expón a contorna externa para a toma de decisións nun sector específico	B1	C5 C11 C12 C13	
Formular as estratexias competitivas máis adecuadas para responder os retos da contorna no ámbito dunha empresa e tendo en conta a Responsabilidade social corporativa		C3 C11	D4 D5
Describir as estratexias de desenvolvemento dunha empresa e os métodos empregados	B1 B13 B14	C11	
Integrar os diferentes enfoques da teoría e as distintas visións personáis dun equipo de traballo na realización dun proxecto común	B1 B2 B5 B8 B9 B13	C1 C3 C5 C13	D1 D2 D3

Contidos

Tema	
1. Fundamentos de Dirección estratéxica	Conceptos básicos A creación de valor Misión e obxectivos empresariais Responsabilidade social corporativa
2. A contorna xeral da empresa	Análise da contorna xeral Técnicas de análises da contorna xeral
3. Contorna específica da empresa	A contorna competitivo Modelo das 5 forzas Grupos estratéxicos
4. Análise interna da empresa	Técnicas para o diagnóstico Análise de recursos e capacidades
5. Estratexias e vantaxes competitivas	Vantaxes competitivas genéricas Creación e mantemento da vantaxe competitiva
6. Estratexias corporativas: Direccións e métodos de desenvolvemento	Estratexias de expansión Estratexias de diversificación
7. A implementación da estratexia	Avaliación e control Cultura organizativa

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Flipped Learning	21	22.5	43.5
Estudo de casos	15	15	30
Traballo tutelado	6	12	18
Presentación	1.5	4.5	6
Exame de preguntas de desenvolvemento	1.5	25	26.5
Estudo de casos	0	20	20
Traballo	0	6	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Flipped Learning	Algunhas actividades de aprendizaxe realizaranse fora da aula, e coa presenza do docente se facilitará e potenciará outros procesos de adquisición e practica de coñecementos
Estudo de casos	Presentación de casos práctico para a súa análise e discusión en clase. Avaliación continua: mínimo de asistencia obrigatoria do 80% Avaliación global: asistencia non obrigatoria
Traballo tutelado	Realización dun proxecto nas clases tutelado polo profesor. Avaliación continua: mínimo de asistencia obrigatoria do 80% Avaliación global: asistencia non obrigatoria
Presentación	Presentación do proxecto na aula. Avaliación continua: asistencia obrigatoria Avaliación global: asistencia non obrigatoria

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Estudo de casos	Tempo reservado para orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas dos alumnos durante a realización das actividades propostas. As titorías poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, Despacho virtual, videoconferencia) baixo a modalidade de concertación previa.
Traballo tutelado	Tempo reservado para orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas dos alumnos durante a realización das actividades propostas. As titorías poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, Despacho virtual, videoconferencia) baixo a modalidade de concertación previa.
Flipped Learning	Tempo reservado para orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas dos alumnos durante a realización das actividades propostas. As titorías poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, Despacho virtual, videoconferencia) baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que avalían o coñecemento tamén inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades	40	B1 B5 B13	C1 C3 C5 C12	D1
Estudo de casos	O alumno/a debe realizar casos en prácticas de laboratorio coa finalidade de interpretarlos, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticar, xerar hipóteses, e adestrarse en procedementos alternativos de solución.	40	B1 B2 B9	C11 C12 C13	
Traballo	Proxecto elaborado sobre un tema e debe redactarse seguindo unhas normas establecidas.	20	B1 B2 B5 B8 B9	C11 C12 C13	D2 D3 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Translator

AVALIACIÓN CONTINUA

Proba 1: Estudo de casos. **Descrición:** se irá cualificando ao longo do curso os traballos, exercicios e prácticas entregados en prazo a través da plataforma Moovi. Realización nos grupos medianos. **Cualificación:** 40% da nota da materia

Proba 2: Traballo/proxecto. **Descrición:** Realización dun proxecto sobre un tema. Se cualificará o traballo desenvolvido ao longo do curso e a entrega final coa presentación. **Cualificación:** 20% da nota da materia.

Proba 3: Exame de preguntas obxectivas. **Descrición:** Proba que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos, etc.).

Cualificación: 40% da nota da materia.

Poderá valorarse adicionalmente calquera contribución realizada polo alumnado.

Para superar a materia o alumnado **deberá alcanzar como mínimo un 3.5 en cada parte o proba avaliada** e polo menos un 5 (sobre 10) na nota global. Se non se aproba a materia por non alcanzar o mínimo nalguna proba ou parte, e a puntuación total é igual ou superior a 4.5, a cualificación en actas será 4.5.

AVALIACIÓN GLOBAL

Para o alumnado que opte pola avaliación global, a materia avaliarase cun exame teórico-práctico que supoñerá o 100% da nota da materia. A parte teórica consistirá nun exame de cuestións obxectivas (50% da cualificación total) e aparte práctica en resolución e cuestións prácticas (50% da cualificación total).

Para aprobar a materia, o alumnado non poderá ter menos dun 3.5 sobre 10 en cada unha das partes da proba (teórica e práctica) e polo menos un 5 (sobre 10) na nota global.

AVALIACIÓN 2ª EDICIÓN DE ACTAS

O alumnado de avaliación continua conserva a nota obtida nas probas 1 e 2 (estudo de casos e proxecto) sempre que non sexan inferiores 3.5 (se fosen inferiores o alumnado terá a oportunidade de presentar traballos extra para alcanzar o aprobado) e pode realizar unicamente a proba 3 (exame). Para superar a materia é necesario alcanzar un mínimo de 3.5 en cada unha das probas para que fagan mediae polo menos un 5 (sobre 10) na nota global.

A o alumnado de avaliación global aplicaráselle o mesmo sistema de avaliación que se aplicou na 1ª edición de actas.

OUTROS AVISOS SOBRE A AVALIACIÓN

O alumnado matriculado manifestará formalmente a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua. En todo caso, aínda que non exista manifestación formal, considerarase que o alumno/a opta polo sistema de avaliación continua coa entrega da primeira práctica correspondente á proba 1 (estudo de casos). Seguindo a normativa aprobada pola facultade, o prazo para mudar ao sistema de avaliación global será ata 30 días hábiles tras o inicio das clases do cuatrimestre correspondiente, para iso deberase comunicar por escrito, via mail, ao coordinador da materia.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Navas López, J.E. y Guerras Martín, L.A, **La dirección estratégica en la empresa. Teoría y aplicaciones**, 978-84-1125-540-0, 6ª, Civitas-Thomson Reuters, 2022

Johnson, G.; Whittington, R. et. al., **Exploring Strategy: Text and Cases**, 978-1-292-42874-1, 13th, Pearson Education, 2023

Bibliografía Complementaria

Navas López, J.E. y Guerras Martín, L.A, **Fundamentals of Strategic management**, 978-84-470-4294-4, 1st, Civitas, 2013

Johnson, G., Scholes, K. y Whittington, R., **Fundamentos de Estrategia**, 978-84-8322-645-2, 1ª, Pearson Educación, 2010

Grant, Robert, **Dirección Estratégica. Conceptos, técnicas y aplicaciones**, 978-84-470-5334-6, 5ª, Civitas-Thomson Reuters, 2016

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dirección estratéxica internacional/O04G020V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Dirección comercial I/O04G020V01403

Dirección de operacións/O04G020V01302

Dirección de recursos humanos/O04G020V01303

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir.

Así mesmo, achegarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo. A comunicación realizarase a través de Moovi.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Réxime fiscal da empresa I				
Materia	Réxime fiscal da empresa I			
Código	004G020V01504			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Vaquero García, Alberto			
Profesorado	Molina Abrales, Antonio Pintos Clapés, Juan Vaquero García, Alberto Vázquez Rodríguez, María Xosé			
Correo-e	vaquero@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	RFE I é unha asignatura que ten como obxectivo introducir ós alumnos no campo da fiscalidade aplicada. En particular, desenvólvense dous dos impostos máis importantes: o IRPF e o Imposto de Sociedades. Esta materia tamén se imparte no PCEO ADE-Dereito e ADE-Enxeñería Informática			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B1	Capacidade de análise e síntese
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Adquirir coñecementos básicos para entender o papel que desempeña a fiscalidade nas decisións económicas	A2	B13	C4	D1
Desenvolver habilidades de procura, uso e comprensión da normativa tributaria vixente		B1 B3 B10	C16	
Entender os efectos da tributación sobre as distintas fontes de renda: traballo, capital, actividades económicas e alteracións patrimoniais	A2	B1 B13		D1
Xustificar e defender as decisións adoptadas en materia de tributación mediante estudos de caso		B1 B5 B10	C8	

Contidos

Tema	
Parte I: Introducción ó Sistema Fiscal	Obxectivos básicos. A organización da materia. O método de traballo e a súa avaliación.
Tema 1: Obxectivos e metodoloxía da materia	
Tema 2: Caracterización do Sistema Fiscal	O papel dos Impostos na realidade económica. Composición do Sistema Fiscal. Características básicas das principais figuras tributarias.
Español e bases para a fiscalidade persoal e empresarial	

Parte II: O Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas.	Elementos básicos do Imposto: contribuinte e unidade familiar, rentas suxeitas e exentas, período impositivo.
Tema 3: Introducción ó IRPF	
Tema 4: Rendas das Persoas Físicas	Rendimentos do Traballo, Rendimentos do Capital, Gañancias e Perdas Patrimoniais
Tema 5: Rendas de Empresarios e Profesionais individuais	Elección do réxime de estimación da renda. Determinación da renda en Estimación Directa e Estimación Obxectiva.
Tema 6: Liquidación do IRPF	Integración e compensación das rentas. Mínimo Persoal e Familiar. Cuota Integra e Deduccións.
Parte III: O Imposto sobre Sociedades.	Elementos básicos do Imposto: contribuinte, Resultado Contable e Base Imponible.
Tema 7: Introducción ó IS.	Período impositivo. Imputación temporal de ingresos e gastos.
Tema 8: Operacións determinantes da Base Imponible	Gastos non deducibles. Amortizacións. Arrendamento Financeiro. Deterioro de Valor e Transmisións Patrimoniais
Tema 9: Liquidación do IS	Proceso liquidatorio. Cuota Integra. Deduccións

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	0.5	1	1.5
Lección maxistral	22	23	45
Estudo de casos	17.5	17	34.5
Prácticas con apoio das TIC	5	5	10
Resolución de problemas de forma autónoma	0	25	25
Estudo de casos	0	34	34

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación do contido e obxectivos da materia. Metodoloxía de traballo e sistemas de control e avaliación.
Lección maxistral	Para cada tema o docente presentará na aula as cuestións máis relevantes e formulará a metodoloxía a seguir para interpretar as consecuencias e efectos prácticos da norma tributaria. Posteriormente o alumno deberá revisar de forma autónoma os contidos expostos.
Estudo de casos	Realizaránse dous estudos de caso presenciais individuais que servirán como probas de avaliación (unha de IRPF e outra de IS).
Prácticas con apoio das TIC	As sesións prácticas en aula informática faránse de xeito individualizado e consistirán na resolución dun caso práctico empregando as aplicacións informáticas da Axencia Tributaria. Para o seu desenvolvemento os alumnos disporán previamente do enunciado do caso na Plataforma Moovi.
Resolución de problemas de forma autónoma	Cada semana, despois da sesión maxistral, abriráse un formulario práctico dixital (de resposta curta ou test) na Plataforma Virtual, relativo aos contidos desenvolto na sesión maxistral e na práctica. Trátase de actividades que posibilitan o seguimento e avaliación do alumnado, que deberá responder nos prazos sinalados.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Farase un seguimento individualizado dos resultados acadados e das dúbidas surxidas nos estudos de caso. A resolución de dúbidas realizarase en modalidade presencial. De selo caso, estas titorías tamén poderán ser colectivas sobre temas específicos.
Prácticas con apoio das TIC	Os/ as alumnos/as resolverán de xeito individualizado casos prácticos nas aulas de informática empregando ferramentas informáticas

Avaliación

Descrición	Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---

Estudo de casos	Probas avaliación: En Avaliación Continua (AC) ó remate das partes II e III do programa da materia, realizaránse dúas probas presenciais nas que proporáse un caso que o alumnado deberá resolver de xeito individual que permitirá avaliar o seu nivel de coñecementos e capacidade de argumentación e xustificación das decisións adoptadas. A proba relativa ó IRPF puntuarase cun máximo de 4 puntos (40%) e a relativa ó IS cun máximo de 3 puntos (30%)	70	A2	B1 B3	C8 C16	D1
Resolución de problemas de forma autónoma	En Avaliación Continua (AC) avaliarase e puntuarase a resolución dos test propostos despois de cada tema. En AC este apartado de traballo persoal puntuarase sobre un máximo global de 3 puntos (30%).	30	A2	B10 B13	C8	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Convocatoria ordinaria

Nesta asignatura realizarase unha Avaliación Continua (AC) do traballo realizado polo estudante, que será o sistema de avaliación preferente.

Para superala asignatura por Avaliación Continua (AC) deben cumprirse dúas condicións:

1. Acadar alomenos un 25% da nota en cada un dos tres apartados puntuables (proba IRPF, proba IS, tests).
2. Obter alomenos 5 puntos na suma destes tres apartados puntuables (probas IRPF e IS, tests).

A non presentación a calquera das dúas probas presenciais escritas (IRPF e IS) suporá que o estudante deixa de ser avaliado en Avaliación Continua. Tamén se sairá da Avaliación Continua se non se acada alomenos un 25% da nota máxima en cada un dos tres ítems avaliados (proba IRPF, proba IS, tests).

A nota final por AC será a suma das notas parciais obtidas ata ese momento. Aqueles estudantes que se queden fora da AC terán a opción de presentarse á proba de Avaliación Global na convocatoria oficial. Esta proba de Avaliación Global consistirá na realización de dous estudos de caso completos, un de IRPF e outro de IS. A proba Avaliación Global suporá o 100% da cualificación e non terá en conta os puntos obtidos en AC.

O estudantado pode renunciar á AC e pasarse á Avaliación Global comunicando por escrito ó coordinador da materia no prazo dos 30 días hábiles seguintes ó inicio do cuadrimestre.

Convocatoria de segunda oportunidade

A convocatoria de segunda oportunidade consistirá nun examen final. Este examen valerá o 100% da nota.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BOE, **Normativa do IRPF**, Última edición

BOE, **Normativa do Imposto de Sociedades**, Última edición

AEAT, **Manual práctico do IRPF**, Última edición

AEAT, **Manual práctico do Imposto de Sociedades**, Última edición

Centro de Estudios Financieros, **Impuesto sobre la Renta de las Personas Físicas. Casos Prácticos**, Última edición

Centro de Estudios Financieros, **Impuesto sobre Sociedades. Casos prácticos**, Última edición

Moreno Moreno, Mª Carmen e Paredes Gómez, Raquel, **Fiscalidad Individual y Empresarial. Ejercicios resueltos**, Civitas, Última edición

Bibliografía Complementaria

Díaz Arias, José Manuel, **Ley comentada del Impuesto sobre Sociedades. Concordada, jurisprudencia, consultas tributarias y doctrina**, Deusto, Última edición

Pla Vall, Ángeles e Salvador Cifre, Concha, **Impuesto sobre Sociedades. Régimen General y empresas de reducida dimensión**, Tirant lo Blanch, Última edición

Francis Lebreve, **Memento fiscal**, Francis Lefebvre, Última edición

Agencia Tributaria, **Página web**,

Instituto de Estudios Fiscales, **Página web**,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Teoría da organización				
Materia	Teoría da organización			
Código	004G020V01505			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rivo López, Elena			
Profesorado	Reyes Santias, Francisco Rivo López, Elena Rodríguez de la Fuente, Marta			
Correo-e	rivo@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	O alumno debe adquirir a través de esta materia coñecementos e competencias relativas a cómo funcionan as organizacións, cómo toman decisións, desenrolan estratexias, estruturase a sí mesmas para a consecución dos obxetivos, así como as relacións de poder que rodean e impregnan as organizacións e o modo en que as sociedades interactúan cas súas organizacións. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Analizar as oportunidades e ameazas que expón a contorna a nivel organizativo	B9	C1	D2
	B12	C3	D3
	B13	C5	
	B14	C6	
Describir as principais estruturas organizativas, coñecendo as súas vantaxes e inconvenientes, así como o tipo de empresa que as utiliza	B1		D2
	B2		D3
	B4		
	B14		

Formular as relacións entre goberno corporativo, control, influencia e cultura organizativa	B1 B2 B4 B5 B14		D2
Aplicar os procedementos de análises e coñecementos á resolución de problemas/cuestiones organizativas concretas	B1 B2	C1 C3 C5	D2
Identificar os diferentes enfoques da teoría e as distintas visións persoais dun equipo de traballo na realización dun proxecto común.	B1 B2 B4 B5 B9 B14	C3	D2
Coñecer os fundamentos da Teoría da Organización para poder aplicalos na creación da estrutura organizativa da empresa	B1 B2 B4 B12 B13 B14		D1 D2 D3 D4

Contidos

Tema

CAPÍTULO I: FUNDAMENTOS DE TEORÍA DA ORGANIZACIÓN	.
CAPÍTULO II: O CONTEXTO DAS ORGANIZACIÓNS	.
CAPÍTULO III: ARQUITECTURA ORGANIZATIVA	.
CAPÍTULO IV: COMPORTAMENTO, GOBERNO, CONTROL, INFLUENCIA E CULTURA ORGANIZATIVA	.
CAPÍTULO V: DESENVOLVEMENTO ORGANIZACIONAL	.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	23	28	51
Resolución de problemas	15	15	30
Presentación	2	4	6
Seminario	2.5	5	7.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	31	33
Traballo	0.5	17	17.5
Cartafol/dossier	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballo por parte do alumno tanto de maneira individual como en grupo baixo a proposta, orientación e supervisión do profesor.
Presentación	Presentación e exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Traballarase en grupo.
Seminario	Titorías en grupo reducido. Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Tutorías en grupo reducido. Reunións do alumno co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.

Avaliación

Descrición		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Resolución de problemas	Proba obxecto de avaliación continua. Consiste na resolución, de maneira individual ou en grupo, de cuestións expostas, orientadas e supervisadas polo profesor sobre a materia. Avaliarase a participación do alumno e a comprensión da materia.	25	B1 B12 B13 B14	C1 C3 C5 C6	
Presentación	Exposición oral por parte do alumnado dun traballo en Grupo, sobre Empresas de libre elección (con apoio dun informe escrito).	10	B1 B2 B4 B5	C1 C3 C5 C6	D2 D3
Seminario	Avaliación de Informe Final Escrito sobre organización dunha empresa elixida por grupos de Traballo. Terase en conta a capacidade de entendimento, de relación entre conceptos de aplicación a distintas situacións e continxencias, por parte do estudantado.	15	B1 B2	C3 C5	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba para avaliar os coñecementos adquiridos polo alumno sobre a materia. A resposta debe ser breve, mesmo tipo test.	40	B1 B2 B12 B13 B14	C1 C3 C5 C6	D3
Traballo	Realización por parte do alumno de informes ou resumos sobre Xornadas, Conferencias ou Presentacións de Empresas na Facultade	10	B1 B2 B4 B5	C1 C3 C5 C6	D2 D3

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos que escollan o sistema de avaliación non continua, deberán comunicalo formalmente no primeiro mes de docencia, poderán presentarse a un exame coa totalidade da materia, puidendo obter o 100% da nota final.

A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.

No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

As probas de avaliación se prevén para unha modalidade presencial.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Argyris, C., **On organizational learnig**, 1994,

Hodge, B.J., et al, **Teoría de la organización, un enfoque estratéxico**, 1998,

Hodge, B. J., & Anthony, W. P., **Organization Theory: A Strategic Approach**, 1992,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Análise contable				
Materia	Análise contable			
Código	004G020V01601			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Barajas Alonso, Ángel Antonio			
Profesorado	Barajas Alonso, Ángel Antonio Legaspi Díaz, Mónica Sampayo David, María del Carmen			
Correo-e	abarajas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Análise da información financeira das sociedades mercantiles, a través das súas contas anuais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Capacidade para avaliar e analizar a situación económico financeira das sociedades mercantís	B2	C4	D1
	B3	C6	D3
	B4		D4
	B5		D5

Contidos	
Tema	
1. A Análise Financeira	Introducción A Información Económico-Financeira: Fundamentos e Obxectivos
2. Os estados financeiros	Balance Resultados Estado de Cambios no Patrimonio Neto Estado de Fluxos de Tesouraría Memoria
3. Consolidación de estados financieros	Introducción As Combinacións de negocios O Control Societario Os Métodos de Consolidación
4. A Opinión de Auditoría	Introducción As Normas de Auditoría O Informe de Auditoría

5. A Análise Económica-Financeiro

Introdución
Instrumentos e Técnicas da Análise
Detección de Prácticas de Distorsión da Información Financeira
Cálculo e Avaliación da Rendibilidade
Cálculo e Avaliación do Risco
Predición da Insolvencia Empresarial
A Cualificación de Títulos

6. Os Mercados de Capitais: Información e Goberno Corporativo

Introdución
A información financeira nos Mercados Financeiros
O Goberno Corporativo

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	40	25	65
Resolución de problemas	18	57.5	75.5
Aprendizaxe baseado en proxectos	10	65	75
Exame de preguntas obxectivas	3	0	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	0	3
Proxecto	3.5	0	3.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula por parte do profesorado dos contidos máis relevantes, en base ao material docente posto a disposición do alumnado na plataforma MOOVI e bibliografía indicada.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios prácticos como complemento da explicación teórica dos contidos da materia. Resolución conxunta co alumnado e atención personalizada do docente. Resolución de dúbidas ao alumnado e consideración, cando cumpra, de ferramentas informáticas.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Proxecto, exposición fin de cuadrimestre sobre un caso empresarial; ademais cóntase a participación en determinadas actividades (conferencias, etc. que se organizan na facultade) e que se preavisan.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Aclaracións respecto dos temas expostos na aula
Resolución de problemas	Explicacións de dúbidas sobre a resolución de problemas
Aprendizaxe baseado en proxectos	Explicacións de dúbidas sobre a análise financeira a realizar

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Aprendizaxe baseado en proxectos	exposición fin de cuadrimestre sobre un caso empresarial; ademais conta a participación en determinadas actividades (conferencias, etc. que se organizan na facultade) e que se preavisan	20	B2 B3 B4 B5	C4 C6	D1 D3 D4 D5
Exame de preguntas obxectivas	Exame que contén preguntas curtas de resposta obxectiva que servirá para avaliar a comprensión do alumnado sobre diferentes conceptos teóricos e a súa aplicación práctica.	40	B2 B3 B4 B5	C4 C6	D1 D3 D4 D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas que consisten na resolución por parte do alumnado de exercicios e/ou problemas numéricos e de interpretación sobre os contidos da materia.	40	B2 B3 B4 B5	C4 C6	D1 D3 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Haberá dúas opcións de avaliación: Avaliación Continua ou Avaliación Global.

O alumnado poderá renunciar á avaliación continua e optar pola avaliación global dentro dos 30 días hábiles posteriores ao comezo do cuadrimestre.

En avaliación continua, haberá dous parciais que incluírán unha parte teórica (exame de preguntas obxectivas) e unha parte práctica (resolución de problemas e/ou exercicios). Valóranse sobre 10 puntos, pero a parte teórica pondera un 40% e a parte práctica outro 40% sobre a nota final.

O 20% restante valorarase sobre a realización dun proxecto de análise de contas anuais. Tamén se terá en conta a participación en actividades organizadas na Facultade e que se anunciarán con antelación.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o/a estudante poderá optar por ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. Terá que obter un mínimo de 5 sobre 10 para aprobar.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación, tendo que obter un 5 sobre 10 para aprobar.

As datas dos exames deberán ser consultadas na páxina web da Facultade.

O horario de tutorías estará dispoñible na plataforma MOOVI.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Álvarez Melcón, S. & Corona Romero, E., **Cuentas anuales consolidadas**, 2ª Edición, Pirámide, 2016

Crespo Domínguez, M.A., **Información Financiera y análisis de estados financieros**, 3ª Edición, TORCULO EDICIONS, S.L, 2013

Omeñaca García, J., **Contabilidad General**, Deusto, 2008

Revsine, L., **Financial reporting & analysis**, 8ª Edición, McGraw-Hill Education, 2021

Serra Salvador, V.; Labatut, G.; Arce, M.; Cervera, N. & Pardo, F., **Consolidación contable de grupos empresariales : adaptado al Real Decreto 602/2016**, 2ª Edición, Pirámide, 2017

Bibliografía Complementaria

BOE, **Real Decreto 1514/2007 de 16 de noviembre por el que se aprueba el Plan general de Contabilidad'**, 2007

BOE, **Ley de reforma y adaptación de la legislación mercantil en materia contable para su armonización int, LEY 16/2007, de 4 de julio.**, 2007

Mallo, C. & Pulido, A., **Contabilidad Financiera. Un enfoque actual**, Paraninfo, 2008

Wanden.Berghe Lozano, J.L., Bañón, C., Beñtrán, E., García, M., González, J., Rodríguez, L., Ruiz M, **Contabilidad Financiera**, Pirámide, 2008

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Planificación financeira/O04G020V01702

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Contabilidade de custos/O04G020V01602

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

Outros comentarios

Para cursar esta materia é preciso ter coñecementos avanzados de contabilidade, que se adquieren nas materias de contabilidade financeira, polo que é conveniente cursar e superado previamente as materias anteriormente indicadas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Contabilidade de custos				
Materia	Contabilidade de custos			
Código	004G020V01602			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	González Sánchez, María Beatriz			
Profesorado	García Sánchez, Diego González Sánchez, María Beatriz Ilie , Vasilica-Cristina López-Valeiras Sampedro, Ernesto Morales Lloves, Sandra Regueiro Vázquez, Juan José			
Correo-e	bgonzale@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxecto básico o tratamento da información para a valoración das existencias, a planificación e o control da actividade das organizacións e a información contable para o proceso de toma de decisións. A materia está orientada basicamente sobre empresas industriais, no seu ámbito interno, con el análise do proceso produtivo da empresa.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Identificar as características dos ámbitos interno e externo da empresa, así como dos modelos contables relacionados cos mesmos.	B1 B2 B8	C1 C3 C5 C6 C10 C13 C14 C15 C16
Recoñecer aos usuarios da información e as súas particulares necesidades informativas.	B1 B2 B3 B5 B6 B8	C1 C3 C6 C7 C8 C9 C10 C13 C15 C16
Aplicar modelos contables de custos sobre a base da realidade empresarial a analizar.	B1 B2 B3 B5 B6 B8	C1 C3 C5 C6 C7 C8 C9 C12 C13 C14
Aplicar técnicas orzamentarias para a planificación da actividade da empresa	B1 B2 B3 B5 B8	C1 C3 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16
Construír un sistema de información para a toma de decisións.	B1 B2 B3 B5 B6 B8	C1 C3 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16

Contidos

Tema

1. Introducción ao custo. Conceptos básicos	-
2. O comportamento dos custos	-
3. O custo dos materiais	-
4. O custo de persoal	-
5. Os custos indirectos de produción	-
6. O custo de oportunidade dos recursos financeiros. Os custos do período	-

7. A produción múltiple: Producción común e produción conxunta	-
8. Os custos por ordes de traballo ou pedido	-
9. Os custos por procesos	-
10. Sistema de custos baseado nas actividades (ABC)	-
11. O sistema de custos variables	-
12. Os custos predeterminados. Orzamentos e estándares	-
13. Toma de decisións	-

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	29.5	66	95.5
Resolución de problemas	31	91.5	122.5
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do docente, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios teórico prácticos a resolver polo alumno

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atenderase de maneira individual aos alumnos que teñan dúbidas na parte teórica da materia. Os alumnos poderán resolver as súas dúbidas nas clases teóricas en titorías individualizadas (presenciais ou ben virtual), ou por correo electrónico. Nos casos de titorías presenciais ou por videoconferencia, a titoría farase na modalidade de concertación de cita previa.
Resolución de problemas	Atenderase de maneira individual aos alumnos que teñan dúbidas á hora de realizar os exercicios propostos. Asesoraráselles na realización dos mesmos coa meta de que alcancen os obxectivos previstos no programa e poidan resolver de autónomamente os exercicios que se lles propoñan. Os alumnos poderán resolver as súas dúbidas cos exercicios prácticos en titorías presenciais (cando sexa posible), por correo electrónico ou por videoconferencia. Nos casos de titorías presenciais ou por videoconferencia, a titoría farase na modalidade de concertación de cita previa

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Exame de preguntas obxectivas	Se fará un mínimo de dúas probas obxectivas. Consistirán en preguntas tipo test e exercicios a resolver polo estudantado	30	B1 B2 B3 B5 B6 B8	C1 C3 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15

Exame de preguntas de desenvolvemento	Se farán como mínimo dúas probas de preguntas de desenvolvemento, ningunha delas suporá máis do 40% da avaliación	70	B1	C1
			B2	C3
			B3	C5
			B5	C6
			B6	C7
			B8	C8
				C9
				C10
				C11
				C12
				C13
				C14
				C15
				C16

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación pode ser continua ou global. O/A estudante que non solicite o cambio de avaliación continua a avaliación global no prazo de 30 días hábiles a contar desde o inicio do cuadrimestre [mediante notificación por escrito ao/á coordinador/a da materia] será avaliado a través do sistema de avaliación continua.

Na avaliación continua realizaranse varias probas teórico-prácticas ao longo do cuadrimestre, que suporán o 60% da cualificación final. O 40% restante corresponderá ao exame final. Para esta última proba será necesario acadar unha nota mínima de 1,5 puntos (sobre 4) para aprobar.

O/A estudante que opte polo sistema de avaliación global realizará un único exame teórico-práctico, que representará o 100% da cualificación final.

As normas de avaliación son as mesmas para a primeira que para a segunda oportunidade.

As datas e os horarios das probas de avaliación para as distintas convocatorias serán os que figuren no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso académico vixente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

DRURY, COLIN, **Management and Cost Accounting**, 9th, International Thomson Business Press, 2015
HORNGREN, CH.; FOSTER, G.; DATAR, S., **Cost Accounting: a managerial emphasis**, 15th, Pearson, 2015
AECA, **Principios de Contabilidad de Gestión**, Varios

Bibliografía Complementaria

RIPOLL, V. y otros, **Casos prácticos resueltos de Contabilidad de Costes**, Profit, 2011
Mallo, C.; Kaplan, R.; Meljem, S; Giménez, C., **Contabilidad de Costos y Estratégica de Gestión**,
Fullana Belda, C.; Paredes Ortega, J.L., **Manual de Contabilidad de costes**,
Azparren Pérez, M.R., **Manual de contabilidad de costes**,
Alvarez-Dardet Espejo, M.C.; Gutiérrez Alonso, F., **Contabilidad de gestión. Cálculo de costes**,
Blanco Dopico, M. I., **Contabilidad de Costes. Análisis y Control**,
Mallo, C.; Rocafort, A., **Contabilidad de Dirección para la toma de decisiones. Contabilidad de gestión y de costes**,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Auditoría/O04G020V01901

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Contabilidade financeira II/O04G020V01401
Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección estratéxica internacional				
Materia	Dirección estratéxica internacional			
Código	O04G020V01603			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Vázquez Abad, Jesús			
Profesorado	Vázquez Abad, Jesús			
Correo-e	jabad@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	Nestes últimos anos as empresas tiveron que transformarse a fin de adaptarse aos cambios imperantes (o avance das novas tecnoloxías, a IA, a mellora das comunicacións, a evolución do comercio electrónico, novos mercados, as distintas formas de traballo, as fontes de financiamento, a protección do medio ambiente, a sustentabilidade, etc.) que aceleraron o proceso de globalización do sistema económico mundial. Todo iso está a orixinar importantes consecuencias para a actividade das empresas, que ven obrigadas, cada vez máis, a actuar nos mercados internacionais. Por iso, é preciso estudar e coñecer os factores que conducen á globalización dos negocios e, sobre todo, as estratexias de desenvolvemento máis adecuadas para facer fronte a esta nova realidade. Entender e elixir a estratexia de entrada nos mercados exteriores conforme á identificación do distintos risco aos que se expón, coñecer a localización das actividades da cadea de valor, comprender as estratexias de comercialización dos produtos ou servizos, analizar o risco (país, político, económico, financeiro, administrativo,...) asociado á elección do país máis idóneo, así como a xestión da distancia cultural entre países, son algúns dos obxectivos desta materia.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Distinguir as principais causas da aceleración internacionalizadora das empresas iniciada no século XX.	B1 B2 B13	C1 C3 C5	D1 D5
Identificar algunhas da estrutura organizativas máis frecuentes no terreo dos negocios internacionais.	B1 B13	C3	D1 D5
Distinguir os factores relevantes que afectan á estratexia competitiva das empresas nos mercados internacionais.	B1 B2 B13	C1 C3 C5 C11	D1 D5
Avaliar as distintas alternativas de entrada nos mercados exteriores: exportacións, acordos de cooperación e investimento directo.	B1 B10	C5 C11	D1 D5
Sintetizar as peculiaridades específicas a ter en conta na dirección estratéxica dunha empresa multinacional.	B1 B10 B13	C1 C3 C5	D1 D5
Demostrar o manexo dos conceptos teóricos adecuados para resolver e interpretar determinados problemas relacionados coa dirección de empresas internacionalizadas.	B1 B5 B8 B9 B10 B11 B13 B14	C1 C3 C5 C11 C12 C13	D1 D2 D3 D4 D5

Contidos

Tema	
TEMA 1: TEORÍA DO COMERCIO INTERNACIONAL	1.- Introducción 2.- Comercio e o Sistema Internacional de Comercio 3.- Teorías do Comercio Internacional
TEMA 2: XENÉSIS DA ACELERACIÓN INTERNACIONAL	1.- Introducción 2.- Causas da internacionalización da empresa
TEMA 3: O PROCESO BÁSICO DE INTERNACIONALIZACIÓN	1.- Introducción 2.- A expansión internacional como alternativa para o crecemento da empresa 3.- Primeiras experiencias de internacionalización: orixen, causas e mercados de primeiro destino 4.- Condicionantes da elección do modo de entrada
TEMA 4: O PROCESO DE EXPORTACIÓN	1.- Introducción 2.- Consideración iniciais relativas á exportación 3.- Exportacións e PYMES 4.- Fases do proceso de exportación 5.- Variantes do proceso de exportación
TEMA 5: EXPORTACIÓN: PRODUCTIVIDADE EMPRESARIAL VESUS PRODUCTIVIDADE NACIONAL	1.- Introducción 2.- Productividade nacional, tipos de cambio e competencia internacional 3.- Consideracións estratéxicas relacionadas coa interacción entre productividade nacional e productividade empresarial.
TEMA 6: SUBCONTRATACIÓN	1.- Introducción 2.- Xustificación da subcontratación 3.- A subcontratación como fonte de vantaxe competitiva 4.- Formas alternativas de subcontratación
TEMA 7: ALIANZAS ESTRATÉXICAS	1.- Introducción 2.- Acordos de cooperación empresarial 3.- Alianzas estratéxicas
TEMA 8: ESTRATEXIAS BÁSICAS DE MULTINACIONALIZACIÓN	1.- Introducción 2.- Concepto de empresa multinacional (EM) 3.- A dirección da empresa multinacional

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Estudo previo	0	10	10
Lección maxistral	19	10	29
Estudo de casos	22	35	57
Presentación	1	10	11
Exame de preguntas obxectivas	1	20	21
Exame de preguntas obxectivas	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia e os obxectivos da mesma.
Estudo previo	Búsqueda, lectura e traballo da documentación aportada polo profesor, previo ás clases maxistrais.
Lección maxistral	Exposición dos contidos básicos para o desenvolvemento e aprendizaxe da materia. A asistencia é obrigatoria.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnóstico e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Realízase durante as clases dos grupos medianos. A asistencia a clase é obrigatoria. A non asistencia suporá a non valoración do caso.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dos casos e problemas plantexados. Levarase a cabo de en grupo (máx. 4). A asistencia é obrigatoria para todo o grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Atención das consultas do alumnado relacionadas cos casos a resolver nos grupos medianos. Desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e en horario de titorías). Tamén poderá realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, despacho virtual, videoconferencia, ...), baixo a modalidade de concertación previa.
Estudo previo	Atención das consultas do alumnado relacionadas cos temas da materia. Desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e en horario de titorías). Tamén poderá realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, despacho virtual, videoconferencia, ...), baixo a modalidade de concertación previa.
Presentación	Atención das consultas do alumnado relacionadas coa exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dos casos e problemas plantexados. Desenvolverase de forma presencial (directamente na aula ou en horario de titorías).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Estudo de casos	Entregas dos casos estudados e resoltos nas sesións dos grupos medianos.	30	B1 B2 B5 B8 B9 B14	C5 C12 C13	D1 D2 D3 D4 D5
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dos resultados dos casos e problemas plantexados durante os GM.	10	B1 B2 B5 B8 B9 B14	C1 C3 C5 C12	D1 D2
Exame de preguntas obxectivas	Consiste nunha proba de coñecemento, onde ademais, poderase avaliar as aptitudes, habilidades ou capacidades, da primeira parte da materia.	30	B1 B2 B13 B14	C1 C3 C12	D1 D5
Exame de preguntas obxectivas	Consiste nunha proba de coñecemento, onde ademais, poderase avaliar as aptitudes, habilidades ou capacidades, da segunda parte da materia.	30	B1 B2 B13 B14	C1 C3 C12	D1 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de Avaliación Continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG, mediante un escrito dirixido ó coordinador do que recibirá resposta, segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro (nos 30 días hábiles seguintes ao inicio de curso). A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades

de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

AC. En caso de non renunciar á avaliación continua:

O conxunto de criterios da avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación continua na primeira oportunidade. É necesario alcanzar un mínimo de 3,5 (sobre 10) en cada proba para poder compensala e superar a materia.

Podrá valorarse adicionalmente calquera contribución realizada polos alumnos nas sesións presenciais.

AG en primeira oportunidade

O alumno que non siga o procedemento de avaliación continua deberá realizar un exame final, con parte teórica e parte práctica, que supondrá o 100% da nota. A parte teórica consistirá nun exame de preguntas obxectivas (tipo test e de desenvolvemento) e a parte práctica na resolución de casos e/ou preguntas prácticas. É necesario alcanzar un mínimo de 3,5 (sobre 10) en cada parte para poder compensala e superar a materia. Mediante este exame, se evaluarán todas as competencias da materia.

Segunda oportunidade: os alumnos que non superen a materia na primeira oportunidade, teñen dúas opcións:

- Realizar un exame con parte teórica e parte práctica, que supondrá o 100% da nota. A parte teórica consistirá nun exame de preguntas obxectivas (tipo test e de desenvolvemento) e a parte práctica na resolución de casos e/ou preguntas prácticas. É necesario alcanzar un mínimo de 3,5 (sobre 10) en cada parte para poder compensala e superar a materia. Mediante este exame, se evaluarán todas as competencias da materia.

- Conservar a nota obtida no apartado de presentación (10%) e de Estudo de casos (30%), sempre que sexan superiores a 3,5 (sobre 10), e realizar únicamente os Exames de preguntas obxectivas (30%+30%). É necesario alcanzar un mínimo de 3,5 (sobre 10) nestas probas para poder compensalas e superar a materia.

Si en calquera das dúas oportunidades non se aproba a materia por non alcanzar o mínimo nalguna proba ou parte, e a puntuación total é igual ou superior a 4.5 (sobre 10), a calificación en actas será 4.5 (sobre 10).

A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual. En caso de disparidade ou conflito entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da facultade.

As diferenzas no método de avaliación que utilizan os centros da Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais de Vigo e a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo de Ourense obedecen á necesaria adaptación dos idénticos resultados de aprendizaxe propostos e competencias á diferente organización de clases docentes empregada por ambos os centros.

IMPORTANTE: É obrigación dos alumnos coñecer e seguir as instrucións relativas ás distintas probas de avaliación, tanto as contidas na Guía docente ou en calquera outro documento de organización da materia que o profesor poña ao seu disposición, como as que se lle fagan chegar puntualmente a través das canles habituais (correo electrónico e/ou Moovi).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Guisado Tato, M., **Internacionalización de la empresa: estrategias de entrada en los mercados extranjeros**, Pirámide, D.L, 2002

Guisado Tato, M., **Estrategias de multinacionalización y políticas de empresa**, Pirámide, D.L, 2003

Bibliografía Complementaria

Aldeanueva Fernández, I.; Jiménez Quintero, J.A., **Dirección estratégica internacional**, 3ª edición, Pirámide, 2021

Griffin, R.W., Pustay, M.W., **International business: a managerial perspective**, 8ª edición, Pearson, 2015

Daniels, J.D.; Radebaugh, L.H.; Sullivan, D.P., **Negocios internacionales. Ambientes y operaciones**, Pearson, 2013

Fatehi, K., Choi, J., **International Business Management: Succeeding in a Culturally Diverse World**, 2ª edición, Springer International Publishing, 2019

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Dirección estratéxica/O04G020V01503

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achegarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo ou exame suporá un cero nesa proba. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá aos alumnos da súa responsabilidade neste aspecto.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual.

Na avaliación terase en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas, senón tamén a súa corrección lingüística e presentación.

É responsabilidade dos alumnos consultar os materiais dispoñibles na plataforma de teledocencia Moovi (novidades, documentos, cualificacións) e estar ao tanto dos avisos e das datas de realización das diferentes probas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Valoración de activos				
Materia	Valoración de activos			
Código	004G020V01604			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Barajas Alonso, Ángel Antonio			
Profesorado	Barajas Alonso, Ángel Antonio			
Correo-e	abarajas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Posuír e comprender coñecementos sobre valoración	B1	C1		
	B4	C7		
	B13	C16		
	B14			
Aplicar os coñecementos a posibles situacións profesionais.	B1	C1		D3
	B2	C7		D4
	B9	C11		
	B11	C16		
	B12			
	B13			

Reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos sobre a valoración de activos	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B13 B14	C1 C7 C11 C16	D3 D4
Transmitir información e resultados de valoración de activos	B4 B5 B6 B8 B10 B11 B13 B14	C16	D4 D5

Contidos

Tema	
Introdución á valoración de activos financeiros.	-
Valoración de activos renda fixa.	-
Carteiras de valores	-
Extensión dos modelos de valoración de activos	-

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	19.5	19.5	39
Resolución de problemas	22.5	22.5	45
Prácticas con apoio das TIC	0	15	15
Exame de preguntas obxectivas	1.5	5	6.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	5	6.5
Estudo de casos	0	38	38

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante o exercicio de rutinas, a aplicación de fórmulas ou *algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Prácticas con apoio das TIC	Aprendizaxe colaborativo: Enfoque interactivo de organización do traballo na aula no cal os alumnos son responsables da súa aprendizaxe e da dos seus compañeiros nunha estratexia de corresponsabilidade para conseguir metas e incentivos de grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas do alumnado durante a realización das actividades propostas.
Prácticas con apoio das TIC	Orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas do alumnado durante a realización das actividades propostas.
Probas	Descrición
Estudo de casos	Orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas do alumnado durante a realización do traballo proposto.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Exame de preguntas obxectivas	Consiste en 2 probas que cada unha representa un 50% da cualificación outorgada neste apartado. 1. Realización dun cuestionario de preguntas teórico prácticas sobre os contidos da materia. (Supón 20% da cualificación final) 2. Realización dun exame en Excel onde se preguntará sobre contidos aprendidos durante o curso. (Supón 20% da cualificación final)	40	B1	C11	D3
			B2		D4
			B3		D5
			B4		
			B5		
			B6		
			B8		
			B9		
			B10		
			B11		
			B12		
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas prácticos sobre os contidos da materia	20	B1	C1	D3
			B2	C7	D4
			B3	C16	D5
			B4		
			B5		
			B12		
			B13		
			B14		
Estudo de casos	Realización e entrega dun traballo en grupo no cal se valorará a presentación, o formato, os contidos, o razonamento dos datos expostos e os resultados.	40	B1	C11	D3
			B2		D4
			B3		D5
			B4		
			B5		
			B6		
			B8		
			B9		
			B10		
			B11		
			B12		

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado deberá optar entre a avaliación continua a través da realización de tres probas ao longo de cuadrimestre máis a realización e entrega dun traballo en grupo ao final do cuadrimestre (estas probas conforman o 100% da nota final), ou de maneira alternativa, pola avaliación non continua, é dicir, avaliación global de toda a materia nos exames finais das convocatorias oficiais (100% nota final).

O método de avaliación exposto no punto anterior desta guía (‘Avaliación’) é para a avaliación continua. AVALIACIÓN CONTINUA: as probas teórico-prácticas sobre os contidos da materia están representadas por dúas probas parciais, supoñen o 40% da nota da avaliación continua e teñen carácter de mínimo. É dicir, é indispensable presentarse ás dúas probas parciais programadas e superalas, por tanto, débese obter como mínimo un 5 sobre 10 en cada unha destas probas para que se consideren superadas, e así poder sumar o resto das avaliacións da materia que conformarían a nota final. Se non se superan ambas as probas parciais a nota para incluír na acta final da convocatoria correspondente será de suspenso (NP no seu caso). Ademais, para poder ser avaliado en avaliación continua é absolutamente imprescindible realizar o traballo en grupo e entregalo nunha data única e concreta estipulada polo docente (maio/xuño). Por tanto, se o grupo de alumnado non realizase/entregase na data única estipulada o traballo en grupo, a súa nota na acta correspondente será de suspenso (NP no seu caso). Este grupo de alumnado para superar a materia deberá presentarse a un exame pola totalidade da materia (100% da materia), exame a 10 puntos (este exame terá un formato igual ou similar ao que se realiza para a avaliación non continua).

Para a renuncia de EVALUACION CONTINUA, os alumnos deberán facelo no período que cada ano establece a Facultade (30 días hábiles dende o comezo do cuadrimestre)

Por outra banda, o alumnado poderá renunciar ás notas obtidas durante o cuadrimestre en avaliación continua e presentarse ao exame que leva a cabo na convocatoria de segunda oportunidade sobre toda a materia (100% da materia), exame a 10 puntos (este exame terá un formato igual ou similar ao que se realiza para a avaliación non continua). A nota para considerar na acta da convocatoria de segunda oportunidade para o alumnado que se acolla a esta última opción será a desta última proba. Se o alumnado non superase este exame de 10 puntos deberá presentarse na convocatoria de xullo a un novo exame na mesma modalidade de exame (é dicir, exame a 10 puntos sobre a totalidade da materia).

AVALIACIÓN NON CONTINUA: na convocatoria ordinaria e para a convocatoria de segunda oportunidade, o alumnado que elixa esta modalidade deberá realizar un exame sobre todo o contido da materia, 100% da materia (valor 10 puntos). Esta

proba terá dous partes: unha parte teórico-práctica e outra parte, na que o alumnado deberá demostrar que ten as habilidades e competencias adquiridas na materia mediante un exercicio práctico a desenvolver en folla de cálculo nunha aula informática. En ambas as partes da proba esixírase un mínimo para consideralas superadas (5 sobre 10 en cada unha das partes). Por tanto, se o alumnado non obtén os mínimos especificados, a nota na acta será de suspenso.

CONVOCATORIA DE FIN DE CARRERA: o exame supoñerá o 100% da cualificación, valor 10 puntos e cuxo formato será similar ao proposto para a avaliación non continua.

Outras apreciacións:

As especificidades da materia serán desenvolvidas e publicadas na plataforma de teledocencia Moovi. Neste sentido, todos os comentarios realizados anteriormente sobre a avaliación da materia estarán detallados e colgados de forma permanente nun documento na plataforma de teledocencia Moovi para que o alumnado teña acceso aos mesmos de forma rápida, sinxela e directa durante o curso.

As diferenzas entre sistemas de avaliación e metodoloxías entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración e Dirección de Empresas na Universidade de Vigo, xustifícanse pola necesaria adaptación na medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias ás diferentes organizacións docentes de cada centro, especialmente en canto ao tipo de grupos, e número medio de alumnado por grupo.

As probas de avaliación prevense para unha modalidade presencial. Con todo, chegado o momento da súa realización ante a imposibilidade de dispoñer dos espazos e/o profesorado necesario para realizar as mesmas, estas poderían realizarse de forma non presencial, ben a través dos distintos recursos telemáticos dispoñibles na Uvigo (plataforma Moovi), correo electrónico, campus remoto ou no seu caso, mediante probas de forma oral.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernández, P., **Guía rápida de valoración de empresas**, 84-96426-37-8, Gestión 2000, 2005

Bodie, Z.; Merton, R., **Finanzas**, 970-26-0097-9, Pearson Educación, 2004

Bibliografía Complementaria

Damodaran, A., **Investment Valuation**, 978-1-118-01152-2, Wiley & Sons, Inc, 1996

Ferrando, et al., **Teoría de la financiación I : modelos CAPM, APT y aplicaciones**, 84-368-2004-5, Pirámide, 2005

Arguedas Sanz, R.;González Arias, J; González Fidalgo, J.M.;Martín García, R., **Ejercicios de Finanzas Empresariales**, 978-84-9961-174-7, Ed. Universitaria Ramón Areces/UNED, 2016

Arguedas Sanz, R.;González Arias, J., **Finanzas Empresariales**, 978-84-9961-217-1, Ed. Universitaria Ramón Areces/UNED, 2016

Jiménez Naharro, F.;De la Torre Gallegos, A., **Valoración de empresas y análisis bursátil**, 978-84-368-3690-5, Pirámide, 2016

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Planificación financeira/O04G020V01702

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Estatística: Estatística/O04G020V01204

Matemáticas: Matemáticas/O04G020V01104

Decisións de investimento/O04G020V01402

Decisións de financiamento/O04G020V01501

Outros comentarios

-Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumnado na materia e concíbese flexible, en consecuencia, pode requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégaselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

-As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán as aprobadas pola Xunta de Centro para cada curso e poden ser consultadas na páxina web da Facultade (<https://fcetou.uvigo.es/gl/>). No caso de conflito ou

disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

-A materia de valoración de activos tamén se imparte no PCEO de ADE-Informática (3º curso-2º cuadrimestre) e no PCEO ADE-Dereito (4º curso-2º cuadrimestre).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Investigación comercial				
Materia	Investigación comercial			
Código	004G020V01701			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Profesorado	Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Correo-e	loroco@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Investigación comercial é unha materia obrigatoria que consta dun total de 6 créditos ECTS que se corresponden con 150 horas de traballo do alumno, das cales 50 son actividades presenciais, mentres que o resto serán actividades de traballo persoal. Esta materia pretende que o estudante adquira unha visión ampla das diversas técnicas de recollida da información e se familiarice cos sistemas de análise e interpretación dos datos. O obxectivo final da materia é que o alumno sexa capaz de desenvolver un proceso de investigación comercial			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Comprensión do proceso de investigación comercial dende un punto de vista teórico e aplicado.	B1 B13	C6	
Manexo das técnicas máis empregadas na recolección e análise da información.	B1 B13	C6	
Capacidade de abordar de xeito eficaz actividades relacionadas co proceso de investigación comercial.	B1 B5 B13	C6	D3

Contidos

Tema	
Tema 1: O papel da investigación comercial	Obxectivos do tema. Concepto. Aplicacións. Limitacións. Consideracións éticas. Tipos de investigación. Etapas do proceso de investigación comercial. Fontes de información.
Tema 2: Investigación exploratoria. Técnicas cualitativas	Obxectivos do tema. Características das técnicas cualitativas. Reunión de grupos. Entrevista en profundidade. Técnicas proxectivas. Observación.
Tema 3: Investigación causal e descriptiva. Técnicas cuantitativas	Obxectivos do tema. Características das técnicas cuantitativas. Experimentación. Enquisas ad hoc. Enquisas periódicas.
Tema 4: Medición e escalas	Obxectivos do tema. Medición e propiedades das escalas. Escalas básicas. Escalas comparativas. Escalas non comparativas. Creación de escalas. Avaliación das escalas.
Tema 5: Deseño do cuestionario	Obxectivos do tema. Concepto e funcións do cuestionario. Tipos de preguntas. Elaboración das preguntas. Estrutura e secuencia do cuestionario. Pretest do cuestionario.
Tema 6: Deseño e procedemento de mostraxe	Obxectivos do tema. Conceptos básicos. Etapas na selección da mostra. Mostraxe non probabilística. Mostraxe probabilística. Cálculo do tamaño da mostra.
Tema 7: Análise dos datos	Obxectivos do tema. Consideracións previas. Etapas. Codificación. Análise univariante. Análise bivariante. Análise multivariante

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	29	30	59
Resolución de problemas	10	38	48
Prácticas con apoio das TIC	0	25	25
Exame de preguntas obxectivas	1	6	7
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	6	7
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas á presentación dos obxectivos e contidos da materia, metodoloxía de traballo e sistemas de avaliación.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia, complementada co uso de medios audiovisuais e a formulación de cuestións dirixidas aos estudantes para facilitar a aprendizaxe. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material colocado en Moovi, co fin de seguir as explicacións e participar activamente nas devanditas cuestións.
Resolución de problemas	En cada práctica realizaranse actividades (aplicación de conceptos, exercicios ou casos de estudo) coa finalidade de aplicar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos nas sesións maxistras. Os estudantes traballarán de forma autónoma, individualmente ou en grupo, baixo a supervisión do profesor. Estas sesións prácticas poderán ter lugar en seminarios ou aulas de informática.
Prácticas con apoio das TIC	Ao acabar un tema teórico, poderán se abrir na plataforma Moovi actividades (testes de auto avaliación, talleres...) relativos aos contidos explicados na lección maxistral. Son actividades non presenciais que posibilitan o seguimento e avaliación do alumno, e que deben facerse nos prazos establecidos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Resolveranse as dúbidas plantexadas polo alumnado en relación cos contidos tratados nas sesións teóricas. Ademais o profesorado atenderá ás tutorías individuais previamente concertadas por correo electrónico.
Actividades introdutorias	Resolveranse as dúbidas plantexadas polo alumnado sobre as actividades introdutorias. Ademais o profesorado atenderá ás tutorías individuais previamente concertadas por correo electrónico.
Resolución de problemas	Cada estudante solicitaralle ao profesor as aclaracións que estime oportunas para comprender mellor a materia e desenvolver con éxito as actividades propostas. Tamén será posíbel a realización de exercicios con atención personalizada. Ademais o profesor establecerá ao principio de curso un horario para tutorías individuais publicado en Moovi ao que o alumno pode acudir para resolver calquera tipo de dúbida referente á materia.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita que inclúe preguntas directas e breves sobre aspectos concretos do programa da materia. Será necesario aprobar esta proba para avaliar o resto.	20	B1 B5	C6
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba escrita que inclúe preguntas abertas e breves sobre os contidos da materia. Esta proba realizarase na data oficial do exame.	30	B1 B5 B13	C6 D3

Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución por parte do alumnado de exercicios ou casos, baixo as condicións establecidas polo profesorado, aplicando os coñecementos adquiridos. Correspóndese coas prácticas que debe realizar o alumnado de forma presencial en seminarios ou aulas de informática. (ningún dos exercicios individualmente supera o 40% da avaliación)	50	B1 B5 B13	C6	D3
---	---	----	-----------------	----	----

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de Avaliación Continua (AC) ou, alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). **A avaliación preferente é a AC.** O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á calificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa se tiveran realizado.

AVALIACION CONTINUA (AC)

- Faranse varios exercicios e casos ligados às aulas. Ningunha das probas ou actividades que compoñen as distintas tarefas da AC van supor por si mesmas máis do 40% da cualificación final da materia.
- A nota final do curso (para primeira oportunidade) será a suma da nota obtida nas probas de avaliación realizadas ao longo do cuadrimestre (cunha ponderación do 60% sobre o total), e da nota obtida nunha última proba que coincidirá coas datas da AG (cunha ponderación do 40% do total).
- A nota final do curso (de ter que ir á segunda oportunidade) será a suma da nota obtida nas probas de avaliación realizadas ao longo do cuadrimestre (cunha ponderación do 60% sobre o total), e da nota obtida nunha última proba que coincidirá coas datas da AG de segunda oportunidade (cunha ponderación do 40% do total).
- Para superar a materia será necesario obter unha puntuación mínima de cinco puntos, sendo condición imprescindible obter como mínimo un 50% da puntuación do último exame da avaliación.

AVALIACIÓN GLOBAL(AG)

- Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado con un exame final que suporá o 100% da calificación. Tanto na convocatoria ordinaria como na extraordinaria, nesta proba haberá dúas partes, unha de contidos teóricos (5 puntos), e outra de contidos prácticos (5 puntos). Para medir as habilidades de comunicación do estudante, pode establecerse que unha ou as dúas probas sexan realizadas de forma oral.
- Para superar a materia será necesario obter unha puntuación mínima de cinco puntos, sendo condición imprescindible ter un mínimo do 45% da puntuación en cada unha das dúas partes da proba final

NON PRESENTADO

- Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como ☐Non Presentado☐.

FIN DE CARREIRA

- Na convocatoria de Fin de carreira, o exame é o 100% da calificación. Haberá dúas partes, unha de contidos teóricos (5 puntos), e outra de contidos prácticos (5 puntos).
- Para medir as habilidades de comunicación do estudante, pode establecerse que unha ou as dúas probas sexan realizadas de forma oral.
- Para superar a materia será necesario obter unha puntuación mínima de cinco puntos, sendo condición imprescindible ter un mínimo do 45% da puntuación en cada unha das dúas partes da proba final

ADENDA

- A data e hora dos exames pode ser consultada na web da facultade no apartado de organización docente. Exames | Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo (uvigo.es)
- Recomendase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado | Secretaría Online Universidade de Vigo (uvigo.gal)
- Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co estudante da materia e concíbense de forma flexíbel. En consecuencia, pode ser necesario realizar axustes ao longo del curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real, ou pola relevancia das situacións que pudesen xurdir. Asimesmo, aportarase ao estudantado a información e pautas e o 100% da calificación concretas que sexan

necesarias en cada momento do proceso formativo.

- O alumnado poderá renunciar á avaliación continua, informando ao coordinador por correo electrónico, dentro do período establecido pola facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Malhotra, N.K., **Investigación de mercados. Conceptos esenciales**, Pearson, 2016

Bibliografía Complementaria

Fernandez Nogales A, **Investigación y técnicas de mercados 2 ed**, ESIC, 2004

Hair, J., Bush, R. & Ortinau, D., **Investigacion de mercados**, McGraw Hill, 2010

Luque Martínez, T., **Investigación de marketing 3.0**, Pirámide, 2017

Malhotra, **Investigacion de mercados, un enfoque aplicado**, 5 ed, Pearson, 2010

Santesmases, M., **DYANE: Diseño y análisis de encuestas en investigación social t de mercados**, Versión 3, Pirámide, 2005

Villaverde, S.; Monfort, A.; Merino, M.J., **Investigación de mercados en entornos digitales y convencionales**, ESIC, 2020

Malhotra, N.K., **Marketing Research**, 5ed, Pearson, 2016

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dirección comercial I/O04G020V01403

Dirección comercial II/O04G020V01502

Outros comentarios

Esta materia no dobre grao ADE-Dereito e ADE-Informática impartese no segundo cuatrimestre do 5º curso

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Planificación financeira				
Materia	Planificación financeira			
Código	004G020V01702			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Docampo Parente, Jerónimo			
Profesorado	Docampo Parente, Jerónimo			
Correo-e	jdocampo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é que o alumno saiba facer un diagnóstico das necesidades financeiras da empresa e elaborar a planificación financeira da mesma a curto e longo prazo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Saber facer un diagnóstico das necesidades financeiras de unha empresa

B1	C1	D1
B2	C5	D2
B9	C6	D3
B10	C7	D4
B11	C9	D5
B12	C10	
B13	C13	
B14	C14	
	C15	
	C16	

Elaborar a planificación financeira a curto prazo de unha empresa

B1	C1	D1
B2	C5	D2
B3	C6	D3
B5	C7	D4
B8	C9	D5
B9	C10	
B10	C11	
B11	C12	
B12	C13	
B13	C14	
B14	C15	
	C16	

Elaborar a planificación financeira a longo prazo de unha empresa

B1	C1	D1
B2	C5	D2
B3	C6	D3
B5	C7	D4
B8	C9	D5
B9	C10	
B10	C11	
B11	C12	
B12	C13	
B13	C14	
B14	C15	
	C16	

Contidos

Tema

Tema 1. Análise e interpretación de estados financeiros.	1.1. Estados financeiros 1.2. Introducción á planificación financeira
Tema 2. Diagnóstico económico-financeiro.	2.1. O diagnóstico financeiro. 2.2. Técnicas e métodos.
Tema 3.Estados financeiros previsionais a curto prazo.	3.1. Presupuesto de tesorería 3.2. Cuenta de pyg previsional 3.3. Balance previsional
Tema 4. Estados financeiros previsionais a longo prazo	4.1. Estado de necesidades e recursos. 4.2. Cuenta de pyg previsional 4.3. Balance previsional

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	7	15	22
Resolución de problemas	35	80	115
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Estudo de casos	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Posibilidade de resolución e desenvolvemento de exemplos prácticos co obxectivo de clarificar os conceptos teóricos. Posibilidade de desenvolvemento de caso integral.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios na aula, como complemento das sesións maxistrais, con resolución guiada polo docente. Posibilidade de desenvolvemento de caso integral.

Atención personalizada	
Probas	Descrición
Estudo de casos	

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Resolución de problemas e/ou exercicios	Evidencias da aprendizaxe teórico-práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno durante o curso, para consolidar o seu proceso de aprendizaxe na materia. Consisten en tres probas parciais que avalían os contidos teórico-prácticos da materia. A primeira proba representa o 30% da nota, e as outras dúas probas representan o 35% cada unha	50	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14	C1 C5 C6 C7 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Exame de preguntas obxectivas	Probas que inclúen preguntas concretas tipo test. Solo se acepta unha resposta correcta.	30	B1 B3 B5 B8 B10 B11 B12 B13 B14	C5 C6 C7 C9 C10 C12 C15 C16	D1 D2 D3 D4
Estudo de casos	Analízase un caso real donde se poñan en práctica os contidos da materia. Debese plantexar distintas posibilidades e alternativas de solucións.	20	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B10 B14	C1 C5 C7 C9 C12 C13 C14 C15 C16	D1 D2 D3 D4

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos podrán optar entre avaliación continua a través de exames parciais, ou de maneira alternativa, avaliación global de toda a materia nos exames finais nas convocatorias oficiais (100% nota final).

Avaliación continua, composta polo conxunto das probas seguintes:

1. Probas descritas obxecto de cualificación que configuran o 100% da nota. Consisten en tres probas parciais que avalían os contidos teórico-prácticos da materia. A primeira proba representa o 30% da nota, e as outras dúas probas representan o 35% cada unha.
2. Os alumnos que desexen cambiar para a avaliación non continua o prazo son 30 días hábiles dende o inicio do cuadrimestre

Avaliación non continua:

Para alumnos que suspenderos a avaliación continua e aqueles que non seguiron a avaliación continua. Serán avaliados cun exame de carácter global sobre os coñecementos de todos os contidos da materia, destrezas na práctica e adaptación a novas situacións.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da Facultade.

Prohíbese nas clases calquera uso de dispositivo móbil para a realización de vídeos ou fotos na clase, baixo penalización de non permitir a realización da avaliación continua.

As diferenzas entre os sistemas de avaliación entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración en Dirección

de Empresas na Universidade de Vigo son xustificadas pola necesidade de adaptar a medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición das mesmas competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en relación ao tipo de grupos e número medio de alumnos por grupo.

As probas de avaliación se prevén para unha modalidade presencial. Nembargantes, chegado o momento da súa realización ante a imposibilidade de dispor dos espazos e/ou profesorado necesario para realizar as mesmas, estas poderíanse realizar de forma non presencial, ben a través dos distintos recursos telemáticos dispoñibles na Uvigo (plataforma Moovi), correo electrónico ou no seu caso, mediante probas de forma oral.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Cibrán Ferraz, P. ; Prado Román, C.; Crespo Cibrán, M.A.; Huarte Galbán, C., **Planificación Financiera**, 2013,
Cibrán, P; Villanueva, M; Fernández, T, **Planificación Financeira. Financeira. Teoría e casos prácticos**, 2008,
Cibrán, P; Villanueva, M, **Xestión Financeira. Teoría e casos prácticos**, 2005,
Durbán, S, **Planificación financeira na práctica empresarial**, 2010,
Mariño Garrido, T., **Claves para el análisis económico-financiero**, 2009,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202
Contabilidade financeira II/O04G020V01401
Decisións de investimento/O04G020V01402
Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301
Análise contable/O04G020V01601
Contabilidade de custos/O04G020V01602
Decisións de financiamento/O04G020V01501

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe flexible, en consecuencia, pode requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégaselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Auditoría				
Materia	Auditoría			
Código	004G020V01901			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Profesorado	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Correo-e	chedesmareque@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia relaciónase especialmente cos contidos incluídos na materia de Contabilidade financeira de segundo curso. A auditoría financeira é unha das especializacións do profesional contable e os créditos da materia deben proporcionar ao alumno os coñecementos e habilidades básicos para un futuro desenvolvemento profesional neste ámbito concreto da *auditoría ou, máis xenérico, da análise contable. A materia se *adecua ao perfil profesional e académico da titulación, xa que a *auditoría é unha especialización profesional que capacita para o desempeño de funcións propias da xerencia e o asesoramento empresarial. Os campos profesionais nos que se proxecta son, ademais da auditoría de contas, o deseño e planificación dunha contabilidade, a xestión contable, o asesoramento contable, entre outros.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Identificar o marco legal e institucional que regula a auditoría de contas.	B5	C6	
identificar os procedementos e prácticas específicas da profesión de auditoría de contas.	B1	C6	
Aplicar os coñecementos adquiridos na propia materia e noutras de cursos previos, a futuras situacións profesionais.	B5 B10 B13	C8	D1
Buscar, identificar e interpretar os datos económicos que ofrece a empresa co obxectivo de propor axústelos de auditoría adecuados.	B1 B13	C16	

Contidos

Tema	
Fundamentos económicos, sociais e normativos.	Tema 1. Fundamentos económicos e sociais. Tema 2. Contexto normativo da auditoría de contas.
Descrición global do proceso dunha auditoría: Planificación, avaliación de riscos e análises do control interno. Informes de auditoría de contas anuais.	Tema 3. Descrición do proceso dunha auditoría. O informe de auditoría de contas anuais.

A auditoría dos estados financeiros: Análise das áreas contables.

Tema 4. Auditoría do ciclo existencias.
Tema 5. Auditoría do ciclo de compras-pagos.
Tema 6. Auditoría do ciclo de vendas-cobros.
Tema 7. Auditoría do área de inmovilizado material/inmovilizado intanxible.
Tema 8. Auditoría dos pasivos/activos financeiros non comerciais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	18.5	19	37.5
Resolución de problemas	9	22.5	31.5
Resolución de problemas	13	13.5	26.5
Exame de preguntas obxectivas	1	20	21
Resolución de problemas e/ou exercicios	3.5	30	33.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos teóricos clave da materia, proxección de vídeos relacionados co tema tratado, coñecemento das principais páxinas web para a procura de normativa contable e de auditoría, en ocasións, realización de actividades/supostos para clarificar conceptos teóricos dos temas. O profesor pode solicitar a participación activa do alumnado.
Resolución de problemas	Formulación ao alumnado na aula ben en grupo ou ben de forma individual de actividades de procura de información e outras actividades para clarificar conceptos craves de auditoría, actividades prácticas sobre procedemento de emisión da opinión do informe de auditoría, elaboración e interpretación de informes de auditoría.
Resolución de problemas	Aprendizaxe vicaria a través da resolución na aula por parte da docente de exercicios prácticos. Resolución por parte do alumnado de exercicios prácticos, xeralmente na aula, ben en grupo ou individualmente. Debate de resultados.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Aprendizaxe colaborativa entre docente e alumnado. Resolución das dúbidas que se poidan expoñer por parte do alumnado na explicación e solución das actividades e dos supostos prácticos que se resolven na aula. Ademais, o alumnado dispón dun horario de tutorías para a resolución de dúbidas de forma personalizada e individualizada.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Resolución de problemas	Resolución en grupos de dúas actividades na aula (3% cada proba).	6	B1 B5 B10 B13	C8 C16	D1
Exame de preguntas obxectivas	Probas a resolver de forma individual tipo test para a avaliación dos coñecementos teóricos sobre os principais conceptos da materia (tres probas test que supoñen 20%, 5% y 5%). Resolución dunha actividade en grupos sobre interpretación de informes de auditoría avaliada mediante proba tipo test (7%).	37	B13	C6 C8 C16	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas a resolver de forma individual de supostos prácticos dos temas de áreas contables (dúas probas que supoñen o 21% cada proba). Proba a resolver de forma individual sobre informes de auditoría (15%).	57	B1 B5	C6 C8 C16	D1

Outros comentarios sobre a Avaliación

A Avaliación Continua será a considerada por defecto e levarase a cabo mediante a realización dun conxunto de probas na aula que se especificarán a continuación.

O estudantado pode renunciar á Avaliación Continua e pasarse á Avaliación Global comunicando por escrito fía email á coordinadora da materia ata 30 días hábiles tras o inicio do primeiro cuadrimestre. O alumnado recibirá resposta positiva da coordinadora vía mail dando trámite a súa solicitude.

O método de avaliación exposto no apartado anterior desta guía, denominado con `Avaliación`, é para a Avaliación Continua.

A.C. AVALIACIÓN CONTINUA (A.C.): constará das seguintes probas que se levarán a cabo entre setembro e decembro:

- 1) Resolución grupal na aula de dúas actividades dos temas 1 e 2 (0,3 puntos cada actividade).
- 2) Proba tipo test para solucionar na aula en grupo do tema 3 sobre interpretación de informes de auditoría (0,7 puntos).
- 3) Proba tipo test para solucionar na aula individualmente sobre os temas 1 a 3 (2 puntos).
- 4) Resolución na aula individualmente dun caso práctico sobre informes de auditoría (1,5 puntos).
- 5) Proba 1 sobre a análise áreas contables: resolución individual na aula dunha proba sobre os contidos dos primeiros tres temas de áreas contables. A proba constará de dúas partes: unha primeira cun tipo test de verdadeiro ou falso (0,5 puntos) e outra parte con exercicios prácticos (2,1 puntos).
- 6) Proba 2 da análise áreas contables: resolución individual na aula dunha proba sobre os contidos dos derradeiros temas de áreas contables. A proba constará de dúas partes: unha primeira cun tipo test de verdadeiro ou falso (0,5 puntos) e outra parte con exercicios prácticos (2,1 puntos).

Non se require nota mínima en ningunha das probas descritas.

Considérase superada a materia en A.C. se o alumnado alcanza 5 puntos dos 10 totais que valen as distintas probas anteriormente especificadas. En caso contrario, a nota na acta de xaneiro sería de suspenso (NP no seu caso).

O alumnado que non supere a materia mediante a realización das probas de A.C. denotadas anteriormente (probas realizadas entre setembro e decembro), deberá presentarse á proba de `Avaliación Global (A.G.) de carácter final`, exame de avaliación sobre a totalidade da materia que se leva a cabo nas datas das convocatorias oficiais de xaneiro/xuño-xullo aprobadas pola Xunta de Centro e, publicadas en páxina web da FCETOU (exame de 10 puntos sobre a totalidade da materia).

AVALIACIÓN GLOBAL (A.G.) de carácter final: nas datas das convocatorias oficiais de xaneiro e xullo aprobadas pola Xunta de Centro e publicadas na páxina web da FCETOU, aquel alumnado que non superou a materia a través da A.C., que non seguiu a A.C., que elixiu no prazo estipulado polo centro a A.G. ou que decida renunciar á nota de A.C. obtida nas distintas probas realizadas, poderá realizar un exame sobre toda a materia (100% da materia, de valor 10 puntos). Este exame conterá unha parte onde se exporán diversas cuestións, preguntas a través de varios cuestionarios de tipo teórico sobre todos os temas da materia (valor 3 puntos) e, outra parte, con supostos prácticos dos temas de áreas contables e de informes de auditoría (valor 7 puntos).

CONVOCATORIA DE FIN DE CARRERA: a proba desta convocatoria supoñerá o 100% da cualificación, valor 10 puntos e cuxo formato será similar ao proposto para a proba de `A.G. de carácter final` xa descrita.

Outras apreciacións:

As especificidades da materia serán desenvolvidas e publicadas na plataforma de teledocencia Moovi. Neste sentido, todos os comentarios realizados anteriormente sobre a avaliación da materia estarán detallados e colgados de forma permanente nun documento na plataforma de teledocencia Moovi para que o alumnado teña acceso aos mesmos de forma rápida, sinxela e directa durante o curso.

As diferenzas entre sistemas de avaliación e metodoloxías entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración e Dirección de Empresas na Universidade de Vigo, xustifícanse pola necesaria adaptación na medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en canto ao tipo de grupos, e número medio de alumnado por grupo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arenas Torres, P. y Moreno Aguayo, A., **Introducción a la auditoría financiera. Teoría y casos prácticos**, 978-84-481-8228-1, McGrawHill, 2012

De la Peña Gutiérrez, A., **Auditoría: un enfoque práctico.**, 978-84-973-2667-4, Paraninfo, 2008

Sánchez Fernández de Valderrama, J.L. y Alvarado Riquelme, M., **Teoría y Prácticas de la auditoría I**, 978-84-368-4525-9, Pirámide, 2021

Sánchez Fernández de Valderrama y Alvarado Riquelme, M., **Teoría de la auditoría financiera II. Análisis de áreas y casos prácticos**, 978-84-368-4524-2, Pirámide, 2021

Segovia San Juan, A.I; Herrador Alcaide, T.C.; San Segundo Ontín, A., **Teoría de la auditoría financiera**, 978-84-924-7756-2, Ediciones Académicas; UNED, 2011

Bibliografía Complementaria

Méndez Rodríguez, H., **Auditoría**, 978-84-481-6894-0, McGrawHill, 2008

Rejón, M. (coord.) et al., **Todo auditoría**, 978-84-995-4750-3, CISS, 2022

Trigueros Pina, J.A. y Duréndez Gómez-Guillamón, A.L. (coords.), **Manual de auditoría**, 978-84-19896-65-0, Francis-Lefebvre, 2024

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Simulación e control interno de empresas/O04G020V01911

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

Análise contable/O04G020V01601

Outros comentarios

- O desenvolvemento do contido dos tres bloques temáticos nos seus correspondentes temas estarán ao dispor do alumnado na plataforma de teledocencia Moovi.

-O horario e tipo de titorías atópase publicado tanto no perfil da docente na web do centro como na presentación da materia que aparece colgada na plataforma de teledocencia Moovi.

-As datas e horarios das probas de A.G. (de primeira e segunda oportunidade) serán as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobadas pola Xunta de Facultade para o curso actual. Estas poden ser consultadas na páxina web da FCETOU no apartado de Docencia-Exames. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

-Auditoría é unha materia que pode ser elixida como optativa polo alumnado do PCEO ADE-Dereito en 5º curso-1º cuatrimestre.

-Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado:

<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>).

- Matrícula de honra: o artigo 33 do Regulamento sobre avaliación da Uvigo establece que pode concederse a mención de «matrícula de honra» ao alumnado que obtivese unha cualificación igual ou superior a 9, sen que o número destas poida do 5% dos matriculados na materia do correspondente curso académico. Se o número de alumnado matriculado fose inferior a 20 poderase conceder 1 matrícula de honra. Outorgar matrícula de honra é unha decisión persoal que tomará a docente.

- Xustificantes non asistencia a probas por enfermidade: se por circunstancias excepcionais algún alumno non puidese asistir a algunha das probas con data estipulada da materia deberá achegar xustificante debidamente acreditado polo centro médico ou facultativo do día da proba para que se lle poida repetir noutra data (normativa Uvigo).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aspectos básicos da relación laboral e implicacións en materia de seguridade social**

Materia	Aspectos básicos da relación laboral e implicacións en materia de seguridade social			
Código	004G020V01902			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	González Gil, Eduardo			
Profesorado	González Gil, Eduardo			
Correo-e	egongil@gmail.com			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/course/view.php?id=23115			
Descrición xeral	Estudo das institucións principais do Dereito do Traballo e da Seguridade Social desde unha perspectiva fundamentalmente empresarial e orientada, por tanto, á formación que nesta materia debe adquirirse no Grao en Administración e Dirección de Empresas. O obxectivo da materia céntrase en dar a coñecer os aspectos básicos da relación laboral e as implicacións para a empresa en materia de Seguridade Social.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Contidos

Tema	
PARTE I. RELACIÓN LABORAL E EMPREGO	Presupostos configuradores. Especial referencia ao traballo por conta allea e á dependencia. O traballo autónomo. O Estatuto do Traballador Autónomo. O traballador autónomo economicamente dependente. Contrato de traballo. Concepto.- Partes: traballador e empresario.- Capacidade do traballador. A idade.- Estranxeiros e nacionais de Estados membros da Unión Europea.- Nulidade do contrato.- Forma. Presunción de contrato. Copia básica e dereitos de información do traballador.- Período de proba.- A non concorrencia. Pactos de exclusividade e de permanencia.
Tema 1. Presupostos configuradores da relación laboral e contrato do traballo.	
Tema 2. Modalidades de contrato de traballo	Contratos indefinidos. Fixo discontinuo. Contratos formativos. Contrato de formación en alternancia.- Contrato en prácticas. Contratos de duración determinada: Contrato por circunstancias da produción. Contrato de substitución. Contratos temporais de fomento do emprego. Discapacitados.- De remuda. Regras xerais aplicables aos contratos de duración determinada. Contrato a tempo parcial. Concepto. Forma.- Voluntariedade. Tránsito a xornada completa e viceversa.- Horas complementarias e horas extraordinarias
Tema 3. Intermediación, fomento do emprego e relacións triangulares de traballo	Intermediación. Servizos públicos de emprego e axencias de colocación. Fomento do emprego. Subvencións e bonificacións. Relacións triangulares de traballo. A descentralización produtiva. Contratas e subcontratas e cesión ilegal de traballadores.- Empresas de traballo temporal.- Sucesión de empresa.
Tema 4. Retribución	Concepto. Clases de salarios. Non discriminación por razón de xénero. Presunción de salario.- Percepcións non salariais.- Estrutura salarial. Salario base e complementos salariais.- Salario mínimo interprofesional.- Absorción e compensación.- Gratificacións extraordinarias.- Pago do salario. Moura e anticipos. Documentación.- Aseguramento do pago. O Fondo de Garantía Salarial. Os créditos salariais preferentes. Inembargabilidade.

Tema 5. Tempo de traballo	Regulación da xornada de traballo ordinaria. Xornada máxima.- Tempos de traballo e tempos de descanso.- Xornadas especiais. Horas extraordinarias. Distribución do tempo de traballo e de descanso. O calendario laboral.- O horario.- Traballo nocturno e a quendas.- Descansos semanais e festivos.- Vacacións anuais.- Permisos e outras ausencias do traballo.- Xornada e conciliación da vida familiar e laboral.
Tema 6. Prevención de riscos laborais	A LPRL e a súa normativa de desenvolvemento.- Dereitos e obrigacións.- Servizos de prevención.- Consulta e participación dos traballadores.- Responsabilidades.
Tema 7. Poder de dirección e vicisitudes da relación laboral	Poder de dirección do empresario. Concepto.- A clasificación profesional. O grupo profesional. Mobilidade funcional.- Mobilidade xeográfica. Traslados. Desprazamentos.- Modificación substancial das condicións de traballo. Suspensión do contrato. Concepto e efectos xerais.- Causas de suspensión.- Excedencia para coidado de fillos e para coidado de familiares.- Excedencia voluntaria
Tema 8. A extinción do contrato.	Introdución. Concepto. Causas. O recibo de liquidación. Por cumprimento e por vontade das partes. Por causas validamente pactadas.- Expiración do termo.- Por mutuo acordo. Por desaparición ou incapacidade dunha das partes. Por causas atinentes ao empresario.- Por causas atinentes ao traballador Por vontade unilateral do traballador. Dimisión e abandono.- Resolución causal por decisión do traballador Por vontade unilateral do empresario. O concepto de despedimento.- Tipoloxía. O despedimento disciplinario e a potestade disciplinaria. O despedimento por causas obxectivas. O despedimento colectivo.
PARTE II. EMPRESA E SEGURIDADE SOCIAL: OBRIGACIÓNS DE SEGURIDADE SOCIAL DO EMPLEADOR	A Seguridade Social. Antecedentes e evolución histórica.- O texto refundido da LGSS.- Ámbito subxectivo de protección.- Niveis profesional ou contributivo e asistencial ou universal.- Réxime xeral e réximes especiais.-
Tema 9. Introdución: trazos básicos do sistema de Seguridade Social	Xestión. Entidades xestoras e servizos comúns.- Entidades colaboradoras. As mutuas de accidentes de traballo e enfermidades profesionais. As empresas: colaboración obrigatoria e voluntaria. Especial atención á incapacidade temporal. As melloras voluntarias. Os riscos profesionais. O accidente de traballo. A enfermidade profesional. Riscos durante o embarazo e a lactación natural. Cancro ou enfermidade grave de menor
Tema 10. Actos de encadramento, cotización, responsabilidade en orde ás prestacións e recadación	Actos de encadramento. Inscripción de empresas. Afiliación. Altas: altas reais. Altas de pleno dereito. Situacións asimiladas ao alta. Baixas.- Cotización. Bases de cotización. Tipos de cotización.- Responsabilidade en orde ás prestacións. Principio de automaticidade. Recadación de cotas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	25	33	58
Estudo de casos	17	27	44
Exame de preguntas obxectivas	2	45	47
Exame de preguntas de desenvolvemento	0.5	0	0.5
Observación sistemática	0.5	0	0.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
-----------------	---

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Se farán tres probas tipo test supondo cada unha delas o 20 % da nota final. Ademais farase unha proba de pregunta de desenvolvemento que suporá un 10 % da nota final en cada unha das tres probas. A participación e a observación sistemática nas clases e nos casos prácticos supora un 10% da puntuación global	60	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Se farán tres probas tipo test supondo cada unha delas o 20 % da nota final. Ademais farase unha proba de pregunta de desenvolvemento que suporá un 10 % da nota final en cada unha das tres probas. A participación e a observación sistemática nas clases e nos casos prácticos supora un 10% da puntuación global	30	
Observación sistemática	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Se farán tres probas tipo test supondo cada unha delas o 20 % da nota final. Ademais farase unha proba de pregunta de desenvolvemento que suporá un 10 % da nota final en cada unha das tres probas. A participación e a observación sistemática nas clases e nos casos prácticos supora un 10% da puntuación global	10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

I. AVALIACIÓN FIN DE CARREIRA:

Sistema de avaliación final. O alumno terá dereito a ser avaliado na convocatoria de fin de carreira mediante a realización dun exame final que representa o 100% da cualificación na materia. O exame final, que terá lugar na data oficialmente prevista, consistirá nunha proba tipo test, que incluírá aspectos teóricos e prácticos da materia.

II. AVALIACIÓN DECEMBRO/XANEIRO:

(i) Sistema de avaliación continua. Para acollerse ao sistema de avaliación continua e aprobar a materia mediante este sistema, o alumno deberá cumprir o tres requisitos seguintes:

1. Acreditar asistencia a un 80% das clases □maxistras, grupos medianos e accións titoriais-, sen que, salvo casos excepcionais □ex. enfermidades de longa duración verificadas con informe médico-, permítase xustificar a ausencia.
2. Obter unha cualificación de cinco ou superior como nota media que resulte dos tres test e preguntas de desenvolvemento que realizará ao longo do cuadrimestre. As probas realízanse aproximadamente nas semanas cinco, dez e quince do cuadrimestre.
3. Obter no tres probas tipo test unha cualificación superior a 4.

O alumno que obteña unha cualificación de 5 ou superior na avaliación continua e obtivese unha cualificación superior a 4 nas distintas probas quedará exento do exame final. Se o alumno ten suspensa unicamente una das probas cunha cualificación inferior a 4, poderá optar por ir ao exame final con toda a materia ou examinarse na data oficialmente prevista unicamente da parte suspensa, pero, neste último caso, a cualificación final desa parte suspensa será unha media ponderada entre a primeira cualificación □inferior a 4- (10%) e a obtida posteriormente (90%).

En todo caso, se algún alumno, con motivo suficientemente documentado e xustificado a xuízo das profesoras □ex. ingreso hospitalario-, non puidese realizar algunha do tres probas na data prevista para iso, poderá examinarse desa parte na

convocatoria de maio sen penalización algunha.

(ii) Sistema de avaliación final. O alumno que non desexa acollerse ao sistema de avaliación continua ou que non cumpra os requisitos esixidos para aprobar a materia, terá dereito a ser avaliado na convocatoria de decembro/xaneiro mediante a realización dun exame final que representa o 100% da cualificación na materia. O exame final, que terá lugar na data oficialmente prevista, consistirá nunha proba tipo test, que incluírá aspectos teóricos e prácticos da materia tratados en clases maxistras, grupos medianos e accións tutoriais.

Os estudantes poden renunciar á avaliación continua e pasarse á avaliación global comunicándoo por escrito ao coordinador da materia no prazo dos 30 días hábiles seguintes ó inicio do cuadrimestre. O estudante debe recibir un mail de confirmación por parte do coordinador para dar por tramitada a solicitude.

III. AVALIACIÓN XUÑO-XULLO (SEGUNDA OPORTUNIDADE):

Se o alumno non aproba a materia na avaliación de decembro/xaneiro, a nota obtida na avaliación continua desenvolvida durante o curso conservase para a convocatoria do mes de xullo, conforme a criterios similares aos previstos para a primeira avaliación, aínda que cunha ponderación maior da parte suspensa, de modo que se un alumno ten suspensa cunha cualificación inferior a 4 unha soa do tres probas, poderá examinarse da parte suspensa na data fixada para a convocatoria de xuño-xullo, pero na cualificación desa parte suspensa faráselle a media ponderada entre a primeira cualificación inferior a 4- (20%) e a obtida na convocatoria de xuño-xullo (80%). En todo caso, o alumno poderá optar pola realización dun exame final con toda a materia da materia. O exame final consistirá nunha proba tipo test, que incluírá aspectos teóricos e prácticos da materia tratados en clases maxistras, grupos medianos e accións tutoriais.

A nota obtida na avaliación continua non se conservará para convocatorias de cursos académicos posteriores. O alumno deberá someterse a un novo proceso de avaliación continua, agás que opte pola avaliación final teórica e práctica.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o actual curso académico. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AA.VV., FERNÁNDEZ DOCAMPO, M^a.B., FERNÁNDEZ PROL, F. (Coord.), **Casos prácticos de Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social**, última edición, Netbiblo,

BLASCO LAHOZ, JF., LÓPEZ GANDÍA, J., MOMPARLER CARRASCO, MA., **Curso de Seguridad Social**, última edición., Tirant lo Blanch, Valencia,

AA.VV., VELASCO PORTERO, T., NÚÑEZ-CORTÉS CONTRERAS, P., (Dir.), **Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social para Titulaciones no jurídicas**, última edición, Tecnos,

AA.VV., **LEGISLACIÓN: Código/legislación de normas laborales y de seguridad social de cualquiera de las editoriales existentes en el mercado actualizadas**, última edición, Tecnos, Civitas, Aranzadi, Colex, Tirant lo Blanc.,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lingua estranxeira para a empresa				
Materia	Lingua estranxeira para a empresa			
Código	004G020V01903			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Fernández Carballo-Calero, María Victoria			
Profesorado	Fernández Carballo-Calero, María Victoria			
Correo-e	victoria@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é introducir ao alumno na comunicación empresarial en inglés. Para iso traballaranse distintos contextos do mundo da empresa que proporcionarán o input léxico do curso, así como unha serie de funcións comunicativas que permitirán ao alumno desenvolverse basicamente no seu contexto profesional, tanto de forma oral como escrita. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliografías para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés. Nivel MCERL: B2.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Capacidade de análise e síntese	A3	B1
Pensamento crítico e autocrítico		B2

Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado	A4	B5 B7 B8
Habilidades de comunicación oral e escrita		B5 B7
Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia		B6
Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira		B7
Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación		B8
Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo		B9
Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	A5	
Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	A1 A2	B14
Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial		D1
Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas		D2
Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos		D3
Compromiso ético no traballo		D4
Motivación pola calidade e mellora continua		D5

Contidos

Tema		
Module 1: Jobs and Companies	Lexical Input: Company Structure, types of companies, positions, departments and activities in a company. Communication: face to face communication, greeting, introducing, small talk	
Module 2: Retailing	Lexical Input: retailing, e-retailing, product description Communication: communication over the phone	
Module 3: Finance	Lexical Input: banking, stock exchange Communication: describing facts and figures, trends and market movements	
Module 4: Marketing	Lexical Input: marketing, e-marketing, advertising, brands Communication: correspondence, email and letter writing, applying for a job: letters of application, CV writing	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	4	19	23
Prácticas de laboratorio	28	10	38
Lección maxistral	10	10	20
Exame de preguntas obxectivas	1	17	18
Traballo	1	22	23
Presentación	1	27	28

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Para aprender unha lingua estranxeira é necesario que o profesor faga un seguimento dos alumnos para poder corrixir os erros e asegurarse do progreso adecuado do proceso de aprendizaxe. Isto realízase durante o traballo realizado na prácticas de laboratorio e na aula, así como a través das correccións do traballo escrito elaborado fóra do aula.

Prácticas de laboratorio	Para aprender unha lingua estranxeira é necesario que o profesor faga un seguimento dos alumnos para poder corrixir os erros e asegurarse do progreso adecuado do proceso de aprendizaxe. Isto realizarase durante o traballo realizado na aula, así como a través das correccións do traballo escrito elaborado fóra do aula.
--------------------------	--

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas obxectivas	probos escritos para comprobar a comprensión de textos e o avance da adquisición de léxico e conceptos gramaticales.	30	A1 A2 A3	B5 B6 B7 B8	D5	
Traballo	elaboración e presentación de pequenos traballos e proxectos en inglés relacionados cos contidos do curso	30	A3 A4 A5	B1 B2 B5 B6 B7 B8 B9 B14	D1 D2 D3 D4 D5	
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	40		B1 B2 B5 B6 B7 B8	D1 D4 D5	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos que non poidan asistir a clase deberán poñerse en contacto coa profesora ó principio do curso para pactar con ela un plan de traballo. Terán a posibilidade de presentarse a un examen final escrito e oral no que se evaluarán os resultados do aprendizaxe.

O alumno poderá solicitar o cambio a avaliación non continua nos 30 días hábiles seguintes ao comezo do cuadrimestre enviando un mail á coordinadora da materia. Será necesario recibir resposta ao mail para que a solicitude sexa aprobada.

Na convocatoria de Segunda Oportunidade os coñecementos e competencias orais e escritas adquiridas avaliaranse cun exame que represente o 100% da nota.

A Avaliación Global realizarase nas datas oficiais de exame para cada oportunidade de avaliación establecida no calendario académico aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual. En caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

- CLARK, S., **In Company. Intermediate**, MacMillan, 2003
- HOLLET, V., **Business Opportunities**, Oxford University Press, 2002
- JONES-MACZIOLA, S. & WHITE, G., **Further Ahead**, Cambridge University Press, 2002
- TULLIS, G. & TRAPPE, T., **Insights into Business**, Longman, 2000
- SWEENEY, S., **Communicating in Business**, Cambridge University Press, 2005
- DUCKWORTH, M., **Business Grammar and Practice**, Oxford University Press, 2009
- KOESTER, A. et al., **Business Advantage Intermediate**, Cambridge University Press, 2012
- LÓPEZ, S. & WATT, D., ed, **Diccionario Oxford business español-inglés, inglés-español = The Oxford Business Spanish dictionary Spanish-English, English-Spanish**, Oxford University Press, 2002
- ALCARZ VARÓ, E. & HUGHES B., **Diccionario de Términos Económicos, Financieros y Comerciales, Inglés - Español, Spanish - English**, Ariel, 2005
- LOZANO IRUESTE, J.M., **Diccionario Bilingüe de Economía y Empresa, Inglés - Español, Español - Inglés**, Pirámide, 2000
- SILVA, T. et al., **Diccionario cuatrilingüe de marketing y publicidad**, Abecedario, 2009
- ROSENBERG, M., **Business Advantage. Personal Study Book**, Cambridge University Press, 2012

Recomendacións

Outros comentarios

Compre ter estudiado as materias de inglés no bachelato

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Réxime fiscal da empresa II				
Materia	Réxime fiscal da empresa II			
Código	004G020V01904			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Vaquero García, Alberto			
Profesorado	Vaquero García, Alberto			
Correo-e	vaquero@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	RFEI II é unha materia que analiza a xestión e liquidación de impostos autonómicos e locais e a xestión e liquidación do Imposto sobre o Valor Engadido.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B1	Capacidade de análise e síntese
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Adquirir conocimientos para entender el papel que desempeña la fiscalidad en las decisiones económicas	A2	B13	C4	D1
Desarrollar habilidades de búsqueda, uso y comprensión de la normativa tributaria vigente		B1 B3 B10	C16	
Entender os efectos da tributación sobre as herdanzas e doazóns, as transmisión patrimonias, actos xuridicos documentados, feitos impositivos de natureza local e consumo (IVE)	A2	B1 B10	C4 C8	
Potenciar a capacidade de traballo en equipo procurando encontrar as mellores solucións tributarias		B9 B13		D1

Contidos

Tema	
Parte I: Os tributos no sistema fiscal español	Cuestións básicas. Normativa reguladora. Os sistemas de financiamento autonómico. Principios e criterios para a coordinación da autonomía financeira. Un repaso ás principais figuras impositivas. Os impostos do sistema fiscal español. O esquema liquidatorio dos impostos.
Tema 1: A organización territorial do sistema fiscal español	Administracións que nos esixen os impostos. Os recursos do réxime común. Os recursos do réxime foral. Os recursos do réxime especial por situación xeográfica

Parte II: Tributos autonómicos e locais
Tema 2: O Impuesto sobre Sucesións e Doazóns

Ámbito de aplicación. Feito Imponible. Relación do Imposto de Sucesións con outros impostos. Suxeito pasivo. Base Imponible. Base Liquidables. Tarifa e débeda tributaria. Liquidación do Imposto sobre Sucesións e Doazóns

Tema 3: O imposto sobre transmisións patrimoniais e actos xurídicos documentados

Conceptos básicos. As transmisións patrimoniais onerosas, as operacións societarias e actos xurídicos documentados. As transmisións patrimoniais onerosas: Feito Imponible, No suxección. Sujeito pasivo. Base Imponible. Regras especiais. Cota Tributaria. Operacións societarias: Operacións suxeitas. Base Imponible. Actos xurídicos documentados: Conceptos básicos. Documentos notariais, mercantiles e administrativos. Normas comúns: Exencións e comprobacións dos valores.

Tema 4: Os tributos locais

Cuestións básicas. Recusos tributarios das entidades locais. As taxas. Os prezos públicos. As contribucións especiais. O Imposto sobre Construcións, Instalacións e Obras. O Imposto sobre o Incremento de Valor dos Terreos de Natureza Urbana. O Imposto sobre Bens Inmuebles. O Imposto sobre Actividades Económicas. O Imposto sobre Vehículos de Tracción Mecánica..

Parte III: El Imposto sobre o Valor Engadido
Tema 5: Descrición xeral do IVE

Normativa básica de aplicación. Natureza e características. O Obxecto do imposto: O consumo. A armonización fiscal na UE. O principio da tributación no destino. Estrutura: Descrición da mecánica de liquidación do imposto. Ámbito de aplicación.

Tema 6: Feito Imponible. Suxeito pasivo e devedor do IVA

Operacións sometidas ao IVE. Operacións interiores, adquisicións intracomunitarias e importacións. Feito Imponible en operacións interiores: Entrega de bens e servizos por empresarios e profesionais. Supostos non suxeitos. Feito Imponible en adquisicións intracomunitarias. Feito Imponible en importacións de bens e operacións asimiladas. Exencións. Lugar da realización do feito imponible. Sujeito pasivo. Devedor do IVE.

Tema 7:
Base Imponible. Tipos, deducións e devolucións. Réximes especiais

Cuantificacións da base imponible. Base Imponible: Regras especiais. Tipos impositivos. Deducións. Regra da prorata. Devolucións. Réximes especiais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	0.5	1	1.5
Lección maxistral	22	23	45
Estudo de casos	17.5	17	34.5
Prácticas con apoio das TIC	5	5	10
Resolución de problemas de forma autónoma	0	25	25
Estudo de casos	0	34	34

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación do contido e obxectivos da materia. Metodoloxía de traballo e sistemas de control e avaliación.
Lección maxistral	Para cada tema o docente presentará na aula as cuestións máis relevantes e formulará a metodoloxía a seguir para interpretar as consecuencias e efectos prácticos da norma tributaria. Posteriormente o alumno deberá revisar de forma autónoma os contidos expostos.
Estudo de casos	Realizaranse dous estudos de caso presenciais individuais que servirán como probas de avaliación (unha dos temas 1-4 e outra dos temas 5-7)
Prácticas con apoio das TIC	As sesións prácticas en aula informática faranse de xeito individualizado e consistirán na resolución dun caso práctico empregando as aplicacións informáticas da Axencia Tributaria. Para o seu desenvolvemento os alumnos disporán previamente do enunciado do caso na Plataforma Moovi.

Resolución de problemas de forma autónoma	Cada semana, despois da sesión maxistral, abriráse un formulario práctico dixital (de resposta curta ou test) na Plataforma Moovi, relativo aos contidos desenvolto na sesión maxistral e na práctica. Trátase de actividades que posibilitan o seguimento e avaliación do alumnado, que deberá responder nos prazos sinalados.
---	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Farase un seguimento individualizado dos resultados acadados e das dúbidas surxidas nos estudos de caso. A resolución de dúbidas realizarase preferentemente na modalidade presencial. De concurrir circunstancias extraordinarias as sesións de titorización poderán realizarse por medios telemáticos no Despacho Virtual baixo a modalidade de concertación previa. De selo caso, estas titorías tamén poderán ser colectivas sobre temas específicos.
Prácticas con apoio das TIC	Os/as alumnos/as resolverán de xeito individualizado casos prácticos nas aulas de informática empregando ferramentas informáticas

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Estudo de casos	Probas avaliación: En Avaliación Continua (AC) ó remate dos temas 1-4 e dos temas 5-7 do programa da materia, realizaranse dúas probas presenciais nas que proporase un caso que o alumnado deberá resolver de xeito individual que permitirá avaliar o seu nivel de coñecementos e capacidade de argumentación e xustificación das decisións adoptadas. A proba relativa ao temas 1-4 puntuarase cun máximo de 3 puntos (30%) e a relativa aos temas 5-7 cun máximo de 4 puntos (40%)	70	A2	B1 B9	C8 C16	D1
Resolución de problemas de forma autónoma	En AC avaliarase e puntuarase a resolución dos test propostos despois de cada tema. En AC este apartado de traballo persoal puntuarase sobre un máximo global de 3 puntos (30%).	30	A2	B10 B13	C8	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Convocatoria ordinaria

Nesta asignatura realizarase unha avaliación continua do traballo realizado polo estudante, que será o sistema de avaliación preferente.

Para superala asignatura por avaliación continua deben cumprirse dúas condicións:

1. Acadar alomenos un 25% da nota en cada un dos tres apartados puntuables (proba temas 1-4, proba temas 5-7, tests).
2. Obter alomenos 5 puntos na suma destes tres apartados puntuables (probas temas 1-4, probas temas 5-7, tests).

A non presentación a calquera das dúas probas presenciais escritas (temas 1-4 e temas 5-7) suporá que o estudante deixa de ser avaliado en avaliación continua. Tamén se sairá da avaliación continua se non se acada alomenos un 25% da nota máxima en cada un dos tres ítems avaliados (proba temas 1-4, proba temas 5-7, tests).

A nota final por avaliación continua será a suma das notas parciais obtidas ata ese momento. Aqueles estudantes que se queden fora da avaliación continua terán a opción de presentarse á proba de avaliación global na convocatoria oficial. Esta proba de avaliación global consistirá na realización de varios estudos de caso completos dos diferentes temas. A proba de avaliación global suporá o 100% da cualificación e non terá en conta os puntos obtidos en avaliación continua.

O estudantado pode renunciar á avaliación continua e pasarse á avaliación global comunicando por escrito ao coordinador/a da materia ata 30 días hábiles tras o inicio do primeiro cuatrimestre. É necesario comunicar por escrito ao coordinador/a de materia vía mail a renuncia á avaliación continua. O/a alumno/a deberá recibir resposta positiva do coordinador/a vía mail para dar por tramitada dita solicitude.

Convocatoria de segunda oportunidade.

A convocatoria de segunda oportunidade consistirá nun examen final. Este examen valerá o 100% da nota.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BOE, **Normativa do IVE**,

BOE, **Normativa do ITPeAXD**,

BOE, **Normativa do ISD**,

BOE, **Normativa de IILL**,

Moreno, M.C.e Paredes, **Fiscalidad Individual y Empresarial. Ejercicios Resueltos.**, Civitas, Última edición

Bibliografía Complementaria

Poveda Blanco, F.J, **Sistema fiscal: Esquemas y Supuestos Prácticos**, Deusto, Última edición

Pérez, J. , Sánchez, J. e Quintas, J., **Lecciones de Régimen Fiscal de la Empresa**, CEF, Última edición

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Socioloxía do traballo				
Materia	Socioloxía do traballo			
Código	004G020V01905			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Casado Neira, David Trabada Crende, José Elías			
Profesorado	Casado Neira, David Trabada Crende, José Elías			
Correo-e	xose.elias.trabada.crende@uvigo.gal dcneira@uvigo.gal			
Web	http://webdep11.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Teorías e análises sociolóxicas do traballo, dos procesos, actores e das relacións sociais responsables da produción, comercialización e distribución de bens e servizos na sociedade.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender a importancia da necesidade do traballo en equipo favorecendo as exposicións escritas e orais dos alumnos.	B1	D3
	B2	D4
	B5	D5
	B8	
	B9	
Identificar os problemas no ámbito laboral da sociedade moderna co obxectivo de lograr unha transformación e unha mellora social.	B1	D3
	B2	D5
	B5	
	B8	
Potenciar a análise e o traballo crítico mediante o coñecemento das distintas teorías sociolóxicas que leven a unha mellora e a un compromiso ético coa sociedade.	B2	D3
		D4
		D5
Determinar a importancia da socioloxía como unha ferramenta fundamental para o desenvolvemento da sociedade.	B1	D3
	B2	D4
	B5	D5
	B8	
	B9	

Contidos

Tema	
Tema 1: Introducción á socioloxía do traballo.	- O enfoque sociolóxico sobre o traballo. - Achegas dos clásicos.
Tema 2: O sistema fábrica.	- Proceso de transición dende o artesanado ao capitalismo industrial. - As fábricas: aumento da división técnica do traballo e da dirección-control empresarial.

Tema 3: O fordismo.

- O taylorismo: a 'organización científica do traballo'.
- Sistema de produción en masa ou en serie.
- Norma social do consumo obreiro de masas.
- Pacto social keynesiano: o Estado do benestar.
- Sloanismo: o fordismo flexible.
- Crise do fordismo e cambios cara ao posfordismo.

Tema 4: O posfordismo e globalización.

- Globalización, desregulación e sociedade do risco.
- Especialización flexible.
- Toyotismo: produción lixeira ou axustada.
- Sistema de produción reflexivo.
- Novas formas de organización do traballo.
- Cidades globais e precariado.

Tema 5: Teorías e análises sociolóxicas sobre o Mercado de Traballo.

- Teorías Neoclásica, Capital Humano, Institucionalistas, Segmentación e Crítica.
- Conceptos, indicadores e fontes estatísticas.
- Segmentacións, desigualdades e segregacións segundo xénero, etnia e nacionalidade no Mercado de Traballo.

Tema 6: Tendencias actuais e debates sobre o futuro do traballo.

- Cambios tecnolóxicos e glocalización, polarización e precariedade sociolaboral.
- Novas formas de emprego.
- Robotización e automatización, 'economía gig', intelixencia artificial, teletraballo e emprego verde.
- O fin do traballo?.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	3	1	4
Lección maxistral	28	0	28
Traballo	10	38	48
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	60	62
Presentación	1	3	4
Debate	1	3	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Resolución de exercicios individualmete ou en grupo, que tamén poden ter o formato de debate, baixo a supervisión do docente.
	Tamén se titorizará o traballo de investigación cun seguimento dos pasos e tarefas necesarias.
Lección maxistral	Exposición dos contidos conceptuais e teóricos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Resposta ás dúbidas xurdidas na exposición de conceptos e teorías da materia, considerando a participación e o debate do alumnado.
Resolución de problemas	Atención á resolución de cuestións e dúbidas suscitados polos exercicios e debates propostos polo docente.
Probas	Descrición
Traballo	Atención e aclaración das preguntas e dúbidas que supón a elaboración do traballo individual, ou de grupo, que determine o docente. Seguimento e titorización dos traballos.
Exame de preguntas de desenvolvemento	Atención e aclaración das preguntas e dúbidas do alumnado sobre o exame.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o profesorado e o grupo de estudantes dos resultados do traballo de investigación. Se levará a cabo en equipo, anque excepcionalmente poderá ser un traballo individual pero previamente acordado co profesorado.
Debate	Debates y discusión ordenadas en el aula en torno a las temáticas tratadas durante el curso. Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no desenvolvemento e resultado do traballo de investigación, exercicio ou problema enunciado previamente nunha sesión maxistral.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Traballo	Elaboración dun traballo de investigación sobre os contidos da materia. O/A docente responsable supervisará a elección do tema e a metodoloxía a utilizar. O desenvolvemento do traballo e o informe final que se deberá entregar realizarase en equipo de ata tres persoas. Se o/a alumno/a non pode facelo en equipo, terá a posibilidade de elaborar o traballo de investigación de maneira individual, pero terá que comunicarllo previamente ao profesor/a.	40	B1	D3
			B2	D4
			B5	D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba de avaliación das competencias adquiridas que combinará preguntas tipo test, sobre conceptos teóricos, con preguntas de desenvolvemento sobre un tema ou subtema da materia.	40	B1	D3
			B2	D4
			B5	D5
			B8	
Presentación	Exposición na aula e ante os compañeir@s do traballo de investigación. Se valorará a sistematización da información, a claridade expositiva, o uso de TICs e a capacidade didáctica de transmisión de contidos.	15	B9	
			B1	D3
			B2	D4
			B5	D5
Debate	Debates e discusión ordenadas na aula en torno as temáticas tratadas durante o curso.	5	B8	
			B9	
			B1	D3
			B2	D5
			B5	
			B8	
			B9	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado da modalidade de Avaliación Continua terá que asistir polo menos ao 70% das clases, tanto teóricas como prácticas, para ser avaliado nesta modalidade. O estudantado pode renunciar á Avaliación Continua e pasarse á Avaliación Global comunicando por escrito ó coordinador da materia e no prazo dos 30 días hábiles seguintes ó inicio do cuadrimestre. Na Avaliación Continua, será necesario obter polo menos un 4 sobre 10 puntos en cada un dos dous tipos principais de avaliación: no exame (parte teórica) e no traballo de investigación (parte práctica). É dicir, mínimo de 4 puntos na avaliación do exame (parte teórica) e un mínimo de 4 puntos na avaliación do traballo de investigación (parte práctica), para poder sumar as notas dos dous tipos de avaliación e así establecer a nota final da materia (que incluírá as notas das presentacións e da participación nos debates). Se se aprobase só unha parte e entre as dúas partes non se sumase o aprobado, gardarase a nota da parte aprobada para a 2ª oportunidade-convocatoria de xullo, onde o alumnado terá que facer un exame sobre a parte non aprobada (preguntas de contido teórico ou práctico da materia, dependendo da parte da materia a recuperar).

O alumnado da Avaliación Global, que non acuda ás clases da materia, ten dereito a exame nas datas das convocatorias oficiais; o exame suporá o 100% da cualificación. O alumnado de esta modalidade deberá examinarse na data oficial do exame mediante unha proba escrita de preguntas que terá dúas partes diferenciadas: a) preguntas sobre o contido teórico (20% tipo test e 30% preguntas de desenvolvemento) e b) preguntas sobre a parte práctica de metodoloxía (20%) e formulación dun proxecto de investigación (30%).

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación, aprobada pola Xunta de Centro para o curso 2025-2026. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Köhler, H.-D. y Martín, A., **Manual de la sociología del trabajo y de las relaciones laborales**, Delta, Publicaciones Universitarias, 2010

Santos, J.A., **Sociología del Trabajo**, Tirant lo Blanch, 1995

Bibliografía Complementaria

Aglietta, M., **Regulación y crisis del capitalismo.**, Siglo XXI, 1979

Arendt, H., **La condición humana**, Paidós, 1998

Bauman, Z., **La globalización: consecuencias humanas.**, Fondo de Cultura Económica, 1999

Bauman, Z., **Trabajo, consumismo y nuevos pobres**, Gedisa, 2008

Beck, U., **La sociedad del riesgo: hacia una nueva modernidad.**, Paidós, 2006

Beck, U., **Un nuevo mundo feliz: la precariedad del trabajo en la era de la globalización.**, Paidós, 2000

Boltanski, L. y Chiapello, É., **El nuevo espíritu del capitalismo**, Akal, 2002

Borderías, C.; Carrasco, C.; Alemany, C. (comp.), **Las Mujeres y el trabajo : rupturas conceptuales**, Icaria, 1994

- Braverman, H., **Trabajo y capital monopolista. La degradación del trabajo en el siglo XX.**, Ed. Nuestro Tiempo, Castel, R., **La metamorfosis de la cuestión social: una crónica del salariado**, 1ª, Paidós, 2004
- Castells, M., **La sociedad red.**, Alianza Editorial, 2000
- Castillo, J.J., **La soledad del trabajador globalizado. Memoria, presente y futuro.**, Los libros de La Catarata, 2010
- Castillo, Juan José, **¿De qué postfordismo me hablas? Más sobre reorganización productiva y organización del trabajo**, n. 21, pp. 49-78, Sociología del Trabajo, primavera de 1994
- Coriat, B., **El taller y el cronómetro. Ensayo sobre el taylorismo, el fordismo y la producción en masa.**, Siglo XXI, 1982
- Díaz, C. (ed.lit.) y Dema, S. (ed.lit.), **Sociología y género**, Tecnos, 2013
- Durán, Mª.A., **El trabajo no remunerado en la economía global.**, Fundación BBVA, 2012
- Frayne, D., **El rechazo del trabajo. Teoría y práctica de la resistencia al trabajo.**, Akal, 2017
- Gorz, A., **Crítica de la división del trabajo.**, Laia, 1977
- Gorz, A., **Metamorfosis del trabajo**, Sistema, 1997
- Harvey, D., **Guía de El Capital de Marx. Libro primero.**, Akal, 2014
- Hidalgo, M., **El empleo del futuro. Un análisis del impacto de las nuevas tecnologías en el mercado laboral.**, Akal, 2018
- Lipietz, A., **El posfordismo y sus espacios. Las relaciones capital-trabajo en el mundo.**, Píette del Conicet, 1994
- Miguelé, F. y Prieto, C. (dir.), **Las relaciones de empleo en España.**, Siglo XXI, 1999
- Noguera, J.A., **El concepto de trabajo y la teoría social crítica**, Papers 68, pp. 141-168, 2002
- Offe, C., **La sociedad del trabajo.**, Alianza Univ., 1992
- Piore, M. y Sabel, C., **La segunda ruptura industrial.**, Alianza Univ., 1990
- Rifkin, J., **El fin del trabajo.**, Paidós, 1996
- Santos A.; Muñoz D.; Poveda M., **Trabajo y Empleo: Tendencias Sociales Recientes**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2018
- Sassen, S., **Una sociología de la globalización**, Katz, 2007
- Sennett, R., **La corrosión del carácter. Las consecuencias personales del trabajo en el nuevo capitalismo.**, Anagrama, 2000
- Standing, G., **El precariado. Una nueva clase social.**, Ediciones de Pasado y Presente SL., 2013
- Taylor, F.W., **Management científico.**, Oikos-Tau, 1970
- Womack, J., Jones, D.T. y Roos, D., **La máquina que cambió el mundo.**, Profit Editorial, 2017

Recomendaciones

Outros comentarios

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xestión da innovación				
Materia	Xestión da innovación			
Código	004G020V01906			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Profesorado	Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Correo-e	agueimonde@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	As empresas desenvolven as súas actividades nunha contorna globalizada e, xa que logo, dinámica e complexa, que está en constante evolución e pola que flúen grandes cantidades de información. Para poder sobrevivir e progresar nesta contorna altamente competitiva, a innovación convértese nun elemento chave para a organización, independentemente da súa dimensión e do sector no que opere. A innovación non ten por que referirse, necesariamente, a grandes proxectos e logros, senón que pequenas modificacións en produtos, servizos, procesos ou organizativas ou comerciais poden representar unha importante vantaxe competitiva para a empresa. En calquera caso, resulta de vital importancia, sobre todo no caso das pequenas e medianas empresas, instaurar o espírito innovador na cultura da organización, de tal xeito que todos os axentes que a integran sexan conscientes de que se pode incrementar o seu potencial de innovación se se dedican suficientes recursos e capacidade directiva a xestionar un proceso ao que se ten que conferir natureza estratéxica. Esta materia ten como obxectivo que o alumnado adquira os coñecementos, técnicas e destrezas necesarias para realizar unha correcta xestión empresarial da innovación, na que se consideren os procesos de innovación como procesos estratéxicos, así como para unha adecuada interacción e aproveitamento de sinerxías cos diferentes axentes do sistema de I+D+i e con outras organizacións. Con esta materia preténdese capacitar ao alumnado para levar a cabo actividades relacionadas coa xestión da innovación e a tecnoloxía en calquera tipo de organización.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Identificar e valorar o proceso de xestión da innovación nunha empresa.	B1 B5 B9 B10
Identificar e valorar os elementos dun sistema de innovación.	B1 B9
Situar no proceso empresarial as distintas ferramentas e métodos útiles para a xestión da innovación.	C5 C16
Identificar os problemas de xestión da innovación que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución.	C12 D5
	B1 B10

Contidos	
Tema	
TEMA 1. A INNOVACIÓN. CONCEPTUALIZACIÓN E MEDICIÓN	1. Concepto de innovación 2. Investigación, Desenvolvemento e Innovación 3. Invención, innovación e difusión 4. Retraso desde a invención á innovación 5. Retraso desde a innovación á difusión 6. A importancia da innovación na economía 7. Medición da innovación
TEMA 2. A INNOVACIÓN. TIPOS	1. Innovacións segundo grao de novidade 2. Innovacións segundo natureza ou obxecto 3. Innovacións segundo efectos tecnoloxía/mercado 4. Innovacións segundo modelo de negocio
TEMA 3. A TECNOLOXÍA	1. Definición de tecnoloxía 2. O ciclo de vida da tecnoloxía 3. Tipoloxías de tecnoloxías 5. A necesidade de xestionar os recursos tecnolóxicos
TEMA 4. O PROCESO DE INNOVACIÓN	1. Orixe do proceso de innovación 2. Principais modelos - Modelo linear - Modelo de Kline-Rosenberg - Modelo de innovación aberta
TEMA 5. ENFOQUES E ESTRATEXIAS DE INNOVACIÓN	1. Estratexias segundo modo de desenvolvemento de competencias 2. Estratexias segundo oportunidade competitiva
TEMA 6. PROTECCIÓN DAS INNOVACIÓNS	1. Segredo empresarial 2. Know-how 3. Propiedade intelectual 4. Propiedade industrial - Patentes - Modelos de utilidade - Deseños industriais - Signos distintivos
TEMA 7. METODOS E FERRAMENTAS PARA A XESTIÓN DA INNOVACIÓN	1. Creatividade 2. Xestión de proxectos 3. Vixilancia tecnolóxica e intelixencia competitiva 4. Xestión do coñecemento 5. Auditoría tecnolóxica
TEMA 8. OS SISTEMAS DE INNOVACIÓN	1. Os sistemas de innovación e os seus axentes. 2. Políticas públicas de apoio á innovación.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	23	30	53
Resolución de problemas	22	10	32
Traballo tutelado	0	45	45
Exame de preguntas obxectivas	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Introduciranse os contidos fundamentais da materia mediante clase maxistral, apoiada con transparencias, vídeos e outros medios.
Resolución de problemas	- Formularanse cuestións de razoamento e debate, a fin de fomentar a participación do alumnado na aula e o seguimento da información da actualidade empresarial no ámbito da innovación. - Analizaranse casos prácticos relacionados co temario que, ademais de axudar á súa comprensión, permitan mellorar a capacidade de expresión, análise e reflexión sobre a realidade da innovación dentro da empresa. - Proponanse lecturas complementarias para ilustrar e ampliar os temas tratados en clase. Pedirase ao alumnado a realización de pequenos traballos de síntese e crítica de ditas lecturas, para favorecer as súas capacidades analítica e crítica, de expresión escrita e de estruturación e síntese da información.

Traballo tutelado	O alumnado elaborará un traballo sobre unha empresa innovadora, titorizado pola profesora. Alén de procurar a aplicación dos conceptos tratados en aulas a unha concreta empresa, con este traballo procúrase a mellora das capacidades de expresión escrita e busca e manexo da información.
-------------------	---

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Supervisión e atención ao proceso de adquisición das competencias da materia polo estudantado.
Traballo tutelado	O traballo de curso que debe realizar o alumnado consta de varios entregábeis, un por cada tema. Tras cada entrega, a docente corruxirá o contido do documento e achegará propostas de melloras e correccións para o seu desenvolvemento. O alumnado deberá ter en conta estas suxestións para as sucesivas entregas do traballo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Resolución de problemas	Avaliación continua ao longo das sesións presenciais do curso. Consiste na resolución, de maneira individual ou en grupo, de cuestións expostas, orientadas e supervisadas polo profesorado, sobre a materia. Avaliarase a participación do alumnado e a comprensión da materia.	40	B1 B9 B10	C12 C16	D2
Traballo tutelado	Avaliación do traballo de curso. É preciso obter como mínimo un 5 sobre 10 na cualificación deste traballo.	30	B5 B9 B10	C16	D2 D5
Exame de preguntas obxectivas	Exame a celebrar a final de curso, na data oficial establecida polo centro. É preciso obter como mínimo un 5 sobre 10 nesta proba.	30		C5 C12	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC.

O alumnado poderá elixir AG no prazo de 30 días hábiles tras o inicio do primeiro cuadrimestre, mediante comunicación á docente da materia, e a través do método de comunicación que a docente estableceza a comezo do curso. A escolla de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida até ese momento en calquera das probas que xa tiveran lugar.

SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA (AC)

PROBA 1: Resolución de problemas.

Descrición: Ao longo do curso proporase a análise de datos e de diversos casos prácticos relacionados co temario. Se un/ha alumno/a non realiza algunha actividade das propostas, asignaráselle unha nota de 0 nesa actividade.

% de cualificación: 40%

PROBA 2: Traballo tutelado.

Descrición: O alumnado elaborará un traballo sobre unha empresa innovadora, supervisado pola profesora.

% de cualificación: 30%

% mínima: Para a liberación desta parte da materia, o alumnado deberá obter unha cualificación igual ou superior a 5 puntos (sobre 10).

PROBA 3: Exame de opción múltiple.

Descrición: Realizarase un exame tipo test, co fin de avaliar a adquisición e comprensión dos conceptos e procesos esenciais de Dirección e Xestión da Innovación.

% de cualificación: 30%

% mínima: Para a liberación desta parte da materia, o alumnado deberá obter unha cualificación igual ou superior a 5 puntos (sobre 10).

Aclaracións sobre a avaliación continua: No caso de que algún alumno/a non supere o exame tipo test e/ou o traballo tutelado da 1ª edición da acta (é dicir, obteña unha nota inferior a 5):

- Poderá recuperar o exame e/ou o traballo suspenso na data oficial establecida para a 2ª edición de actas.
- O alumnado que se atope nesa situación tería unha cualificación de suspenso na primeira oportunidade (1ª edición da acta). A nota numérica que lle aparecería en actas na primeira oportunidade sería a correspondente á media ponderada das diferentes probas de avaliación, e en caso de que a media dese aprobado, apareceríalle unha cualificación de 4,9.

SISTEMA DE AVALIACIÓN GLOBAL (AG)

PRIMEIRA PARTE DA PROBA: Exame tipo test.

Descrición: Proba obxectiva que valorará a adquisición e comprensión dos conceptos e procesos esenciais da materia.

% cualificación: 30%

% mínimo: Para a liberación desta parte da materia, o/a estudante deberá obter unha nota igual ou superior a 7 puntos (sobre 10).

SEGUNDA PARTE DA PROBA: Exame de cuestións teórico-prácticas.

Descrición: Proba que incluírá avaliación de conceptos teóricos e resolución de exercicios.

% cualificación: 70%

Aclaracións sobre a avaliación global: O estudantado que siga o sistema de avaliación global deberá obter polo menos un 7 sobre 10 no exame de preguntas test (primeira parte da proba). A nota numérica que figuraría na acta para o alumnado que non acade esta nota mínima, sería a nota obtida nesa proba, cando fose inferior a 4,9. Se esa nota fose igual ou superior a 4,9, aparecería unha nota de 4,9.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN DA CONVOCATORIA DE SEGUNDA OPORTUNIDADE E FIN DE GRAO

Utilizarase os sistemas de avaliación continua e global descritos anteriormente.

OBSERVACIÓNS GLOBAIS

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como ☐non presentados☐.

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos) do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/show/565>)

As datas e horas das probas de avaliación (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobadas pola Xunta de Facultade para o curso en vigor. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fcetou.uvigo.es>

CONSULTA/ SOLICITUDE DE TUTORÍAS

As tutorías pódense consultar a través da páxina persoal do profesorado, accesible a través de <https://fcetou.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Davila, Tony; Epstein, Marc J.; Shelton, Robert, **Making Innovation Work. How to Manage It, Measure It, and Profit from It**, 978-0131497863, Pearson Education, 2013

Fernández Sánchez, Esteban, **Innovar para competir**, 978-84-368-4175-6, Pirámide, 2019

Schilling, Melissa A., **Strategic Management of Technological Innovation**, 978-0078029233, 7ª, McGraw Hill, 2023

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Historia: Historia económica/O04G020V01103

Dirección estratéxica/O04G020V01503

Teoría da organización/O04G020V01505

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumnado na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, podéñse requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica do curso e/ou do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Achegaráselle ao alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Creación e viabilidade de empresas**

Materia	Creación e viabilidade de empresas			
Código	O04G020V01907			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Profesorado	Domínguez Vila, Trinidad Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Correo-e	agueimonde@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	Este curso está deseñado para proporcionar ao estudantado as ferramentas e coñecementos necesarios para crear novos modelos de negocio e desenvolver plans de empresa completos. Resultados da aprendizaxe agardados: - Métodos e ferramentas: Coñecemento dos principais métodos e ferramentas para a creación de novos modelos de negocio e o desenvolvemento de plans de negocio. - Procedementos: Coñecemento dos procedementos necesarios para o desenvolvemento de tales métodos e ferramentas. - Aplicación práctica: A súa posta en práctica para o desenvolvemento dun proxecto de emprendemento grupal.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións

C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender e interpretar coñecementos acerca dos fundamentos da xestión da empresa: problemas económicos internos e interrelacións entre os distintos subsistemas.	A1	B1	C1	D3
	A2	B2	C5	D5
	A3	B3	C6	
	A4	B4	C7	
	A5	B5	C8	
		B10	C11	
		B11	C13	
		B12	C14	
		B13	C15	
			C16	

Contidos

Tema	
BLOQUE I: FUNDAMENTOS	Concepto e importancia do emprendemento. A persoa emprendedora: mentalidade e tipos de persoas emprendedoras. Ciclo de vida dunha empresa: da idea á consolidación. Fontes de recursos financeiros.
BLOQUE II: A IDEACIÓN DO MODELO DE NEGOCIO	Desenvolvemento de métodos e ferramentas para identificar e validar oportunidades de negocio mediante: - Design Thinking - Business Model Canvas
BLOQUE III: O PLAN DE NEGOCIO	Do modelo de negocio ao plan de negocio. O Plan de negocio: 0. Resumo executivo 1. Oportunidade de negocio 2. Idea de negocio e proposta de valor 3. Descrición do equipo fundacional 4. Análise estratéxica e diagnose da situación 5. Plan de marketing 6. Plan de produción e operacións 7. Plan de organización e RRHH 8. Plan económico - financeiro 9. Plan xurídico 10. Plan de implantación 11. Plan de continxencias 12. Conclusións e principais implicacións. Limitacións.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	5	0	5
Flipped Learning	0	25	25
Cartafol/dossier	20	10	30
Traballo tutelado	22	30	52
Presentación	3	5	8
Exame de preguntas obxectivas	0	30	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Introduciranse os contidos fundamentais da materia mediante clase maxistral, apoiada con transparencias, vídeos e outros medios.
Flipped Learning	Disponibilizarase en Moovi un conxunto de materiais (conceptuais e procedementais) que é necesario consultar previamente ás clases presenciais.

Cartafol/dossier	Desenvolvemento en grupo de métodos e ferramentas para identificar e validar oportunidades de negocio mediante Design Thinking e Business Model Canvas. Tras a aplicación en grupo de cada metodoloxía, o grupo documentará a sesión de traballo nun "Documento de rexistro das principais conclusións e fitos logrados".
Traballo tutelado	Estruturación e desenvolvemento dun plan de empresa completo.
Presentación	Presentación oral dos proxectos de emprendemento, feedback e reflexión final sobre aprendizaxes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Tras cada entrega do alumnado, a docente corraxirá o contido do documento e achegará propostas de melloras e correccións para o seu desenvolvemento. O alumnado deberá ter en conta estas suxestións para as seguintes entregas.
Cartafol/dossier	Tras cada entrega do alumnado, a docente corraxirá o contido do documento e achegará propostas de melloras e correccións para o seu desenvolvemento. O alumnado deberá ter en conta estas suxestións para as seguintes entregas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Flipped Learning	Mediante cuestionarios e tests a responder ao longo do curso, avaliarase a comprensión dos materiais e a reflexión sobre os conceptos e as metodoloxías.	10	A1 A2 A3	B1 B2 B13	C1 C5 C6 C7 C11 C15 C16	D5
Cartafol/dossier	Valorarase a calidade e profundidade da documentación das reunións de grupo.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B10 B12 B13	C1 C5 C6 C7 C8 C15 C16	D3 D5
Traballo tutelado	Avaliarase o desenvolvemento e a presentación do proxecto empresarial final.	30	A1 A2 A3 A5	B1 B2 B3 B5 B10 B11 B12 B13	C1 C5 C6 C7 C8 C11 C13 C14 C15 C16	D3 D5
Exame de preguntas obxectivas	Exame a celebrar a final de curso, na data oficial establecida polo centro. É preciso obter como mínimo un 5 sobre 10 nesta proba.	40	A1 A2 A5	B1 B2 B4 B12 B13	C1 C5 C6 C7 C11 C13	D3 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O conxunto de probas especificado enriba constitúe o sistema de avaliación continua (AC). Para superar a AC será obrigatoria a realización de todas as probas citadas anteriormente.

A avaliación por defecto é a AC. No entanto, o alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación global (AG). O prazo de 30 días hábiles tras o inicio do segundo cuatrimestre, mediante comunicación á docente da materia, e a través do método de comunicación que a docente estableza a comezo do curso. A escolla de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida até ese momento en calquera das probas que xa tiveran lugar.

Aclaración sobre a avaliación continua: No caso de que algún alumno/a non supere o exame tipo test para a 1ª edición da acta (é dicir, obteña unha nota inferior a 5):

- Poderá recuperar o exame suspenso na data oficial establecida para a 2ª edición de actas.
- O alumnado que se atope nesa situación terá unha cualificación de suspenso na primeira oportunidade (1ª edición da acta). A nota numérica que lle aparecería en actas na primeira oportunidade sería a correspondente á media ponderada das diferentes probas de avaliación, e en caso de que a media dese aprobado, apareceríalle unha cualificación de 4,9.

SISTEMA DE AVALIACIÓN GLOBAL (AG) PRIMEIRA PARTE DA PROBA: Exame tipo test.

Descrición: Proba obxectiva que valorará a adquisición e comprensión dos conceptos e procesos esenciais da materia.

% cualificación: 30%

% mínimo: Para a liberación desta parte da materia, o/a estudante deberá obter unha nota igual ou superior a 7 puntos (sobre 10).

SEGUNDA PARTE DA PROBA: Exame de cuestións teórico-prácticas.

Descrición: Proba que incluírá avaliación de conceptos teóricos e resolución de exercicios.

% cualificación: 70%

Aclaracións sobre a avaliación global: O estudantado que siga o sistema de avaliación global deberá obter polo menos un 7 sobre 10 no exame de preguntas test (primeira parte da proba). A nota numérica que figuraría na acta para o alumnado que non acade esta nota mínima, sería a nota obtida nesa proba, cando fose inferior a 4,9. Se esa nota fose igual ou superior a 4,9, aparecería unha nota de 4,9.

CRITERIOS DE AVALUACIÓN DA CONVOCATORIA DE SEGUNDA OPORTUNIDADE E FIN DE GRAO

Utilizarase o sistema de avaliación global descrito anteriormente.

OBSERVACIÓNS GLOBAIS

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como ☐non presentados

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos) do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado

(<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/show/565>)

As datas e horas das probas de avaliación (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobadas pola Xunta de Facultade para o curso en vigor. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fcetou.uvigo.es> **CONSULTA/ SOLICITUDE DE TITORÍAS** As titorías pódense consultar a través da páxina persoal do profesorado, accesible a través de <http://fcetou.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Amaru Maximiano, A.C., **Administración para emprendedores: Fundamentos para la creación y gestión de nuevos negocios**, 978-970-26-1130-1, Pearson, 2008

Blank, S.; Dorf, B., **The Startup Owner's Manual: The Step-By-Step Guide for Building a Great Company (TRADUCIDO ESPAÑOL: El manual del emprendedor : la guía paso a paso para crear una gran empresa)**, 9788498754223, Wiley, 2020

Jiménez Quintero, J.A., **Dirección estratégica y viabilidad de empresas**, 9788436822274, Pirámide, 2008

Meyer, P., **Emprendedores. 25 casos de éxito en el mundo empresarial**, 9788492414109, Alienta Editorial, 2009

Osterwalder, A.; Pigneur, Y., **Business Model Generation: A Handbook for Visionaries, Game Changers, and Challengers (TRADUCIDO ESPAÑOL: Generación de modelos de negocio : un manual para visionarios, revolucionarios y retadores)**, 9788423427994, John Wiley & Sons Limited, 2010

Ries, E., **Lean Startup: How Today's Entrepreneurs Use Continuous Innovation to Create Radically Successful Businesses (TRAD. ES.: El método Lean Startup: cómo crear empresas de éxito...)**, 978-8423409495, Crown Business, 2011

Rodríguez Márquez, A.; Fernández Rodríguez, Z.M.; Nieto Sánchez, M.J.; Revilla Torrejón, A.J., **Manual de creación de empresas. De la oportunidad a la puesta en marcha**, 978-8447048397, THOMSON CIVITAS, 2014

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Diseño de sistemas de control orzamentario				
Materia	Deseño de sistemas de control orzamentario			
Código	004G020V01908			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	González Sánchez, María Beatriz			
Profesorado	González Sánchez, María Beatriz			
Correo-e	bgonzale@uvigo.es			
Web	http://http://bgonzale.webs2.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia ten por obxectivo capacitar ao alumno na aplicación dos principios e técnicas de elaboración de orzamentos, así como as de control orzamentario.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados previstos na materia			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Capacitar ao alumno na elaboración de informes a partir da información obtida dos orzamentos	B1 B2 B3 B4 B5 B10 B13 B14	C1 C5	D1
Preparar ao alumno na determinación de desviacións, así como na análise crítica da información derivada do seu cálculo.	B9 B10	C6 C10	D1
Fomentar no alumno o razoamento con criterios económicos	B1 B4 B5 B9 B14	C5 C6 C10 C14	D1

Contidos
Tema

Tema 1 Principios de presupuestación	-
Tema 2 O orzamento global da empresa	-
Tema 3 O orzamento de vendas	-
Tema 4 O orzamento de produción	-
Tema 5 O orzamento de aprovisionamento ou compras	-
Tema 6 O orzamento de persoal	-
Tema 7 O Orzamento de gastos de Distribución e Vendas	-
Tema 8 O orzamento de gastos financeiros e de administración	-
Tema 9 Os documentos orzamentario de sínteses	-
Tema 10 O control orzamentario: Análise das desviacións	-

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	59	74
Resolución de problemas de forma autónoma	4	20	24
Traballo tutelado	20	26	46
Exame de preguntas obxectivas	3	0	3
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do docente, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.
Resolución de problemas de forma autónoma	Proposta de exercicio teórico práctico a resolver polo alumno
Traballo tutelado	Atender de xeito individual as dúbidas dos estudantado

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atenderase de maneira individual aos alumnos que teñan dúbidas na parte teórica da materia. Os alumnos poderán resolver as súas dúbidas nas clases teóricas en titorías inividualizadas (presenciais ou ben virtual), ou por correo electrónico. Nos casos de titorías presenciais ou por videoconferencia, a titoría farase na modalidade de concertación de cita previa.
Resolución de problemas de forma autónoma	Atenderase de maneira individual aos alumnos que teñan dúbidas na parte práctica da materia. Os alumnos poderán resolver as súas dúbidas nas clases prácticas en titorías inividualizadas (presenciais ou ben virtual), ou por correo electrónico. Nos casos de titorías presenciais ou por videoconferencia, a titoría farase na modalidade de concertación de cita previa.
Traballo tutelado	Atenderase de maneira individual aos alumnos que teñan dúbidas no traballo tutelados da materia. Os alumnos poderán resolver as súas dúbidas no traballo tutelados en titorías inividualizadas (presenciais ou ben virtual), ou por correo electrónico. Nos casos de titorías presenciais ou por videoconferencia, a titoría farase na modalidade de concertación de cita previa.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Exame de preguntas obxectivas	Faranse probas ao longo do curso e cuestionarios en clase para a avaliación dos contidos da materia.	40	B1 B2 B3 B4 B5 B9 B10 B13 B14	C1 C5 C6 C10 C14	D1

Exame de preguntas de desenvolvemento	Fárase un mínimo de dous probas ningunha delas superará o 40% da nota final.	60	B1 B2 B3 B4 B5 B9 B10 B13 B14	C1 C5 C6 C10 C14	D1
---------------------------------------	--	----	---	------------------------------	----

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación pode ser continua ou global. O/A estudante que non solicite o cambio de avaliación continua a avaliación global no prazo de 30 días hábiles a contar desde o inicio do cuadrimestre [mediante notificación por escrito ao/a coordinador/a da materia] será avaliado a través do sistema de avaliación continua.

Na avaliación continua realizaranse varias probas teórico-prácticas ao longo do cuadrimestre, que suporán o 60% da cualificación final. O 40% restante corresponderá ao exame final.

O/A estudante que opte polo sistema de avaliación global realizará un único exame teórico-práctico, que representará o 100% da cualificación final.

As normas de avaliación son as mesmas para a primeira que para a segunda oportunidade.

As datas e os horarios das probas de avaliación para as distintas convocatorias serán os que figuren no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso académico vixente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Drury, Colin, **Management and Cost Accounting**, 9th, Cengage Learning Emea, 2015

Bibliografía Complementaria

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE CONTABILIDAD Y ADMINISTRACIÓN DE EMPRESAS (AECA), **Principios de Contabilidad de Gestión. Documento 4. "El Proceso Presupuestario en la Empresa"**, 1992

Muñiz, L., **Control presupuestario. Planificación, elaboración y seguimiento del presupuesto**, ROFIT Editorial, 2009

Nicolás, Pere, **Elaboración y control de presupuestos**, Editorial Gestión 2000., 2007

Martínez Pedrós, D. y Milla Gutiérrez, A., **Cómo elaborar y controlar los presupuestos anuales**, ESIC Editorial, 2002

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Mercados financeiros				
Materia	Mercados financeiros			
Código	004G020V01909			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Sánchez Fernández, Patricio			
Profesorado	Sánchez Fernández, Patricio			
Correo-e	patricio@uvigo.es			
Web	http://https://patricio.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	O obxectivo de esta materia e proporcionar ao alumnado, os coñecementos básicos e esenciais da xestión dos recursos financeiros tanto no referente a valoración dos recursos financeiros en xeral como na toma de decisións financeiras, sexan estas de inversión ou de financiamento			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Xestión da información financeira e analítica da empresa	B1	C1	D1
	B3	C4	
	B13	C6	
	B14	C12	

Avaliar alternativas de planificación, dirección e control de empresas, así como saber tomar decisións estratéxicas	B2 B11 B14	C5 C9 C11 C14	D4
Capacidade de comunicación oral e escrita	B2 B5 B8 B9	C13 C14	D2 D3
Capacidade de traballo en equipo así como a nivel individual.	B9 B13	C3 C5 C10 C13	D2 D5

Contidos

Tema

Parte I: O SISTEMA FINANCEIRO: Aspectos Xerais	1. Sistema financeiro. 2. Activos financeiros. 3. Institucións financeiras. 4. Mercados financeiros.
Parte II: SISTEMA FINANCEIRO ESPAÑOL	5. Evolución e estrutura do Sistema Financeiro Español. 6. Ou Banco de España.
Parte III: INSTITUCIÓN FINANCEIRAS	A) Bancarias 7. Compoñentes e regulación legal: creación, expansión e solvencia. 8. La investimento e os servizos prestados a la clientela. 9. Os resultados de las entidades bancarias. 10. Sistema bancario: situación actual e perspectivas futuras. B) Non bancarias. 11. Establecementos financeiros de crédito. 12. El Instituto de Crédito Oficial (ICO). 13. Entidades de seguros e fondos de pensións. 14. Outros intermediarios financeiros: sociedades de garantía mutua, institucións de investimento colectivo e sociedades e fondos de capital-risco.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	15	50	65
Seminario	6	9	15
Lección maxistral	20	46	66
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Resolución de problemas	Desenvolveranse exercicios e casos prácticos en clase
Seminario	Estableceranse traballos en equipo

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Seminario	Realización de actividades sobre os contidos impartidos na materia	30	B1 B3 B8 B9 B13	C1 C3 C4 C5 C6 C9 C10 C11 C12 C13	D1 D2 D3 D4
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización de dúas probas parciais tipo test, sobre a teoría impartida na materia (20% cada un)	40	B11 B14	C5 C13 C14	D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de exercicios en parellas ou de modo individual, sobre os contidos impartidos na materia	30	B1 B3 B8 B9 B13	C1 C3 C4 C5 C6 C9 C10 C11 C12 C13	D1 D2 D3 D4

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de **Avaliación continua** (AC), ou alternativamente optar por unha proba de **Avaliación Global** (AG).

A avaliación por defecto é a AC.

O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

-- **Avaliación continua.** En caso de non renunciar á avaliación continua:

Neste caso o alumnado deberá realizar unha serie de actividades e un conxunto de exercicios durante o curso que valerán o 30% da nota respectivamente. Ademais deberá realizar dous exames parciais sobre a teoría impartida, cun valor cada un do 20% da nota.

-- **Avaliación global.**

O alumnado será avaliado mediante unha proba teórico-práctica na data oficial fixada no calendario de exames da Facultade. Esta proba representa o 100% da nota.

No suposto de non superar a nota en primeira oportunidade, o alumnado poderá ser avaliado de novo na segunda oportunidade a través dunha proba teórico-práctica na data oficial fixada no calendario de exames da Facultade. Esta proba suporá o 100% da nota.

En convocatorias posteriores (fin de carreira), o alumnado poderá ser avaliado de novo a través dunha proba teórico-práctica na data oficial fixada no calendario de exames da Facultade. Esta proba suporá o 100% da nota.

En todos os casos necesitarase unha nota media igual ou superior a 5 para superar a materia. No caso de avaliación continua, será necesaria unha nota mínima de 4 en cada actividade ou parcial para que faga media co resto e unha nota media igual ou superior a 5; en caso contrario non se superará a materia.

En caso de avaliación global, necesitarase unha nota mínima de 4 en cada unha das partes da proba (teoría e práctica) para facer media, e unha nota igual ou superior a 5 para aprobar a proba de avaliación.

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como **non presentados**.

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o presente curso. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

PAREJO J.A.; CUERVO, A.; CALVO A.; RODRIGUEZ SAIZ, L, **Manual de Sistema Financiero Español.**, Ariel,

CASILDA BEJAR, R.; LAMOTHE FERNANDEZ, P.; MONJAS BARROSO, M, **La banca y los mercados financieros.**, Alianza Universidad,

MARTIN, M.; MARTIN, J.L.; OLIVER, M D.; DE LA TORRE, A, **La operativa en los mercados financieros: casos prácticos.**, Ariel Economía,

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación para o desenvolvemento da materia e expónse con flexibilidade, polo que pode darse o caso de que se apliquen axustes ao longo do curso académico.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Mercadotecnia sectorial				
Materia	Mercadotecnia sectorial			
Código	004G020V01910			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Mazaira Castro, Andrés			
Profesorado	Fraiz Brea, José Antonio Mazaira Castro, Andrés			
Correo-e	amazaira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia identifica distintos campos de actividade nos que se requiren prácticas diferenciais de mercadotecnia adaptadas ás características particulares de comercialización. Estudos das estratexias de mercadotecnia adecuadas para estes tipos de empresas			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Contidos

Tema	
1. Mercadotecnia de servizos	1.1. Mercadotecnia turística 1.2. Mercadotecnia bancaria 1.3. Mercadotecnia sanitaria
2.- Mercadotecnia para empresas de base tecnolóxica	*
3. Mercadotecnia non lucrativa	3.1. Mercadotecnia social 3.2. Mercadotecnia nas organizacións non lucrativas 3.3.- Mercadotecnia Política
4. Mercadotecnia pública	*
5.- Mercadotecnia para empresas Industriais	*
6.- Construción de Modelos de Negocio	*
7.- Construcción Customer Journey Map	*

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	9.5	5	14.5
Prácticas de laboratorio	22.5	18	40.5
Estudo de casos	10	14.5	24.5
Actividades introdutorias	1.5	0	1.5
Presentación	0	10	10
Traballo	0	27.5	27.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	30	31.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia coa participación do alumnado
Prácticas de laboratorio	Resolución de casos prácticos e exercicios relacionados cos contidos da materia. Traballo en grupo. Exposición de traballos sobre a materia.
Estudo de casos	Realización de traballos sobre as aplicacións sectoriais da mercadotecnia
Actividades introdutorias	Presentación da materia cos seus contidos básicos e planificación do traballo do curso
Presentación	Realización das exposicións dos traballos presentados

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Resolución de dúbidas dos casos prácticos na aula ou no despacho.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Prácticas de laboratorio	Asistencia, participación e desenvolvemento de casos prácticos nas clases	10	
Estudo de casos	Elaboración de traballos prácticos	10	
Presentación	Realización das exposicións dos traballos presentados	15	
Traballo	Entrega e exposición de traballos teóricos da materia	25	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame sobre os contidos da materia	40	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Aplicarase un sistema dobre de posible avaliación; podendo o alumno optar por aquel que desexe:

1) AVALIACIÓN CONTINUA

Consistirá nunha avaliación durante todo o cuadrimestre, na que se valorará a participación nas clases, o enriquecemento que se faga ao traballo conxunto nas aulas (tanto nas sesións teóricas como nas prácticas), o traballo na resolución de casos prácticos realizado polo alumnos nas clases, os traballos realizados (tanto na aula como fora dela) polos alumnos tanto dun xeito individual como en grupo, así como a presentación dos mesmos.

Aqueles alumnxs que desexen ser avaliados mediante avaliación continua e superar a materia sen a realización de exame, deberán de presentar a totalidade das entregas que se determinen, valorándose:

- Sobre un máximo de 3 puntos o traballo realizado en clase .
- Ata 4 puntos as actividades realizadas e entregadas/presentadas ao longo do curso.
- Ata 3 puntos unha proba na que resolvan algúns aspectos teórico prácticos realizados coa materia (os alumnos que teñan acadado a puntuación de 5 puntos nas dúas valoracións anteriores non terán que realizar esta proba). Para acadar puntuación neste apartado os alumnos deberán de acadar unha puntuación superior a 5 sobre 10 na proba.

Aqueles alumnxs que non superen a avaliación continua, deberán de superar o exame que se realizará na data fixada (que non coincidirá co daqueles alumnos que opten pola avaliación continuada)

2) AVALIACIÓN NON CONTINUA

No caso de que o estudante non opte pola avaliación continua, este terá que realizar unha proba escrita. Dita proba comporase de dúas partes: Teórica (poderá conter preguntas tipo test e/ou preguntas curtas e de desenvolvemento) Práctica: resolución de preguntas que requiran a aplicación práctica dos coñecementos. Esta proba NON ten porque ser igual a que terán que superar os alumnos que opten pola avaliación continuada,

En segunda convocatoria, manterase o procedemento de avaliación anteriormente descrito.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual .

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Aguire, M.S., **Marketing en sectores específicos**, Ediciones Pirámide,
Cubillo, J.M. e Cerviño, J., **Marketing sectorial**, ESIC, Madrid,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Simulación e control interno de empresas				
Materia	Simulación e control interno de empresas			
Código	O04G020V01911			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	López-Valeiras Sampedro, Ernesto			
Profesorado	García Sánchez, Diego Ilie , Vasilica-Cristina López-Valeiras Sampedro, Ernesto Rodríguez de la Fuente, Marta			
Correo-e	elvaleiras@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo da materia é que o alumno simule o funcionamento dunha empresa e coñeza os instrumentos necesarios para poder dominar todos os aspectos relacionados cos sistemas de seguridade (preventivo) e supervisión (a posteriori) que ten a empresa para controlar o que ocorre nela.			
	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliografías para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos

D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Control do funcionamento interno, especialmente das actuacións das persoas en base ao coñecemento da calidade do sistema de información existente, detectando as posibles debilidades da empresa	B1 B2 B3 B8 B13 B14	C1 C3 C4 C6 C10 C11 C12 C16	D1 D2 D3 D5
Identificar os elementos, procesos e estratexias chave para a empresa que proporcionen vantaxes competitivas e diferenciadoras.	B1 B3 B8 B13 B14	C1 C3 C4 C5 C6 C9 C10 C12 C13 C14 C16	D2 D4 D5
Elaborar plans que permitan establecer sistemas de toma de decisións para aplicar a solución máis adecuada a cada caso, dunha forma sistemática e inmediata.	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B11 B14	C1 C3 C5 C6 C10 C11 C12 C14 C16	D1 D2 D5
Adquirir ferramentas de comunicación, tanto orais como escritas, que permitan implementar as habilidades, así como desenvolver elementos de asertividade que faciliten o traballo en grupo e o liderazgo.	B1 B2 B5 B8 B9 B13 B14	C6 C14	D1 D2 D5
Recoñecer aos usuarios da información e os seus particulares necesidades informativas	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B13 B14	C1 C3 C4 C6 C10 C16	D1 D2 D3 D4 D5

Contidos

Tema	
PARTE 1: CONTROL INTERNO	Tema 1. Natureza do Control Interno Tema 2. Os procedementos de Control Interno Tema 3. Diagramas de fluxo Tema 4. O informe COSO
PARTE 2: SIMULACIÓN	Tema 5. Modelos de simulación Tema 6. Aplicacións prácticas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	21	16	37
Resolución de problemas	21	20	41
Exame de preguntas obxectivas	1	20	21
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	29	30
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición no aula, por parte do docente, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios teóricos e/ou prácticos a resolver polo alumno individualmente ou en grupo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Proposta de exercicios teóricos e/ou prácticos a resolver polo alumno individualmente ou en grupo.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades	30	B13 B14	C1 C3 C4 C5 C6 C9 C10 C11 C12	D1 D3 D4 D5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destreza na práctica e a adaptación a novas situacións. Se exige un nivel mínimo en teoría e práctica para superar a convocatoria.	40	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B11 B13 B14	C1 C3 C4 C5 C6 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.	30	B1 B2 B3 B5 B8 B13 B14	C1 C3 C4 C5 C6 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C16	D1 D4 D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación pode ser continua (AC) ou global (AG).

□ Avaliación Continua (AC): É o sistema preferente de avaliación. As actividades de AC que se realizarán durante o curso dependerán, en gran medida, das continxencias, do volume de estudantado, dos medios para traballar en grupo, etc. O calendario de probas de AC incluírase no cronograma que se publica na páxina web do centro. É necesario obter, polo menos, un 35% do valor de cada proba para poder continuar en AC. Presúmese que o estudantado seguirá o sistema de AC, pero existe a opción de renunciar á AC e optar pola AG, para o cal será imprescindible notificalo por escrito á persoa coordinadora da materia dentro dos 30 días hábiles despois do inicio do cuadrimestre. O/a estudante deberán recibir resposta positiva por correo electrónico para dar por tramitada dita solicitude.

□ **Avaliación Global (AG):** Realizarase nas datas oficiais de exames para cada oportunidade de avaliación establecidas no calendario académico. Aqueles alumnos ou alumnas que opten pola AG farán un exame sobre toda a materia (100% da materia, por valor de 10 puntos). Aqueles/as que non aproben a materia na primeira oportunidade poderán ser avaliadas novamente na segunda oportunidade mediante unha proba teórico-práctica que valdrá o 100% da nota.

□ **Convocatoria fin de carreira:** A proba suporá o 100% da nota, por valor de 10 puntos.

Condutas inadecuadas, contrarias e prexudiciais para a convivencia poderán acarretar sancións. Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (do uso de medios ilícitos) do Regulamento sobre a Avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado: [Enlace ao regulamento](<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Amat, O., Campa, F., **Manual del Controller**, Profit Editorial, 2013

Barquero, M., **Manual práctico de Control Interno: Teoría y aplicación práctica**, Profit Editorial, 2013

COSO, **Internal Control - Integrated Framework**, 2013

Ríos, D., **Simulación: métodos y aplicaciones**, 2008

Bibliografía Complementaria

Ramón Poch, **Manual de Control Interno**, 3ª edición,

Aldrich, C., **The complete guide to simulations & serious games**, 2012

Álvarez de Novales, J.M., **Business games: juego de simulación para empresas**, 1992

Baum, M.; Dickerboom, J.; Hackstein, M.; Mehling, M., **Business simulation. Example of a reflection of a business simulation**, 2010

Bernal, J.J., **20 herramientas para la toma de decisiones**, 2007

Jensen, R., **Laboratorio de administración en empresas**, 1996

Wiston, W.L.; Albrigh, S.C., **Practical management science**, 2011

Recomendacións

Outros comentarios

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario das probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso actual.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Técnicas operativas estadísticas				
Materia	Técnicas operativas estadísticas			
Código	004G020V01912			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Mosquera Rodríguez, Manuel Alfredo			
Profesorado	Mosquera Rodríguez, Manuel Alfredo Pérez González, Ana			
Correo-e	mamrguez@uvigo.gal			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	É unha materia optativa do segundo cuadrimestre de cuarto curso do grado. Trátase dunha materia para alumnos que superasen os tres primeiros cursos, e que polo tanto poseen formación nas disciplinas de matemáticas e estatística.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante

Resultados previstos na materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Diferenciar entre contrastes paramétricos e non paramétricos.	B1 B2 B14	C7
Utilizar os contrastes de independencia e homoxeneidade para o análise das relacións existentes entre dúas variables cualitativas.	B14	C12 C16
Obter información dunha táboa de continxencia 2 x 2	B14	
Introducir ao alumno no análise de táboas de continxencia n x m	B14	C7 C12 C16
Analizar os resultados dunha táboa de continxencia	B1	C7 C12
Manexar e aplicar as técnicas de análise da varianza.	B1 B14	C12
Saber valorar o cumprimento das condicións de aplicación dos modelos tanto de análise da varianza coma dos diferentes modelos de regresión	B1 B14	C7 C12
Estudar os fundamentos dos modelos estatísticos clásicos, a súa utilidade e limitacións, centrándose nos modelos de regresión lineal e regresión lineal xeralizada.	B1 B2 B14	C7 C9 C10 C12 C16
Utilizar o software de análise estatístico R	B13 B14	
Interpretar correctamente os resultados proporcionados polo software estatístico R	B1	C7

Contidos	
Tema	
Métodos non paramétricos	Bondade de axuste Homoxeneidade Independencia
Análise de datos cualitativos	Táboas de continxencia 2x2 Táboas complexas
Análise da varianza (ANOVA)	ANOVA dunha vía: Efectos fixos e aleatorios ANOVA de dúas vías
Regresión e correlación	Transformación de respostas non lineais Regresión polinómica Regresión múltiple Análise da Covarianza GLM

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas con apoio das TIC	12	29	41
Resolución de problemas	7	10	17
Resolución de problemas de forma autónoma	0	26	26
Lección maxistral	20	40	60
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Consistirá na realización, coa axuda dun programa informático, de problemas sobre os contidos da materia. Permite ao estudantado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistrais a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas. Non son obrigatorias pero é altamente recomendable a asistencia para un mellor entendemento da materia.
Resolución de problemas	Consiste na realización manual ou cun programa informático de problemas sobre os contidos da materia. Permite ao estudantado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistrais a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas.
Resolución de problemas de forma autónoma	Abarca a realización de problemas sobre os contidos da materia. Permite ao estudantado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistrais a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas.
Lección maxistral	Consistirá na presentación, coa axuda de casos prácticos, dos contidos teóricos da materia, complementada co uso de medios audiovisuais

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	Levarase a cabo unha análise individualizada do estudante mediante o seu traballo nos grupos prácticos.
Resolución de problemas de forma autónoma	Levarase a cabo unha análise individualizada do estudante mediante os diferentes traballos/exercicios entregados ao longo do curso.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Consiste na realización de preguntas curtas ou test sobre os contidos teóricos da materia	30	B1 B2 B14	C7 C10 C12
Resolución de problemas e/ou exercicios	Consiste na realización, coa axuda dun programa informático, de problemas sobre os contidos da materia	70	B1 B2 B13 B14	C9 C10 C12 C16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Segundo o procedemento e o período establecido polo centro, o alumnado deberá decidir o seu método de avaliación entre os seguintes:

AVALIACIÓN CONTINUA:

Parte práctica: Realizaráanse probas ou traballos co ordenador, **ningun/ha superará ol 40% de ponderación**. Se as notas individuais de cada actividade chegan ao 3 (sobre 10) entón a nota promedio destas é a nota da parte de prácticas. En caso contrario a nota da parte de prácticas será o mínimo entre 4 e a nota promedio das actividades.

Parte teórica: Poderá constar dunha única proba tipo test/preguntas curtas ao finalizar o curso ou na entrega de varios traballos, cando o indique o profesor, onde se apliquen as técnicas estatísticas vistas ata o momento. Para calcular a nota da parte de teoría no caso da entrega dos traballos terase en conta que:

- Se as notas individuais de cada traballo chegan ao 3 (sobre 10) entón a nota promedio destes é a nota da parte de teoría.
- En caso contrario a nota será o mínimo entre 4 e a nota promedio dos traballos.

Para supera-la materia o alumno ten que acadar como mínimo un 4 na parte teórica (sobre 10) e un 5 na suma ponderada das dúas notas.

As actividades de avaliación a realizar dependerán do número de estudantes, medios para traballar, etc. O estudante estará correspondentemente informado de calquera cambio que se puidese producir debido a situacións imprevistas.

AVALIACIÓN GLOBAL

Haberá un sistema de avaliación alternativo para os alumnos que opten á avaliación global consistente nunha única proba onde se avaliará os contidos expostos ao longo do curso. Consistirá na resolución de problemas teórico/prácticos contando coa axuda do software estatístico R.

OUTRAS CONVOCATORIAS

O sistema de avaliación das outras convocatorias (Xullo e Fin de Carreira) para todos os alumnos será o de **avaliación global**.

Aquel estudante que utilice ou coopere en procedementos **fraudulentos** (copiar, presentarse por outro alumno, plaxio, ...) nalguna das actividades de avaliación terá unha calificación final de **suspensioneste curso académico**. Este feito lle será comunicado a autoridade competente para que tome as correspondentes accións disciplinarias que considere oportunas

As datas e horarios das probas de avaliación dos diferentes períodos son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobados pola Xunta de Centro para o curso actual.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Anderson, D.R., Sweeney, D.J. y Williams, T.A., **Estadística para administración y economía**, 11, Cengage Learning, 2011

Newbold, P.; Carlson, W. L. y Thorne, B., **Estadística para Administración y Economía**, 6, Pearson Prentice Hall, 2008

R Development Core Team, **R: A language and environment for statistical computing**, R Foundation for Statistical Computing, 2015

Bibliografía Complementaria

Lind, D. A., Marchal, W. G., Wathen, S.A., **Estadística aplicada a los negocios y a la economía**, McGraw-Hill, 2012

Mirás Calvo, M. A. y Sánchez Rodríguez, M. E., **Técnicas estadísticas con hoja de cálculo y R. Azar y variabilidad en las ciencias naturales**, Universidade de Vigo, 2018

Peña sanchez, D., **Estadística. Modelos y métodos**, Ed Alianza Universidad, 2000

Vilar Fernández, J.M., **Modelos estadísticos aplicados**, Servicio de Publicaciones da Universidade da Coruña, 2003

Webster Allen L, **Estadística aplicada a los negocios y a la economía**, McGrawHill Interamericana, 2006

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estatística/O04G020V01204

Matemáticas: Matemáticas/O04G020V01104

Econometría/O04G020V01304

Outros comentarios

Condutas inadecuadas, contrarias e prexudiciais á convivencia e a súa corrección levarán que o/os estudante/s responsable/s serán avaliados polo método de avaliación global, así como as correspondentes accións disciplinarias que se consideren oportunas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Grao				
Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	004G020V01991			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Profesorado	Mareque Álvarez-Santullano, María Mercedes			
Correo-e	chedesmareque@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Traballo fin de grao consiste na realización dun traballo orixinal e inédito por parte do alumnado que deberá facer de maneira persoal e autónoma, seguindo as orientacións dun titor ou titora académico. Está orientado a que cada estudante mostre a capacidade de integración dos diversos contidos formativos recibidos e a adquisición das competencias reflectidas nesta guía docente: definir a metodoloxía dun proxecto e formular un plan de traballo relacionado cun ou varios dos ámbitos de coñecemento presentes no Grao; levar a cabo o traballo proxectado; presentar e defender publicamente o TFG.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Comprender de forma sistemática e crítica unha temática, problema ou ámbito de estudo, incorporando marcos teóricos e coñecementos dispoñibles, así como xuízos que inclúan unha reflexión de carácter social, científica e/ou ética.		C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C9	
Aplicar procesos e procedementos para recoller, analizar e interpretar datos e información relevante de maneira metódica en orde a xerar unha conclusión ou proposta dentro dunha temática, problema ou ámbito de estudo, sostida por argumentos ou razoamentos coherentes.	B2 B12	C11 C12 C15 C16	
Adquirir compromisos e exercer responsabilidades persoais de carácter profesional, pondo en práctica hábitos de traballo individual, imprescindibles para realizar actividades intelectuais complexas durante un período de tempo determinado.	B13 B14		D1 D3 D4
Elaborar un texto escrito que se axuste a criterios de calidade e convencións académicas dentro da área propia de estudo e que recolla de forma sistemática a formulación, proceso e resultado do traballo fin de grao.	B1 B4 B5	C8 C11 C15	D5
Transmitir os coñecementos e habilidades adquiridas, e presentar de forma rigorosa e convincente o traballo realizado, de forma escrita e oral.	B4 B5	C15	

Contidos

Tema	
Cada estudante abarcará unha temática, problema ou ámbito de estudo que constitúa o obxecto do traballo fin de grao dentro da área propia do Grao de Administración e Dirección de Empresas	Desenvolver o tema de acordo ás suxestións dos titores e seguindo os formatos propostos pola facultade

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Seminario	2	0	2
Traballo tutelado	15	270.5	285.5
Presentación	0.5	10	10.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Toma contacto estudante e titor académico, identificación das motivacións e indicacións das normas básicas de traballo. Resolución de dúbidas ao alumnado.
Seminario	Presentación por parte do coordinador do centro dos aspectos fundamentais relativos á realización xeral dun TFG e normativa do regulamento do centro: trámites administrativos, o traballo escrito, comunicación e presentación oral. Resolución de dúbidas ao alumnado.
Traballo tutelado	Informe escrito sobre a temática asignada realizado coa tutela dun membro do profesorado (titor académico).
Presentación	Presentación e defensa oral dos resultados obtidos no traballo realizado polo alumnado ante un tribunal.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Contacto co estudante e definición do marco de acción.
Seminario	Presentación por parte do coordinador do centro dos aspectos fundamentais relativos ao regulamento, trámites para a defensa e resolución de dúbidas.
Traballo tutelado	Seguimento do traballo autónomo do estudante.
Presentación	Presentación oral e defensa dos resultados obtidos no traballo realizado polo alumnado.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Traballo tutelado	Contido, calidade do traballo e presentación escrita:	70	B1	C1	D1
	- Tribunal unipersoal: valoración titor: 70%		B2	C2	D3
	- Tribunal colexiado: valoración titor: 30% e valoración tribunal: 40%		B4	C3	D4
			B5	C4	D5
			B12	C5	
			B13	C6	
			B14	C7	
				C8	
				C9	
				C11	
				C12	
				C15	
				C16	
Presentación	Presentación e defensa oral:	30	B1	C1	D1
	- Tribunal unipersoal: 30%		B2	C2	D3
	- Tribunal colexiado: 30%		B4	C3	D4
			B5	C4	D5
			B12	C5	
			B13	C6	
			B14	C7	
				C8	
				C9	
				C11	
				C12	
				C15	
				C16	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumando presentará e defenderá de maneira individual o traballo e os seus resultados ante o tribunal. O tribunal valorará tanto o contido do traballo como a calidade da súa estrutura e desenvolvemento. Tamén valorará a capacidade de comunicación escrita e oral do alumnado, así como capacidade de interacción co tribunal. O alumnado deberá elixir, no momento da solicitude da defensa do TFG, se desexa ser avaliado por un Tribunal unipersoal (o seu titor académico) ou por un Tribunal colexiado. A calificación dependerá nun 70% da calidade do traballo e presentación escrita e nun 30% da presentación oral.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

León, Orfelio G., **Cómo redactar textos científicos y seguir las normas APA 7ª : para los trabajos de fin de grado (TFG), trabajos de fin de máster (TFM), tesis doctorales y artículos de investigación**, 978-84-1728-950-8, 5ª, Garceta Grupo Editorial, 2020

Bibliografía Complementaria

Baelo Álvarez, M., **El arte de presentar trabajos académicos ante un tribunal: TFG, TFM y Tesis Doctoral**, 978-84-91756835, Círculo Rojo, 2017

Cierlica, P., **Cómo hacer tu trabajo fin de grado: guía paso a paso para escribir tu TFG con éxito**, 978-84-09-05296-7, Paulina Cierlica, 2018

Recomendacións

Outros comentarios

A información e documentación específica do TFG, así como o proceso de asignación dos traballos e temas expónse a través da plataforma de teledocencia Moovi e a páxina web da FCETOU.